

De Rottestroom

<https://hdl.handle.net/1874/31026>

Instituut De Vooy
voor Nederlandse Taal-
en Letterkunde aan de
Rijksuniversiteit te Utrecht

D E
ROTTESTROOM.

V E R K L A R I N G
V A N D E
T T T E L P R E N T.

De DICHTKUNST kroont met *Loflauwrier*

De ROTTE, die, vol moeds,
In stroomgewaden, los van zwier',
Praelt op een *Waterkoets*,

Omringt van *Veertien PLASNAJAËN*,
Wier yver, door den spoed

Der snelle *Watermolenraën*,
Het stroomnat zwellen doet.

Hoe moedig zweeft hier, boven 't *Lis*,
De wakkere *Adelaer*,

Die *Schielands Wapendrager* is!

Hoe vriendlyk lacht de schaer
Van *WICHTJES!* die de *NIMFEN* mild
Voor haren dienst' beloont,

En 't *Oude en Nieuwe Wapenschildt*
Van *Rotterdam* vertoont;

Van *Rotterdam*, in *Hollands* tuin,
Ginds op den *Stroom* gebouwt,

Wiens glory dus de *Lofbazuin*
Der *Dichtkunst'* bezig houdt.

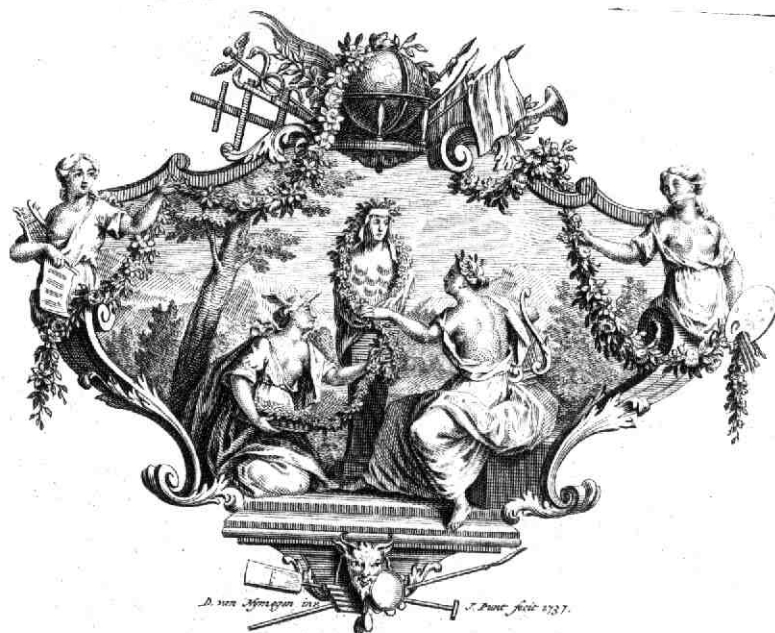

Ned. Inst.

D E
ROTTESTROOM,

DOOR

DIRK SMITS.

TE ROTTERDAM,
By PH. LOSEL, J. D. BEMAN, H. KENTLINK, J. BOSCH,
N. SMITHOF, J. LOSEL, en J. BURGVIET.

MDCCL.

RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT

T O E W T I N G

A E N D E N

DOORLUCHTIGEN VORST EN HEERE

WILHEM KAREL HENRIK
FRISO,

PRINSE VAN ORANJE EN NASSAU,

* 3

ERF-

*E R F S T A D H O U D E R ,
K A P I T E I N - E N
A D M I R A E L - G E N E R A E L
D E R
V E R E E N I G D E N E D E R L A N D E N ,
E N Z . E N Z . E N Z .*

DOORLUCHTE VORST, wiens vriendelyk vermogen
De liefde en steun der Zeven Landen strekt,
Terwyl uw Deugdt elks hart houd opgetogen,
En, als de zon, de morgenzon, alle oogen
Naer uwen luister trekt!

o Zon des Lands, die ook de Zanggodinnen
In haren hof toeflonkert uit uw' transf'!
't Lust my niet slechts, daer ik, om prys te winnen,
In 't dichtperk draef, met zangerige zinnen
Te staren op uw' glans:

Neen;

T O E W T I N G.

Neen; Oogelyn van Pallas wyze kerken,
En heilryk Licht voor Febus kunstältaer!
Myn geest bestaet, uit zyne lage perken,
In uwen gloedt te stygen op zyn vlerken,
Gelyk een adelaer:

Niet daer Ge, door een reeks van Staetpylaren,
Uw' invloedt in 't Hoogmogend Hof verspreit,
De hulk des Lands trouw voorlicht door de baren,
Of door het veldt der Staetgeleerde blaêren
Met scherpziende oogen weidt:

Maer daer Ge, met uw koesterende stralen,
In de armen van uw Britsche Thetis rust;
Of daer men U in 't Haegsche Bosch ziet dalen,
Waer 't eël muzyk der schelle nachtegalen
Uw' hoogen geest verlust.

Daer

T O E W T I N G.

Daer wenschen we U, mag ons die eer gebeuren,
Te groeten met ons lachend stroomfestoen;
Ons waterloof, bedaeuwt met Pindus geuren,
Te fieren met uw schoone Oranjekleuren
En vrolykblinkend groen.

Dan zal myn zang de ROTTE bly doen vloeijen,
Opdat ze U streele in uwe Oranjezael;
Haer Stroomgodin van vreugde in 't aenzicht gloeijen,
En al haer stoet, vol dankbre blydschapp', spoeijen
Naer 't Vorstelyk onthael.

Maer zou aen U een kleene stroom behagen?
Aen U, o VORST! wien op den Oceaen
't Geducht bestuur van Nereus waterwagen,
Als Watervoogdt des Lands, is opgedragen?
Verschoon myn stout bestaen.

Doch

T O E W T I N G.

Doch zelfs de zee verwelkoomt met verlangen

De blonde Maes, als zy, in haren loop',
In hare kruik, op 't vloeijen myner zangen,
Het zilvren nat der ROTTE heeft ontfangen.

Dit streelt, dit voed myn hoop.

Mag myne Nimf zich met die hope vleijen,

Dan zal ze, in schaëuw' van uw' Oranjeftamm',
De ROTTE en haer' Rivierstoet bly geleijen,
Verzelschapt van 't sieraedt dier waterreijen,

De Maegdt van Rotterdam:

Die Maegdt, die, toen, tot hulp voor Neêrlands kwalen,

Uw Vorstlyk licht uit Zeelands schoot' verrees,
In Hollandt 't eerst zich neêrboog voor die stralen;
Ja U, o PRINS! het eerste, in Batoos dalen,

Onthaelde en eer bewees:

**

Die

T O E W T I N G.

Die Stedemaegdt, die dikwerf my verlustte,
En in wiens schoot' ik 't levenslicht ontfont,
Daer 't Negental my fints omhelsde en kuschte,
Terwyl ik aen de ROTTE veilig rustte,
En mynen stroomzang zong.

Gansch ver van daer de Zanggodinnen zingen,
De Kastalis met zilvren golfjes ruischt,
De lauwer wast voor Febus Lievelingen,
Dwaelt thans myn geest langs strandt en duin en klingen,
Daer 't zout Flakkeenat bruischt.

Van daer, ten blyk' hoe wy uw Hoogheit vieren,
Spoorde onze Kunst de blyde Wichtjes aen,
Die hupplende om de koets der ROTTE zwieren,
Om, naer hun magt, uw Wapenschildt te fieren
Met lis en waterblaën.

T O E W T I N G.

Zoo eeren ze, uit haer' naem, als haer gezanten,

De gaven van uw Vorstelyk gemoedt,

De Wysheit, Deugd en hare lyftrauwanten,

Die uw Blazoen, als hemelsche Tenanten,

Befralen met haer' gloed'.

Zoo mogen ze, in dien glansf', uwe oogen streelen,

Of, word hun dit, om 's Lands belang, verboôn,

Door stroomzang', uw VORSTIN, met haer penseelen,

Op 't schilderen van blyde vliettafreelen

En landgezichten noôn.

Is dit geen stof voor Aertsprinfesfevingeren,

Dan moog', om 't hoofdt van KAROLYNE, uw Spruit',

De vlotte rei dier blyde Waterzingeren,

In hunnen dansf', een zwierig kransje slingeren

Van wier en waterkruidt.

T O E W Y R I N G.

Een andre floet dier Wichtjes zal intusfen,
In hunne vreugd', met lieven lach' op lach,
Den jongen PRINS de poesle handjes kusfchen,
Of, zingende, in een liefflyk flaepje susfen,
Met minnelyk ontzag;

Hem, wien Ge, o VORST! het eerespoor zult banen,
Een Mentor zyn in 't oeffnen zyner jeugd',
Onëindig meer door voorgaen dan vermanen,
In liefde, in zorg voor Landt en onderdanen,
In heldenmoedt en deugd.

Men zag in U dus tot één punt vergaderen
Der gaven tal van 't oud Nasfaufche bloedt;
Dit flookte U vroeg het heldenvuur in de aderen,
Dus fieren thans de Deugden uwer Vaderen
Uw wys en vroom gemoet.

T O E W Y I N G.

Gy, die dus min een Vorst zyt dan een Vader,
Een heilzame Arts voor 't kwynend Vaderlandt,
Wyst des zyn Kroost, terwyl 't U kermend nader'
Om hulp en raedt, als zyne hulp en rader,
Nooit troostloos van de hand'.

Wie roekeloos de Goôn wil evenaren,
Gy volgt de wys van 't Opperste Gebiedt,
Betoont het woên der muitgezinde scharen,
Beloont de Deugdt, en weert van uwe altaren
De nedrigste offers niet.

Dus eischt uw lof de magt van Maroos veder,
En 't grootsch muzyk van Flakkus cyterspel;
Des legt myn Kunst, tot zulk een stof te teeder,
Doorluchte PRINS! haer stroomloof schaemrood neder
Op uwe voetschabel.

T O E W T I N G.

Zoo waerlyk moet' de Vorst der hemelscharen,
Wiens Majesteit de kroon der kroonen spant,
Uw Vorstlyk Huis behoeden voor gevaren,
En U, o VORST! nog lang in 't leven sparen,
Tot heil van 't Vaderlandt!

*Te HELLEVOETSLUIS,
den XV^{den} der Herfstmaend', des Jaers
M D C C L.*

D. S M I T S.

STROOM.

STROOMZANG
DER
ROTT E,
A E N

H A E R E N D I C H T E R
D I R K S M I T S.

Welk een bekoorelyk gezicht
Verfchynt ons uit een lieflyk licht?
Wat luifter ftreelt van verre onze oogen?
Ik zie de ROTT E grootsch bekranst,
Daer, om haer waterkoets, door zwaenen voortgetoogen,
Haer blyde Stroomftoet danst.

Zy praelt op haer' kristallen troon
Met dichtlouwrieten, tot een kroon
By een gezongen, onder 't speelen,
Door SMITS, wiens tooverende lier,
Amfions lier gelyk, de woestheit tam kan ftreelen.
Dat tooifel geeft haer zwier.

Zy

L O F D I C H T E N.

Zy dryft, zy dobbert, vry en bly,
Door haere waterheerschappy,
Op 't feestmuzyk der Vloednajaden,
Wier hand het hoofd der Stroomnimf tooit,
En scheutig waterloof, in 't fladderen en waden,
Om haeren wagen froot.

De fiere R O T T E wenkt den Stoet;
Dees speelt en duikelt door haer' vloed;
Straks zwygt de stem dier blyde Chooren;
De Rei staekt zang en dans, dryft stil
Rondom haer waterkoets, begeerig om te hooren
Naer 't geen zy zingen wil.

„ Gy, vlugge Stroomrei, (heft zy aen,)
„ Nooit moede van myn waterraën
„ Met dartelenden zwier te omringen!
„ En Gy, die my zoo na betreft,
„ ó Maesfad! leen my 't oor: het lust my thans te zingen
„ Wat mynen roem verheft.

„ ó Nimfen!

L O F D I C H T E N.

- „ ô Nimfen! 't zyn uw gaven niet,
„ Hoe gul gy my die offers bied,
„ Die mynen naem het meest verhoogen;
„ Noch 't is uw eer of majesteit,
„ ô Stad, aen mynen vloed zoo prachtig opgetoogen!
„ Die 't meest myn' lof verbreid.
- „ Maar dat de groote S M I T S myn' naem,
„ Gefiert door zyne letterfaem,
„ Vier waerelddeelen wil doen hooren;
„ Dat hy zyn zuivre melody
„ Myn' vloed heeft toegewyd, dat kan my 't hoogst bekooren,
„ Dat zet my achting by.
- „ Hoe dikwerf heb ik uren lang
„ Geluistert naer dien schoonen zang,
„ Waer aen wy ons vrywillig boeijen!
„ Dan glead, dan vloeide myn rivier
„ Zoo weelig langs haer' zoom, als zyne vaerzen vloeijen
„ Langs 't veld van zyn papier.

***

„ 'k Zag

L O F D I C H T E N.

„ 'k Zag hoe de pasöntwaekte Zon
„ Met grooter vreugd haer' loop begon,
„ Als zy naer zynen zang mogt luistren;
„ Dan sctieen het vluggevederd choor
„ In 't schaduwryk geboomte elkaër in 't oor te fluistren:
„ Hoe sctieen zingt hy ons voor!

„ Dan lachten, door dien galm bekoord,
„ De beemden langs myn' groenen boord;
„ Dan drong myn Stoet om hem te nadren;
„ Dan dobberde myn waterkoets,
„ Zelfs blyder dan voorheen, met wentelende raedren
„ Op 't vlak des zilvren vloeds.

„ Dit doet my thans met blyden toon,
„ ô Zuilen van myn' vloeibren troon!
„ Myn' Dichter door myn' zang verhoogen.
„ Zoo dank ik hem, die mynen lof,
„ Op wicken van zyn kunst, door lucht en hemelbogen
„ Voert tot aen 't starrenhof.

„ Dan

L O F D I C H T E N.

- „ Dan ach! Hy, die zoo grootsch, zoo fier,
„ Praelt met den blinkenden lauwrier;
„ Hy, die myn' Naem zette op zyn snaeren,
„ Zingt niet meer aen myn' groenen rand,
„ Maer daer het duin weêrgalmt van 't fchor geluid der baeren
„ Aen 't bar Flakkeefche ftrand.
- „ Hy hoort het buldrend zeegebruifch
„ Thans voor myn fpeelend froomgeruifch:
„ Verr' van myn heuvels, groen van kruinen,
„ Wel eer de vreugd van zyn gezicht,
„ Hoort nu de woefte hoek van Hollands laeffte duinen
„ Zyn' zang en toovrend dicht.
- „ Doch wat hy zinge, en waer hy zy,
„ Zyn liefde blyft ons eeuwig by;
„ Die kan de R O T T E nooit vergeeten:
„ De Maefiad blyft zyn Moederfiad;
„ Myn vloed, die hem met luft haer' luifler dank wil weeten,
„ Zyn wieg en bakermat.

L O F D I C H T E N.

„ Laet dan uw heufche erkentenis,
„ Als 't minst' dat zy verſchuldigt is,
„ Ô Nimfen! steeds myn' Dichter eeren,
„ Terwyl wy, door zyn' zang bekoord,
„ Zyn' Naem met blinkend groen in onze kroon ſchakeeren.”

Dus zong ze, en vloeide voort.

Hier op, terwyl haer Stroomſtoet zwacit,
En ryst, en daelt, en wend, en draeit,
En zwemt, en duikelt om haer' wagen,
Zingt elk, als met gelyken toon':
„ Leef lang, Ô Stroompoëet, ons aller welbehagen,
„ Apolloos grootſte Zoon!

LUCRETIA WILHELMINA
VAN MERKEN.

OP DEN
ROTTESTROOM
VAN
DIRK SMITS.

Wie, wie lokt, met schelle toonen,
Met zijn kunstig maetgeluid,
Ijders aendacht vrolijk uit,
Om in 't Waterhof te wonen,
Of te toeven voor een' tijd,
Daer hem 't stroommuzyk verblijdt,
Daer zijne ooren blijven hangen
Aen den klank van puikgezangen?

Is het SMITS, wiens vloeiende ader,
Mild gelaefd uit Febus bron,
Vaek elks hart verquikken kon?
Ja; ik ken den Dichtgeest nader;
'k Hoor hem weér, op d' oude wijz',
Dingen naer den gloriprijs,
Om het kunstrijk hoofd te cieren
Met een kroon van dichtlaurieren.

L O F D I C H T E N.

'k Hoor hier trippelende klanken
Van de Venuzijner lier;
'k Zie een' vaerzendans, vol zwier,
Die de kenners prijzen, danken;
Zang, waerop hun graege geest
Onverzaedbaer gaet ter feest;
Vaerzen, die ons blij doen dwaelen
In zyn waterschilderzaelen.

Waer, waer leidt hij ons niet henen
Op het helder spiegelglas
Van zijn R O T T E, die haer' plas
Voortdrijft door de bruine veenen,
Door landouwen, rijk van graen,
Beemden, vol van klaverblaên,
Aen wier zoom haer golvelingen
Een geduurig stroomlied zingen!

'k Zie den glans van zijn tafreelen
Even schoon in ijder ding.
Perfoonaedjewisfeling,
Oudheidkunde, in alle deelen

Op

L O F D I C H T E N.

Op haer plaets ten toon gespreid,
Die door drieste onweetendheid
Lang bedolven lag in 't duister,
Komt hier voor in vollen luister.

Steden, dorpen, en gehuchten
Schemeren, terwijl we spoên,
Door het luchtig boomplantsoen;
Hoven, overlaên met vruchten,
Lustwaranden, schoon van prael,
Daer de kunstige Dedael,
Onbewust wat weg te kiezen,
Zich gewis in zou verliezen.

Daer rijst alles weêr verheven,
Nu wij over 't vlakke land,
Van weêrzijdschen waterkant,
Onbelet met d'oogen zweeven.
Schie-en Delfland doet zich op,
Rijnland beurt zijn kruin in top,
Maes en Gouwe en Ijsfel ruisfchen
Ons in 't oor met lieflijk bruisfchen.

Zacht;

L O F D I C H T E N.

Zacht; de Dichtgeest leidt ons weder
Langs zijn froomkristal te rug.
Voer, ei R O T T E ! voer ons vlug
Op uw' waterwagen neder
Naer het machtig Rotterdam,
't Geen uit u haer' oorsprongk nam,
Daer die Koningin der steden
Pronkt met veel bekoorlijkheden.

Zoo; ik kan haer pracht beschouwen,
Torenspitfen , Tempels, schoon,
Trotsch van orde, een rijke kroon
Van verheve pronkgebouwen,
Vlooten, die de Koopvaerdij,
Groote en kleene Visfcherij,
Met een' rijken oogst van waeren
Haere havens in doet vaeren.

Maer, o Dichter! 'k zou verdwaelen
In uw deftig kunstcieraed;
'k Miste, ging ik voort, den draed
Om mijn' tred te rug te haelen:

Hoogfels,

L O F D I C H T E N.

Hoogfels, diepfels, schaduw, licht,
Voorgond en verschietgezicht,
Doen me, in 't staeren, schemeroogen;
Alles houdt mij opgetoogen.

Laet bedilzucht dan noit sinaelen,
Dat gij, roekloos in 't bestaen,
Trotsch van moed, den Goefchen Zwaen
In zijn vlucht poogt t' achterhaelen.
Gij, die hem op zijde zweeft,
Ja somtijds te boven streeft,
Blijft nochtans van eerbied zwanger
Voor dien treffelijken Zanger.

Ijder eert des van gelijken
Uwen Fenixgeest. Het IJ
Streev' de ROTTE in macht voorbij;
Gij doet haeren schedel prijken
Met een' loffelijken krans,
Die geen IJkroon wijkt in glans;
Daer uw Naem, in goud gedreeven,
Eeuwig met uw Kunst zal leeven.

****

K. WESTERBAEN, W.Z.

OP DEN
ROTTESTROOM
VAN
DIRK SMIT S.

De zilverblanke ROTTE springt,
En dartelt, nu de Zangnimf zingt,
Aan haaren groenen zoom gebooren,
Wier stem in Schieland niet zal smooeren,
Maar over alle watren klinkt.

Zy dryft langs beeken, flot, en laanen,
Daar Nimfen haar een' stroomweg baanen,
Na 't zangprieel van lis en riet,
Daar zy haar Dichteresse ziet,
Omringd van Pindus blanke zwaanen;

Die op haar komst de stem verheft,
En 't hart der Stroomgodinne treft:
Die haar in de armen wil omvangen,
En kussen voor haar lofgezangen,
Zo dra zy haar geluk beséft.

De

L O F D I C H T E N.

De Maasfroom, op zyn' waterwagen
Van paerlemoer en goud, gedraagen,
Treedt, aan den Dam, zyn froomkoets uit,
En kooft te feest op 't maatgeluid,
Dat alle Stroomen zal behaagen.

Hy kust en freelt, vervoerd van min,
Op dit geluid, zyn Stroomgodin,
En dochter, uit haar' schoot gebooren,
Verrykt uit Amaltheaas hooren,
En wydt het heilig zangfeest in.

De Ryn, de Vecht, het Y, en 't Spaaren,
Met de Ysfel, die de Speelnoots waaren
Op de eerste Bruiloft, gaan te feest,
Daar elk de goude nooten leest
En gaat ten reije op zang en fnaaren.

Hun telg, de ryke Waterftad,
Op Defideers geboorte prat,
Zal de eedle Zangheldin bedanken
Van SMITs, die, in verheven klanken,
Den aanwas van haar heil vervat.

L O F D I C H T E N.

Haar Stroomzang houdt uw' naam in 't leeven;
Die zal op alle waten zweeven,
ô Maasgodin, gelyk het Y:
Uw Zwaan zwemt de Yftroomzwaan op zy,
En zal met haar ten hemel ftreeven.

P. LANGENDYK.

O P D E N
ROTTESTROOM,

D O O R

M Y N E N V R I E N T

D I R K S M I T S

O P G E Z O N G E N.

Wie ooit de schoone Dichtkunst zag
Met woordenverven geestigh schilderen,
En beelden vormen, die in dagh
Of schaau of afftant niet verwilderen;
Wie ooit den voor- en achtergront
Zag evenredigh hoogen, wyken,
Gebloemte ontluiken, dat in 't rond
Mag met de schoonste kleuren pryken,
En geuren spreiden, die 't verstant
Verkwikken, en, in 't morgenkrieken
Bedaauwt door 's Hemels milde hant,
Naar d' eêlste Wetenschappen rieken:
Die zie wat hier de Kunst vermag,
Daar SMITS de ROTTE grootsch doet dagen,
**** 3 En

L O F D I C H T E N.

En schildert in den schoonsten dagh
Op heur' kristallen waterwagen,
Omringt met eenen dartlen stoet
Van Stroom- en Beek- en Vecnnajaden,
Die, dobbrende in den blanken vloedt,
Begroeten 't Jacht der Heemeraden:
Die hoor' het lieflyk beurtgezag
Vol land- en stroomgeheimenissen,
En wat Geschichtkunde al voorlang
Plagt uit d'Aeloudheit op te vischen:
't Zal ons verwondren, zoo hy, in
Die kunstbeschouwing opgetogen,
Zich niet verliest, verrukt van zin,
En uitroept: „ Had ik hondert oogen!
Maar 't zal gewis myn Zangeres
Eerlang nog meer verwondring baren,
Zoo niet de Rottestroomgodes,
Wanneer ze met haar Waterfcharen
Uit oude min den Maasstroom kust,
En hoort haar' lof op duizent tongen,

Door

L O F D I C H T E N.

Door SMITS, der Zanggodinnen lust,
Aan hare boorden opgezongen ;

Zoo deze schoone en d'achtbre Maas
Niet aan hun ryke Dochter vragen :

„ Waar is die Zanger heen ? helaas !

„ Wie heeft dien Dichter ons ontdragen ?

Ja, blanke Stroomen, vraagt het vry:
Flakkeestroom, (mogen wy het melden ?)

Flakkeestroom heeft hem u en my
Ontvoert : wie zal dien hoon vergelden ?

Die streelt hem in den schoot, en hoort
Den klank van zyn vergode snaren.

Ai, roept hem weder aan uw' boort,
En kroont met kringklend veil zyn hairen :

Zoo galmen d' oevers tot zyn eer :

Zoo vind ik SMITS, myn' Kunstvrient, weêr.

ARNOLD HOOGVLIET.

OP DE
U I T G A V E
VAN DEN
ROTTESTROOM,
DOOR
ZYNEN DICHTER
DIRK SMITS.

Juichte, ô ROTTE! 't kielryk Y,
Toen 't zyn' stroomlofs hoogste klanken
Vondels Kunstzoon had te danken;
't Juicht met u niet minder bly,
Nu 't, met letterkundige ooren,
Uwen lof, op nieuwer toon,
Uit uw' Gunstlings dichttrezoren,
Streelend, spelend, Hollands choren
Door hoort rollen naar zyn' troon.

De

L O F D I C H T E N.

De onbesproken zustermin
Van dien gryzen Waterkoning,
By uw dichterlyke kroning
Dus aan u, zyn Buurvorfstin,
Bly hernieuwd; doe zyn Poëten,
Van onheufchen argwaan vreemd,
Met uw Ryksftads Kunstähleten
Lustig, rustig, zwoegen, zweeten,
Worfflen in uw' prilften beemd.

De eedle Vriendfchap, die hunn' Rei
Dus uw' vliethofs glorietrappen
Hipplend, tripplend, op leer' ftappen,
Op uw' Aartspoëets gelei,
Roer', beziel' hun gouden fnaren;
Doe hen, op byzondre wyz',
Met dien Stroomtolk fpelevaren,
Wippen, glippen langs de baren,
Zingen, dingen om den prys!

*****

't Streng-

L O F D I C H T E N.

't Strengste Kunsthof wraak' geen vlyt
Die, met Sannazaarfche stoutheid,
Hen, op 't spoor der gryze Aëldoudheid,
Noopt tot dezen fabelstryd!
Doch wie als uw SMITS durv' zingen,
En, met Sulmoaanfchen zwier,
't Vrye, blye vaers wil dwingen,
Zal hem nooit den krans ontwringen
Dien gy strengelde om zyn lier.

STUDIO FOVETUR INGENIUM.

OP DEN
ROTTESTROOM
VAN MYNEN VRIENDT
DIRK SMITS.

Hoe bevallig zien wy thans
Braven SMITS de ROTTE fieren,
Met een' luisterryken krans
Van nooitdorrende lauwrieren,
Daar hy 't Stroomhof voert ten dans!

Rotterdam, aan hem verplicht,
Zie ik 't graag verlangen boeten
Aan zyn tripplend Liergedicht;
Nu 't myn' Kunstvriendt wil begroeten,
Die zyn glory stelt in 't licht.

'k Hoor de ROTTE en heur Najaên
Juichen met verheugde toonen,
Daar ze, in edle praalgewaên,
Ryk gehult met glorykroonen,
Op zyn' zang ten reije gaan.

***** 2

'k Hoor

L O F D I C H T E N.

'k Hoor, waar S M I T S, door 't Stroomkristal,
Zingende, als een zwaan, kooft bruisfchen,
Langs haar golfjes, overal
Haar erkennend danklied ruifchen,
't Landt weêrgalmen van 't gefchal.

'k Zie dus onze R O T T E altydt
Leven door haar' Dichters fnaren;
Rotterdam, door trouw en vlyt,
De eerfte Koopftadt evenaren;
S M I T S aan de eeuwigheit gewyd!

WILLEM VAN DER POT.

OP DEN
ROTTESTROOM,
DOOR MYNEN KUNSTGENOOT
DIRK SMITS.

Gy, die de Kunst ooit hulde bood,
Of smaek vond in volfchoone zangen,
Boet nu uw uitgerekt verlangen,
Zoo ge ooit uw zegel wilde hangen
Aen de eedle poëzy van mynen Kunstgenoot:

Zie, wat ons thans tot zang kan noopen.
Befchouw de ROTTE, op haren troon
Met eenen fchilderenden toon'
Gemaakt, zoo levendig, zoo fchoon,
Als ge immer van Apel of van Apol kost hopen.

Hier mangelt het myn' Kunstorest
Aen geenerhande kunstfieraden.
Hier vind men, in zoo weinig bladen,
De Kunst, met al haer praelgewaden,
Op 't levendigst getooit, op 't fchoonfte, op 't allerbest.

L O F D I C H T E N.

o Onnavolgbaer Kunstvermogen!

Wie, dien gy slechts in de oogen straelt,

Word in zyn zangdrift niet bepaelt?

Of streeft u iemant na, hy dwaelt

Wel haest van 't spoor en zoekt het pad met scheemrende oogen.

Rechtschappen Dichters, vat de lier,

En al wie immer kost befeffen,

Hoe 't wit der Dichtkunste is te treffen,

Helpt ons des Dichters roem verheffen,

En slingert om zyn' kruin den eeuwigen laurier.

Hy heeft den eereprys gewonnen.

Wie twyfflen moog' sta zyn gezicht

Op 't zwierig schoon van 't Stroomgedicht,

Dat voor geen maetgezangen zwicht,

Daer 't zoo verrukkende eind als 't kunstig is begonnen.

Zoodra ons, in bespiegeling,

Zyn Dichtmuzyk houd opgetogen,

Straelt de eedle Vinding in onze oogen,

En voert, door zeldfaem Kunstvermogen,

Onze Aendacht ylings op in veel verwondering.

Zweeft

L O F D I C H T E N.

Zweeft 's Dichters geest, op vlugge schachten,
Ter zyde in 't wykende verschiet,
Of zingt hy, dartelende in 't riet,
Wat stappen hier de Aloudheit liet,
Wy dryven op een' stroom van spelende gedachten.

Wien 't schoon der tael*, geschikte reên,
Gebloemte en taelfieraên bekoren,
Gebruik' hier slechts aendachtige ooren;
Hier 's alles by elkaer te hooren.
Hier vinden we volop van Kunstbekoorlykheên.

Wat 's hier al zwier en vier en yver,
En vlyt en naerftigheid besteed!
Hoe is dit werk met kunst doorkneed!
o Weêrgalooze Stroompoëet!
Hoe mael ik uwen lof? wie spant myn snaren styver?

Maer hoe! wie daelt van 't stargewelf
Met zulk een vlugge vaert' beneden?
Wie kon ik smeekende overreden?
o Welk een vreugde! ik ken die kleeden,
Met star op star bemaelt! 't is de eedle Dichtkunst zelf.

Ge-

L O F D I C H T E N.

Gewis! daer heft zy aen... wy hooren:

„ Dit onnavolgbaer Kunstgefchal
„ Verwondre niemant in dit dal;
„ Ik heb, de ROTTEN ten gevall',
„ Dees' Feniksdichter, van zyn jeugd, hier toe verkoren.

„ Hy, aen de ROTTEN voortgebragt,
„ Kost, om zyn vlyt, my vroeg behagen;
„ En toen we in hem den Dichter zagen,
„ Heb ik myn hart hem opgedragen,
„ En zynen geest bezielt met myne wondre kracht'.

„ Zyn naem blyft hier altyd in waerde:
„ Men zoeke des geen glorystof.
„ Ik heb voor hem in 't ftarrenhof
„ Een kroon van onverwelkbren lof
„ Gereed, zoodra zyn geest naer boven flygt van de aerde.

Zy zwygt en streeft naer 's hemels trans,
Gelyk een arendt, uit onze oogen.
Zie daer, o SMITS, uw Kunstvermogen
Heeft reeds uw' naem de dood ontogen.
Vergeefs dan dat we uw hoofdt versieren met een' kransf'.

NIKOLAES VERSTEEG.

O P D E N

ROTTESTROOM

V A N

D I R K S M I T S.

De blonde ROTTE prykt, vol moeds,
Op haer kristallen waterkoets;
En ment haer fier gespan van zwanen,
Met losse toomen, langs haer' vloedt;
Daer zy van al haer onderdanen,
De Nimfen, plechtig word begroet.

Zy juicht, en de Echo juicht weêrom,
Nu zy den wandt van 't Heiligdom
Der Poëzye ziet behangen
Met een verrukkend kunsttapyt,
Door SMITS, in vloeijende gezangen,
Haer' kabbelenden Stroom gewyd:

*** **

Een

L O F D I C H T E N.

Een kunsttapyt, waer aen haer lof
Verstrekt heeft tot een ryke stof;
Haer streelende bevalligheden
Tot inflag; daer de beeltenis,
Van deze rustige van leden,
Naer 't leven, in geweven is:

Een kunsttapyt dat Rotterdam,
't Welk van haer' stroom zyn' naem bekwam,
Verheerlykt boven zyn geburen;
Zyn eer en roem vertoont voor 't oog;
Zyn' lof den tydt zal doen verduren,
Wat nydig lot het treffen moog'.

Wanneer, o blonde R O T T E! uw vliet,
Zachtruifschend, naer beneden schiet,
Groet dan uw' Loftrumpeters woning:
En toon, terwyl gy welig weidt,
Zyn' edlen yver tot belooning,
Den Stroompoëet uw dankbaerheit.

Wat

L O F D I C H T E N.

Wat's dat! hoe! zucht gy op dat woordt?
Gryp moedt: is S M I T S van uwen boordt,
Naer 't bar Flakkeefche strandt, getogen?
Hy zingt uw' lof met luidt gefchal;
Mifchien dat ook zyn kunstvermogen
Dien froom, met luister, fchildren zal.

En gy, o Rotterdam! dat hier
Hem met veel geest, en kunst, en zwier,
Den lof van uwen Stroom hoort zingen,
Verhef u, op uw' grooten Zoon.
Wie thans naer de eerlauwrier moog' dingen,
Myn S M I T S gaet ftryken met de kroon.

A. VAN DER VLIET.

AANDE ROTTE;

BY DE UITGAAVE

VAN HAAREN *STROOMZANG*, DOOR

DIRK SMITS.

ô Schoone Maasvriendin! ô Roem van Hollands Maagd!
ô ROTTE, die nu praat in nieuwe Feestgewaaden!
Hoe danst uw Waterstoet! hoe dartlen uw Najaaden,
Daar 't al van schrandren SMITS en uwen lof gewaagt!

Uw volkryk Rotterdam, dat Neêrlands' kooptroon schraagt,
Kan naauwlyks zyn gehoor door 't lief geluid verzaaden:
De Dichtkunst gaat ten reij' langs zyne wandelpaden,
Nu de Orfeus onzer eeuw haar Kroost ten zangstryd daagt.

Hoe zal, voor zo veel zwiers, voor zo veele eedle klanken,
De Duitfche Helikon uw' grooten Kunstheld danken!
Hang vry zyn Lier te pronk aan Febus koorgewelf.

Al, wie zyn' Stroomzang hoort, wensch in uw vreugd te deelen,
En roept al juichende uit, verrukt door 't hemelsch speelen:
Uw SMITS verëeuwigt u, maar tevens ook zich-zelv'.

LUCAS PATER.

OP HET IN 'T LICHT KOMEN
V A N D E N
R O T T E S T R O O M,
D O O R
D I R K S M I T S.

Zoo boeten we eindlyk ons verlangen!

Ik zie, met een verheugd gelaet,

Den R O T T E S T R O O M, door S M I T S verheerlykt met gezangen,

En naer den eisch gekleed in zwierig Dichtgewaedt,

Dat Kunstverftanden zal verrukken!

Ik zie het Negental, tot zynen dienst gereed,

Op Neêrlands Helikon, de schoonfte lauwens plukken,

En strenglen om het hoofd van haren Stroompoëet:

Myn Zangster juicht hem toe, van dichtlust zwanger;

Wie is 'er die zyn' Liertoon overtreft?

Waer hy zyn stem in 't Dichtpriëel verheft,

Hy is en blyft de Bovenzanger.

MICHEL VAN KOUWENBERG.

*** ** 3

OP DEN
ROTTESTROOM
VAN
DIRK SMITS.

Uw Koopstad moge, ô ROTTESTROOM!
Op Kunst- en Letterhelden roemen,
Uw SMITS verfiert uw' groenen zoom
Met Pindus lieffelykste bloemen.
Zyn yver blaakt tot u in min;
Hy maalt uw koele stroompricelen
En dartlend waterhofgezin,
Met tooverende dichtpenfeelen.
Uw naam verworf geen grooter eer
Door van der Werf of Defideer.

Het weelig ryzen, 't kunstig daalen
Van 's Dichters zangtoon, nagesluit
Door Schielands schelle nachtegaalen,
Lokt ieders hart ten boezem uit.

Een

L O F D I C H T E N.

Een ryke lof word, onbedwongen,
Uw' wakkren Veenliefs nutte vlyt
En turfmaakkunde toegezongen,
Of 's landmans akkerbouw gewyd,
Maar bovenal de golvelingen
En reijen, die uw koets omringen.

Wat de aandacht in uw vruchtbaar oord,
Op zyn geleide, moog' bescbouwen;
Hier, aan uw' klaverryken boord,
Uw lustwaranden en gebouwen;
Ginds, wat zich flauw of klaar ontdekt,
En keurige oogen kan bekooren;
Daar, wat tot eeuwige eer verftrekt
Der Maasftad, uit uw' schoot gebooren;
Hy hecht, met zyn' vergooden toon,
Die fierfels aan uw waterkroon.

ô S M I T S ! ô Lust der Zanggodinnen !
Wy zien, langs kristalynen paên,
De luchtige riviermeerminnen
Op uw muzyk ten reije gaan;

Wy

L O F D I C H T E N.

Wy zien ze op 't spiegend vlak vergadren :

De poldernimfen staan verrukt,

Beklimmen watermolenradren,

Nieuwsgierig hoe ge uw snaaren drukt.

Dus houd uw lieflyk kunstvermogen

Den blyden vloedrei opgetoogen.

Nu word de blinkendste eerlouwrier

U toegekeurt door Febus zoonen.

Ik roem met hen uw' citerzwier,

En volg van verr' hun hooge toonen :

Uw R O T T E ontfangt zo heusch den groet
Der ongeächte plasnajaden

Als dien der Maas, die haar ontmoet

In vorstelyke stroomgewaaden :

Verfmaad ook 't letteröffer niet

Dat u myn blyde kunstmin bied.

BERNARDUS DE BOSCH.

OP DEN

ROTTESTROOM

VAN MYNEN VRIENT

DIRK SMITS.

Blonde ROTTE, speel en dans,
Juich met uwe Waterscharen:
SMITS spant tot uw' roem de snaren,
SMITS vlecht u een' Letterkrans
Van noitdorrende eereblaëren.

Wakkre SMITS, wiens vlugge geest
U, door 't cêlste kunstvermogen,
Hieldt zoo dikwils opgetogen,
Nodigt u thans zelfs te feest;
Voert uw' naam ten starrebogen.

Hoe! wat 's dit! wat stroomgedruis
Hoor ik hier aan allen zyën,
Daar zich ROTTE en Maas verblyën;
Roepen: „Schenk, uit Helvoetfluis,
„Ons uw letterlekkernyën.

*** * ***

„ Zing

L O F D I C H T E N.

„ Zing niet langer voor Flakké,
„ Brave SMITS, onze Ingeboren:
„ Och! die Stroom heeft smaak noch ooren.
„ Laten ROTTE en Maas en Lee
„ Uw vergode zangen hooren.

Kan uw kunstryk Stroomgezag
Hun, ja Nederland behagen;
Kunstvriente! Flakkus dezer dagen!
Ons bekoorde uw lier voorlang,
Ons, die om uw afzyn klagen.

Heeft de Rynstroom, heeft het Y
Vondel en zyn' Zoon verheven,
d' Eerekroon op 't hoofd gegeven;
d' Eedle ROTTE, uw schildery,
Doet u met die Helden leven.

JOANNES BADON.

OP DEN
ROTTESTROOM
VAN
DIRK SMIT S.

Stroomgodesfen, Vlietnajaden,
Die in 't kabblend nat zich baden,
Die, bekranst met lis en blaên,
Langs kristallen waterpaên,
Op de maat der zonneglansfen,
Vrolyk juichen, welig dansfen,
Wenkten nimmer, bly van geest,
Iemand op haar hooge feest;
Vloden aller menschen oogen:
Maar, bekoord door 't groot vermogen,
Door de schoone melody
Der volmaakte Poëzy,
Hieven ze, op den galm dier snaren,
Hare hoofden uit de baren.
Zy bewyzen slechts die gunst
Aan Arions in de kunst.

*** * *** 2

Wei-

L O F D I C H T E N.

Weinig Grieken en Latynen
Zagen zulk een' stoet verschynen.

Vader Vondels gouden lier,
Held Antonides mogt hier,
Langs de vloeibre waterweiën,
Stroom en Vliet ten dans geleiën.

Wakkre S M I T S, Apolloos Zoon,
Lokt de R O T T E, door zyn' toon,
Uit haar heldre waterzalen;
Ziet haar op een stroomkoets pralen,
Daar de Rei haar 't hoofd bekranst,
Om haar dobbert, om haar danst.

Hy, met recht dus opgetogen,
Zingt, met toovrend kunstvermogen,
't Nut, de schoonheid, en de min
Van die blyde Stroomvorstin.

Zyn gejuich word onbedwongen
Door haar' Vlietrei nagezongen;
Daar zy, nu door S M I T S beroemd,
Hem haar' waardsten Dichter noemt.

N. S. VAN WINTER.

D E

ROTTESTROOM.

A

V E R K L A R I N G
V A N D E
PRENT VOOR DEN *EERSTEN ZANG.*

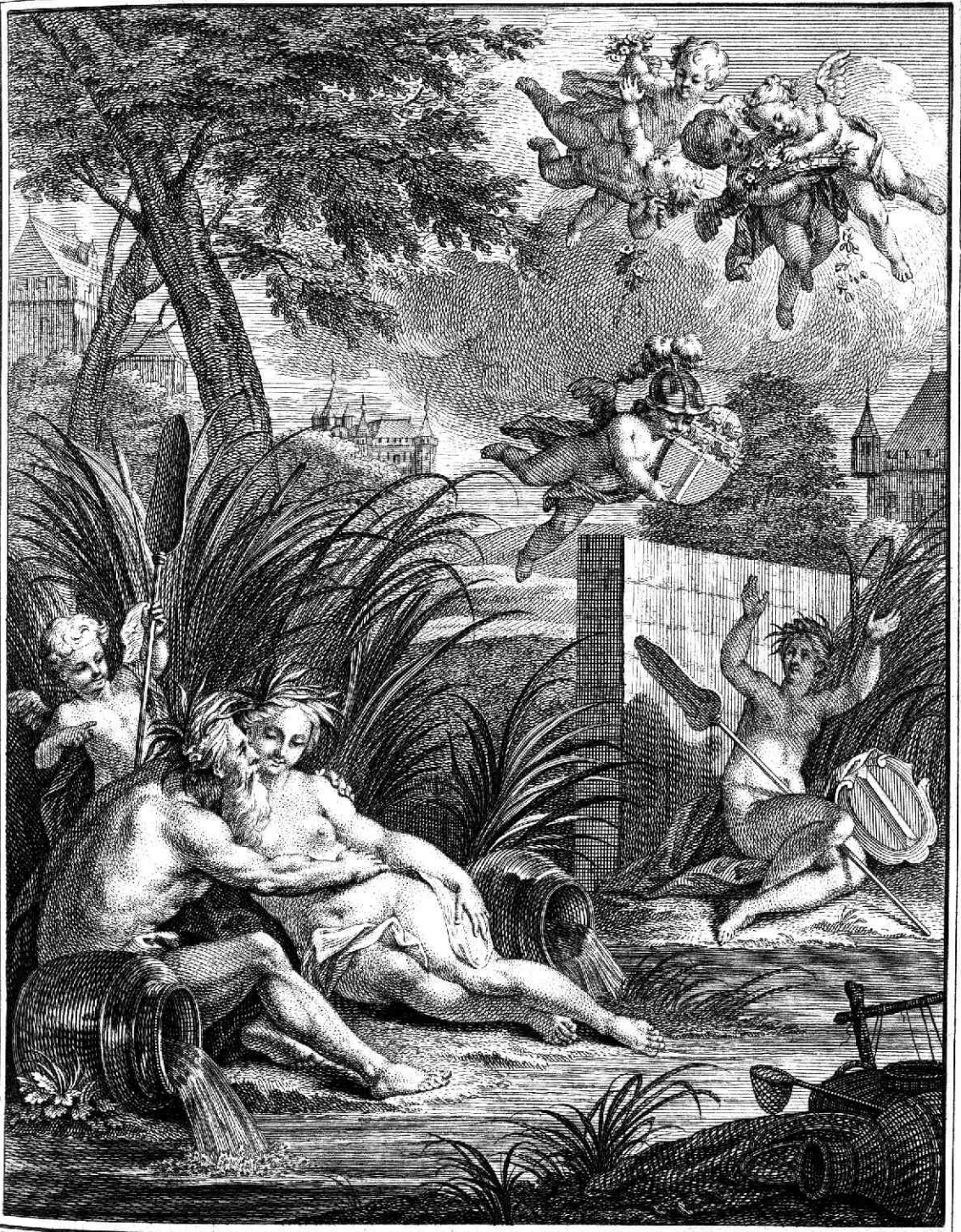
Daer 't oude *Duifbuis* zyne tinnen
Door 't dichtgewasfen *Boomloof* boort,
Omärmt de *MAES*, met blyde zinnen,
Door 't lachend *MINNEWICHT* gespoort,
De *ROTTE*, die zyn hart bekoort.

Hier juicht, in 't bloeijen van haer jaren,
De *STEDEMAEGDT* van *ROTTERDAM*,
De schoone *Telg*, die uit hun paren,
Door 't gloeijen van hun liefdevlam,
Haer' zegenryken oorsprongk nam.

't Gehelme *WICHTJE* meld ons' oogen
Graef *Willems* * mildheit, die haer' vlyt',
Haer' heldenmoed' en krygsvermogen,
By 't *Wapen* van haer' lentetydt,
Zyn eigen *Wapen* gunstig wyd.

Ter zyde zien wy *Wena* pralen,
En *Bulgerstein* ginds in 't verschieet.
Het *Viertal WICHTJES*, dat, in 't dalen,
De Schoone keur van *Bloempjes* bied,
Toont dat zy 's Hemels gunst geniet.

* *Willem de IV, Graef van Hollandt.*

DE ROTTESTROOM.

E E R S T E Z A N G.

Kiest nu, blyde Zanggodinnen,
 Voor den galm van Febus luit,
 Toontjes, die 't gevogelt' fluit,
 Bloemersdyk voor Pindus tinnen:
 Ruilt uw' groenen Helikon
 En Thesfalische valeijen
 Nu voor Schielands klaverweijen,
 't Ruisfchen van de Hengstebronn'
 Voor het kabbelen der baren
 Van de ROTTE, die ik thans
 Poog te tooijen met uw' glansf',
 Wensch te roemen op myn snaren.

4   D E R O T T E S T R O O M.

Hoe! belonkt, begunftigt gy
Reeds myn beê, myn vlytig pogen?
Ja, gy houdt my opgetogen!
'k Leef, ik zweef, aen uwe zy',
Door Zuidhollands schoone streken;
'k Voel hoe 't zwoele windje ons streelt,
Daer 't met dartle golfjes speelt
In de kabbelende beken.
'k Zie den leeuwrik, snel van vlugt',
Uit de klaverbeemden ryzen;
'k Hoor zyn tooverende wyzen,
Daer hy dartelt in de lucht.
'k Hoor 't gevogelt' kwinkeleren
Op de telgjes, in het rond';
'k Hoor 't den lieven uchtendstond'
Eenen morgenzang vereeren.
'k Zie op 't groene landgewaedt
Verschgevalen parels blinken.
All' de nuchtre bloempjes drinken
Nektar van den dageraad';

E E R S T E Z A N G.

5

Kruiden, bloemen, eël van kleuren,
Lachen frisch, als bly te moê;
Zwaaijen ons het reukwerk toe
Van hunne aengename geuren.

Hier zien we, uit het schommlend groen,
Torens ryzen en gebouwen;
Hier de welige landouwen

't Vee met malsche klaver voên;
Daer de nyvere akkerlieden

Kwinkelerend veldwaerds gaen;
Ginder, op gezwinde raên,
't Steêvolk 't stadgewoel ontvlieden.

Midden in dit schoon verschiet,
Dat elks oog en kan behagen,
Pronkt de **ROTT**E in haren wagen,
Met haer' krans' van lis en riet.

'k Zie die Stroomgodin, gestegen
Uit haer glazen waterzael',
Als in blyde zegeprael',
Ryden langs kristallen wegen.

6   D E R O T T E S T R O O M.

Ziet hoe teêr zy Krooswyk kuscht,
Hoe zy akkers, beemden, weijen,
Die haer looverkransfen breijen,
Lachend lokt uit hunne rust'.
In haer geestverrukkend wezen,
Dat een' heldren glans verspreit,
Is, by stille eenvoudigheid,
Heusche nedrigheit te lezen.
Haer bekorelyk gewaedt
Hangt, van boven tot beneden,
Luchtig, zwierig om haer leden,
Zonder opgesmukt sieraedt.
Naer de windt, in beemde en hoven,
Oost- of westwaerds adem haelt,
Zien wy dat haer boezem daelt,
Of weêr langsaem zwelt naer boven.
Op een watermolenradt
Rust ze, in aendacht' opgetogen,
Bogende op haer stroomvermogen;
Met de rechte hand' omvat,

Zwaeit

Zwaeit ze een toorts van wondre krachten,
Die, uit veengrond' toebereit,
Wen ze brand en gloedt verspreit,
Alle volken dierbaer achten.
Dus, dus voert ze, bly te moê,
Dag aen dag', als van haer renten,
Twee gansch ftrydige elementen
Aen den fieren Maesstroom' toe.
Om haer waterraders zwieren
Vlugge Meer- en Plasnajaên,
Die haer bly met kruikeblaên,
Geel gebloemte en lis versieren.
Een bekorelyk gespan
Blanke zwanen zien wy spelen,
In sneeuw Witte vlietgareelen,
Voor haer' wagen; blyder dan
Cypris duiven immer vlogen
Voor de koets dier Aertsgodinn';
Yder schynt met fieren zinn'
Op de schoone vracht te bogen,

Slaet

8 DE ROTTESTROOM.

Slaet, doorklieft het kabblend nat,
Met de wieken, borst' en pluimen,
Dat het water, onder 't schuimen,
Spelende om de stroomkar spat.
Mogt' het nu myn vlyt' gebeuren,
In dit lachend stroomfieraedt,
't Merk van uw' alöuden staet
En uw' aenwas op te speuren,
Stroomgodin! ei mael ons hier,
Wilt gy van uw' roem' niets derven,
Met uwe eigen woordenverven,
't Wisflend lot van uw rivier!
Wil my ryke zangstof geven;
Licht zal dan myn kunst alöm,
Onder Neêrlands Vloedendom,
Uwen Stroom met lof doen leven.
Hoe ziet yder 't prachtig Y,
Wien geen stroom schynt te overtreffen,
Zyne kruin, vol moeds, verheffen
Op de trotsche poëzy

Van

Van den Goefchen Heldenzanger!

Wat gaet de Amftel, grootsch en prat

Op zyn groote Weereldftat,

Van vermaek en wellust zwanger!

Ja de kronkelende Vecht,

Die wy, om haer dreven, hoven,

Lust- en rustpaleizen, loven,

Noemt gansch Nederlandt met recht

Koningin van zyn rivieren.

Aen wat hoek of weerelds end'

Is de Rynftroom onbekent,

Die zyn' fchedel mag verfieren

Met de fchoone glorykroon,

Ryk van goudt en hemelvonken,

Die hem Vondel heeft gefchonken,

Vondel, Febus waardfte zoon?

Ysfel- Merwe- en Lekftroom vlocijen

Trotfer, daer zy, naer hunn' wil,

Met de Maes', zich uit hun kill'

Welig zeewaerds mogen fpoeijen.

Dees rivier word om haer nat,
Die om hare schoone steden,
Rykdom, pracht, bekoorlykheden,
Of haer' handel, hoog gefchat.
Gy alleen, die, hoog te roemen,
Door 't geluk dat u verrykt,
Weinige andre stroomen wykt,
Hoort de Faem u naeuwlyks noemen.
Doch dat onrecht deert u niet;
Hoe gering uw staet moog' schynen,
'k Zie alle ydle prael verdwynen
Voor uw kroon' van lis en riet,
Die geene eerkroon' heeft te wyken
Van de trotste Majesteit,
Wyl ze ons de achtbre eenvoudigheid
Van oud Hollandt nog doet blyken;
Hollandt, van wiens eerste jeugd',
Van wiens deugden, kuische zeden,
Krygen, rampen, tegenheden,
U veel heils en jammers heugt.

'k Weet,

E E R S T E Z A N G.

11

'k Weet, gy zyt zoo oud van dagen,
Schoon de tydt uw schoon niet schond,
Dat van uw' geboortestond'
Doôn noch levenden gewagen.
Uwe jongkheit zag mischien,
Voor de woeste watergolven,
Waerin Hollandt lag bedolven,
't Kloek geslacht der Cimbren vliên.
Mooglyk zaegt gy, in dees streken,
Toen de Noorder Oceaen,
Als met 's Lands verdriet begaen,
Naer zyn stroomhof was geweken;
Toen 't geboomt' weêr schaduw gaf;
Toen gy, nevens andre vlieten,
Weêr door grasryk landt mogt schieten
Van uw ryzige oevers af;
De oude Bataviers belanden,
Die veelêr de vrye rust
Wilden smaken aen dees kust',
Sterk omheint met duin en stranden,

D E R O T T E S T R O O M.

Dan zich buigen onder 't juk
Hunner wrevle nageburen,
Wreede Serbsten, Hermonduren,
Smeedren van hunn' harden druk.
Mooglyk waert gy al geboren
Eer men 't minste wist of dacht
Van 't begin van Drufus gragt,
Of van haren loop mogt hooren.
Korbuloos gegraven vliet
Kan misfchien in tal van jaren
U in 't minst' niet evenaren,
Al vermeld u de Oudheit niet.
Zacht! wat noopt de golvelingen?....
't Lust de ROTTE Pindus stoet,
Met ons zwevende op haer' vloedt,
Haer gevallen op te zingen.
Yder vlyt zich by haer neêr;
't Spelend nat vergeet te bruisfchen;
't Windje doet geen blaedjes ruisfchen,
Kuscht geen bloempje, roert geen veêr.

'k Lui-

E E R S T E Z A N G.

13

- 'k Luister des met hart en ooren
Naer dat langgewensch't verhael.
Stil! laet niets haer gladde tael,
't Vloeyen van haer' stroomzang storen:
„ Vlietgodesfen, Beeknajaên,
„ Dansfende Riviervorstinnen,
„ Stroompoëet en Zanggodinnen,
„ Die ten reij' gaet langs myn paên;
„ Vogeltjes, die aen myn zoomen
„ Zoo bevallig tiereliert;
„ Zwanen, die hier zwemt en zwiert;
„ Spruiten, bloemen, velden, boomen,
„ Pronksieraden van myn' vloedt,
„ Reijen, die, naer elks behagen,
„ My, op mynen waterwagen,
„ Stadig volgt en hulde doet!
„ Wilt ge, uit weetlust', hier verzamnen;
„ 'k Zal u toonen, dat ik my
„ Myner stille heerschappy',
„ Noch myn' daden heb te schamen.

B 3

„ 'k Weet,

D E R O T T E S T R O O M.

- „ 'k Weet, dat Hollands fiere Maegdt
„ Beken, stroomen en rivieren
„ Door haer' vrijen Tuin ziet zwieren,
„ Waer zy billyk roem op draegt;
„ Vlieten, die my gaen te boven
„ In befaemtheit van geslacht;
„ Zilvren stroomen, die, vol pracht,
„ My myn' luister schier ontrooven.
„ 'k Weet, hoe bly de schoone Maes,
„ Uit Vogefus schoot geboren,
„ Bruischt en ruischt in Neêrlands ooren
„ Met zyn minzaam golfgeraes.
„ De oude Rynstroom, en zyn broeder
„ Donauw, door geen' waen' misleit,
„ Kennen nog met zekerheit
„ 't Alpgebergte voor hun moeder.
„ Ik, van onberoemder stand',
„ Weet geenszins dus lof te winnen;
„ Houde alleen, met blyde zinnen,
„ Schielandt voor myn Vaderlandt.
„ 'k Zing

- „ 'k Zing niet wat myn jeugdt gebeurde,
 „ Wie ik tot myne Ouders had,
 „ Wyl de tydt reeds bladt by bladt
 „ Uit myn oud gefchichtboek fcheurde.
 „ 'k Zal, uw weetzucht' ten gevall',
 „ Des in myn gezang ontvouwen
 „ 't Geen ik zelf hier mogt befchouwen,
 „ 't Geen my 't meest verheffen zal.
 „ Na ontelbare oorlogstogten,
 „ Waermeê Batoos Heldenfloet
 „ Romens trotschen euvelmoedt
 „ Onverfchrokken heeft bevochten,
 „ Toen Civilis krygsbeleit
 „ Hannibals vernuft braveerde;
 „ Ja Vitellius trotfeerde,
 „ Met rechtſchapen dapperheit.
 „ Sints gansch Hollandt de onweêrvlagen
 „ Van den kryg had uitgeftaen,
 „ Zag men hoe Vespafiaen
 „ 't Helder vredelicht deed dagen.

„ 't Oor-

- „ 't Oorlog nam, vol spyts, de vlugt,
 „ Vloog naer overzeefche kusten.
 „ De eedle Vreê fchiep levenslusten,
   „ Blies violen door de lucht.
 „ 't Landt teelde ooft- en bloempriëelen,
   „ Om de tong en 't oog te voên;
   „ 't Vee ging in het klavergroen
 „ Dartel grazen, vrolyk spelen.
   „ Yder mogt zyn eigen wyk
 „ Vry bepoten, vry beploegen,
 „ Nu bevryd van 't çynsbaer zwoegen
   „ Onder 't juk van 't Roomsche ryk.
 „ De achtbre Wysheit van oud Romen,
   „ Met haer bouvernunft en kunst',
   „ Zag ik zelf, met hulpe en gunst',
 „ In het lage Hollandt komen.
   „ De oude Ryn hield hier getrouw
 „ 't Huis te Britten in zyne armen,
 „ Om 's Lands rechten te beschermen
   „ Door dat trotsch Romeinsch gebouw.

„ Mid-

- „ Midden in die gouden tyden
 „ Steeg 's Lands heil ten hoogsten trapp';
 „ 'k Zag de noefte Koopmanschap
 „ Gansch Batavië verblyden.
 „ Romens schrik, Kaligula,
 „ Kwam voorlang met huisfieraden,
 „ Slaven, pronk - en praelgewaden,
 „ Hier den handel reeds te staê:
 „ Gansch Brittanje, toen door Romen
 „ Onder 't Roomsch gebiedt gebragt,
 „ Gaf dees' handel moedt en magt,
 „ Door hier staêg ter markt te komen.
 „ Romens Keizer Hadriaen
 „ Deed de Vlyt een Koophof bouwen,
 „ Daer, in Delfslands graslandouwen,
 „ Voorburg duikt in bosch en laen.
 „ Om hier yder heen te leijen
 „ Zag men de oude Tyberstat,
 „ Van haer marktveldt af, een padt,
 „ Ja een' breeden weg plaveijen.

„ Deze heirbaen, ryk van prael',
 „ Marmren zuilen, naelden, bogen,
 „ Gaf my luifter en vermogen,
 „ Overschreed myn waterzael,
 „ Daar my 't Duifhuis reeds verblydde.
 „ Dus liet Rome, in zyne reis'
 „ Naer het magtig Kooppaleis,
 „ Hilgondsberg ter rechte zyde:
 „ 't Gryze Hilgondsberg, welëer
 „ Der Romeinen welbehagen,
 „ Wyl ze van zyn' schedel zagen
 „ Over 't ruim van 't Hellemeer,
 „ Dat wy thans den Maesfroom heeten.
 „ Hoe die berg zyn' naem verkreeg,
 „ Of tot deze hoogte fteeg,
 „ Waent het Bygeloof te weten:
 „ 'k Heb de Aloudheit, in 't verfchiet,
 „ Op zyn kruin een Slot zien ftichten,
 „ Maer wat bouwliën dit verrichtten
 „ Meld my myn geheugen niet.

„ 'k Zwyg

- „ 'k Zwyg van fabeltael', en 't droomen
 „ Van reuzinne Hillegondt,
 „ Die hier 't zandt stortte op den grondt,
 „ Dat zy 't zeestrandt had ontnomen.
 „ 'k Lach om 't geen men nog verdicht,
 „ Hoe door Enaks woeste zonen,
 „ Om op dezen berg te wonen,
 „ 't Slot voorhenen is geflicht.
 „ Hoe 't moog' zyn, 'k heb Nagels benden,
 „ Om Jakobaes wrok te voên,
 „ Aen myn' groenen zoom zien woên,
 „ 't Overöud gevaerte schenden,
 „ Stout berooven van zyn kruin'.
 „ Dus, dus bouwt ge, ô Tydt! vermetel
 „ Staêg uw' rusteloozen zetel
 „ Op geraemte en asch en puin:
 „ 'k Heb u dus, met wreed vermogen,
 „ Kranenburg, dat trots mogt zyn
 „ Op den Burggraef Halewyn,
 „ Door wiens bouwzucht 't was voltogen,

„ Daer myn stroomrei Bleiswyk groet,
 „ Zien bespringen, zien verflinden:
 „ 'k Zag dat huis zyn grafkuil vinden
 „ In 't kristal van mynen vloed;
 „ 'k Zag u zelfs den grondt vernielen,
 „ Ja, hoe ryk van kruidt en gras,
 „ Maken tot een waterplas,
 „ Waer nu slechts de visfchen krielen.
 „ Wat verandering leed ik niet
 „ Door uw woede, o Alverdelger,
 „ Huizeslooper, Landverzwelger,
 „ In en om myn stroomgebied!
 „ Zevenhuizens lustboschaedje
 „ Sierde eertyds de fiere kruin
 „ Van 't aloude Huis ter Duin
 „ Met zyn groene boompluimaedje;
 „ Doch dat Bosch, welks pluimgediert?
 „ 't Voedsel was voor vele monden,
 „ Is al meê door u verflonden,
 „ 't Oud en grys geficht ontfiert....

„ Maer

- „ Maer 't is tydt, o Waterscharen!
 „ Dat ik hier myn' zang bepael'.
 „ 'k Wek myn' onlust door 't verhael
 „ Van myn smertlyk wedervaren.
 Hier op zwygt ze, bloost van spyt',
 Die haer' boezem helpt aen 't zwoegen;
 't Schynt my dat het ongenoegen
 Nog haer wrokkend hart bestryd.
 Doch de dartle golvelingen
 Smoren stoeijend' hare smart,
 Roepen staêg, met mond' en hart':
 „ Wy, die uwe koets omringen,
 „ Schoone Stroomnimf, ståen bedeedst,
 „ Kwynen als we u hooren klagen;
 „ Liever dansen we om uw' wagen,
 „ Vlug van voeten, bly van geest'.
 „ Laet de vreugdt uw leet verwinnen;
 „ Gulle blydschap voegt uw Hof:
 „ Zing hoe u de liefde trof;
 „ Zing ons uw gelukkig minnen,

„ Daar wy, door uw schoon bekoort,
 „ Om uw' zetel spelemeijen.
 Nauwlyks zwygen hier de reijen,
 Of de ROTTE vaert dus voort:
 „ Zoo ik u dan iet zal noemen
 „ Dat my nut deed in myn jeugd',
 „ Moet ik thans, met dankbre vreugd',
 „ Op 't aloude Duifhuis roemen;
 „ 't Duifhuis, dat, naer myn onthoudt,
 „ Aen het eindt van myne zoomen,
 „ Door den Vorst van 't oude Romen,
 „ Hadriaen, is opgebouwt:
 „ 'k Vond, by 't floopen van de muren,
 „ Zelfs zyn wezen meenigmael,
 „ Juist gestempelt op metael,
 „ Om alle eeuwen te overduren.
 „ Dit gesticht, dat beemdt en plas
 „ Door zyn' luister kon bekoren,
 „ Spiegelde zyn' hoogen toren
 „ In myn vloeiend spiegelglas;

„ Had

- „ Had het recht der visfcherye
„ Al van ouds om myn paleis;
„ Onderwierp zich, reis op reis,
„ Eener andre heerschappye.
„ 'k Rep niet wie het, hoe geroemt,
„ Sloopte, of hoe het is verrezen;
„ Hoe Heer Krooswyk, lang voordezen,
„ 't Heeft naer zynen naem genoemt.
„ 'k Zwyg hoe elk, by 't nederrollen
„ Van myn glazen waterraên,
„ Wat myn stroomkoets had gelaên
„ Aen dit Duifhuis moest vertollen.
„ 'k Blaek, van yver aengespoort,
„ Om u allen te openbaren,
„ Dat de Maesstroom, blond van haren,
„ My daer 't eerste heeft bekoort.
„ Als ik uit myn waterzalen
„ Neder kwam, met vluggen spoed',
„ Kwam hy my, met groet' op groet,
„ Gul omhelzen, blyde onthalen.

„ Vaek

- „ Vaek herdenk ik nog met vreugd’,
„ Hoc de schoonheit zyner leden,
„ Ryk van de eêlste aenminnigheden,
„ Daer myn liefde heeft verheugt.
„ Zyn gebaerd en manlyk wezen,
„ Zyn gestalte, deffigheid,
„ Edle zwier en majesteit,
„ Kosten staêg myn jeugdt belezen.
„ Dit verdroot den fieren Ryn,
„ Dien ik door myn schoonheit griesde;
„ Des hy, nors op onze liefde,
„ Telkens kromp van minnepyn’.
„ Wat bedacht hy niet al lagen,
„ In zyn teedre vryery’!
„ Hoe gedienstig bad hy my
„ Dat zyn trouw my mogt’ behagen!
„ Door wat krekken zocht hy niet
„ My zyn zuivre min te toonen,
„ Myne jongkheit heen te troonen
„ Naer zyn magtig stroomgebiedt!

„ De

- „ De Oude Lee, op zyn geboden,
 „ En de eenvoudige Noord A,
 „ Kwamen my, nu vroeg, dan spaê,
 „ Naer zyn prachtig stroomhof nooden.
 „ Doch de Maesstroom had op my
 „ Toen alreê te veel vermogen;
 „ 'k Was te vrolyk opgetogen
 „ Door zyn zoete vryery.
 „ 't Vuur van zyne kuifche lonken,
 „ Zyn getrouwe minnegloed,
 „ Kon my, in myn' killen vloed',
 „ Telkens treffen, staêg ontvonken.
 „ 'k Haelde, uit reine huwlyksminn',
 „ Des, ten spyt' der lage landen,
 „ Die zich aen myn' dienst' verpandden,
 „ Hem myn waterwoning in;
 „ 't Heugt my, hoe ik hem daer kuschte,
 „ Koesterde op myn mollig bedt,
 „ Hoe ik, in zyn dobbrend wed,
 „ My in zynen arm verlustte.

D

„ 'k Gaf

„ 'k Gaf den Ryn fints geen gehoor,
 „ 'k Liet hem niets op my verwinnen.
 „ Alles lachte met zyn minnen
 „ In myn speelziek waterkoor.
 „ Wyl ik dus als met hem spotte,
 „ Riep hy, in zyn' euvelmoed',
 „ Dat ik, en myn dartle floet,
 „ Met den Maesvorst' famen rotte.
 „ Dees my aengewreven blaem,
 „ Uit zyn minnenyd' gerezen,
 „ Zal alleen licht de oorsprongk wezen
 „ Van myn' nederigen naem'.
 „ Ouwlings (yder mag het weten.)
 „ Werd ik, licht om 't inkarnaet
 „ Of den blos van myn gelaet,
 „ Rootte, of liefst Roode A geheeten:
 „ o! Wat draegt, zelfs in dees' tyd',
 „ De oude Goude A, myn gezuster,
 „ Haren ouden naem geruster,
 „ Onbesproken van de Nyd'!

„ Maer

- „ Maer van welke tegenheden,
„ Door hoe meenig vyandin
„ Werd myn trouwe huwlyksmin
„ Met den Maesstroom' niet bestreden?
„ Ja, men floot, tot tegenweer
„ Voor dien fieren Waterkoning,
„ Met een schotdeur myne woning,
„ Die zyn driften ging te keer.
„ Doch wie kan de min bedwingen,
„ Daer ze, met haer tooverkracht',
„ Door steêvesten, floten, wacht,
„ Stael en steen weet in te dringen?
„ De ebbe, als zocht haer zacht geruis
„ Onze min nog aen te noopen,
„ Dreëf veelyds de deuren open
„ Van myn blakend waterhuis.
„ Dan was 't bruiloft op de baren;
„ Dan onthaelde my de Maes,
„ Die ik, onder 't stroomgeraes,
„ Juichend kwam in de armen varen.

- „ Onder duizend vrolykheên,
 „ Onder 't kabblen, onder 't spartelen,
 „ Ruisfchen, bruisfchen, zedig dartelen,
 „ Smolten we ons dan onderëen.
 „ Door dees wederzydsche liefde,
 „ Door dit teêr beminnen, sproot
 „ Eene Dochter uit myn' schoot',
 „ Spruit, die 't hart des Maesrooms griefde:
 „ Dees, myn kroost, floeg zich welëer,
 „ Nederig en gansch onëdel,
 „ Met haer woning, laeg van schedel,
 „ By het oude Duifhuis neêr,
 „ Daer de fluis de vloeden weerde.
 „ Doch de Maesvorst had geen rust,
 „ Wyl hy, op myn min belust,
 „ My, met myne Spruit, begeerde.
 „ Dikwyls schudde hy het hoofd;
 „ Dikwyls floeg hy, ginds en weder,
 „ Grimmig de oogen op en neder,
 „ Kwynende, als van vreugd' berooft..

„ Dik-

- „ Dikwyls bonsde, in grammen moede,
 „ Uit zyn rustloos waterbedt,
 „ Zyne vuist op 't stroomklinket,
 „ Dat het beefde van zyn woede;
 „ Doch zyn woede baette niet;
 „ Des bedacht hy andre vonden,
 „ Wierp het slib van zyne gronden,
 „ Dag op dag, in 't lis en riet,
 „ Aen het einde myner zoomen,
 „ Of ik, als zyn echtvriendin,
 „ Tot voldoening zyner minn',
 „ Hem allengs mogt' nader komen.
 „ Deze list voldeed zyn' eisch,
 „ Toen myn stroom zyn slib bevloaide,
 „ Dus zichzelf verlengde, en spoaide
 „ Naer zyn ingekort paleis,
 „ Waer de waterzalen krielden
 „ Van 't geschubde hofgezin;
 „ Welks belagers om gewin
 „ Aen myn boorden zich onthielden.

„ Na 't verbeetren van myn' stand',
 „ Liet myn Spruit het Duifhuis varen,
 „ Wyl de nyvre Vischerscharen
 „ Haer, met vischtuig, fuik en want,
 „ Zegen, angelroê en netten,
 „ Lokten, om zich aen den voet
 „ Van myn' kronkelenden vloedt,
 „ By den Maeskant, neêr te zetten.
 „ Hare jeugdt, van kracht nog klein,
 „ Die geen' aenval kon verduren,
 „ Zag de torens, wallen, muren
 „ Van het sterke Bulgerstein
 „ Haer voor roof en onheil dekken.
 „ Hier, hier zat ze, buiten schroom;
 „ Ja, 'k voorzag, dat zy myn' stroom
 „ Tot beroemd sieraedt zou strekken.
 „ 't Lustte straks der vlugge Faem',
 „ Wie ik 't eeuwig dank zal weten,
 „ 't Wichtje ROTTERDAM te heeten,
 „ Naer myn' onberoemden naem.

„ 'k Liet

- „ 'k Liet niet na het op te voeden
„ Naer de lesfen van de deugd',
„ En, door teedre zorg, haer jeugdt
„ Voor veel rampen te behoeden.
„ 'k Zag den Maesvorst dag aen dag
„ 't Spruitje omhelzen, kuschchen, streelen,
„ Daer 't hem, om hem 't hart te ontstelen,
„ Hield geboeit, met lach' op lach.
„ Zyn gezwinde stroomnajaden,
„ Vischevangsters, en haer stoet,
„ Bragten 't edelste uit zyn' vloed',
„ Alles wat zyn waterraden
„ Herwaerds hadden aengebragt,
„ Om 't het Maegdeke te wyden,
„ Dat zy met haer gift' verblydden,
„ Daer het wies in kloekte en magt'.
„ In de frisfche boomenreijen,
„ Waer 't alöude Wena toen
„ Moedig praelde, in 't schommlend groen,
„ Liet myn Spruit hare oogen weijen.

„ Uit

- „ Uit dat boschloof streelede 't koor
 „ Zanggerige filomeelen,
 „ Met een' dromm' van loofgespelen,
 „ Staêg met beurtzang haer gehoor.
 „ Hier verkwikte haer de lommer,
 „ 't Zacht geruisch van telg' en bladt,
 „ In wier schaëuw' zy neder zat,
 „ Zonder overdaedt en kommer.
 „ Bloemersdyk blies, wel te moê,
 „ Uit zyn hoven, ryk van kleuren,
 „ Haer de lieffelyke geuren
 „ Van zyn frische bloemen toe.
 „ Dus versleet zy hare dagen,
 „ Stil en vreedsaem, arm noch ryk,
 „ In haer ongestoorde wyk',
 „ Met genoeglyk welbehagen.
 „ Wat het nedrig leven schend',
 „ Grootsheit, pracht en dartelheden,
 „ List en alle snoode zeden
 „ Waren haer nog onbekent.

„ Schoon

- „ Schoon men haer geen hofreforen,
 „ Goudt noch zilver, had gewyd,
 „ Echter fcheen de gouden tydt
 „ Met haer nedrigheid herboren.
 „ Maer waer flyt de Vrede toch,
 „ Met de lieve Rust', zyn dagen
 „ Vry en veilig voor de lagen
 „ Van de Tweespalt' en 't Bedrog?
 „ Hierom fchoot zy houten wallen,
 „ Als een ftevig pantfer, aen,
 „ Toen de moedwil dorst beftaen
 „ Haer gerustheit te overvallen.
 „ Hare welvaert baerde nydt,
 „ Nydt begeerte; hebzucht teelde,
 „ Tot befnoeijing van haer weelde,
 „ Onrust, wrevel, twist en ftrydt.
 „ Deze kwamen haer belagen.
 „ Och! nog klopt, nog zwoegt my 't hart,
 „ Als ik denk wat wreede fmart
 „ Zy moest weren en verdragen.

E

„ Doch

„ Doch 't ontzinde krygsgeschreeuw
 „ Kost haer moedig hart niet deren.
 „ 'k Zag haer dikwerf zich verweren,
 „ Als een' langgetergden leeuw.
 „ Dat moest Vlaenderen bezuren,
 „ Toen zy 't, vol heldinnemoedt,
 „ Met den wakkren heldenstoet
 „ Harer edle steêgeburen,
 „ By den mondt des Ysfels sloeg,
 „ En zyne afgematte benden,
 „ Als met ingetrapte lenden,
 „ Dapper uit den Leeuwstuijn' joeg.
 „ Zag men haer den stoel der Graven
 „ Dus beschermen in 't gevaer,
 „ 'k Zag den Vierden Willem haer
 „ Overlaên met gunste en gaven:
 „ Hy, op heldendeugden mild,
 „ Schonk haer meer dan loflauwrieren,
 „ Kwam haer' boezem zelf versieren
 „ Met zyn eigen Wapenschildt;

„ 't Schildt

- „ 't Schildt waer op vier leeuwen pronken,
 „ Twee bloedroodt, en de andre zwart,
 „ Leeuwen met een leeuwenhart,
 „ Oogen, vol van gloênde vonken.
 „ 't Gouden veldt, waer' ze, als verheugt,
 „ Zich in vieren op verdeelen,
 „ Schynt my duidelyk te spelen
 „ Op 's Lands onvervalschte deugd.
 „ 't Groen, omlaeg, verbeeld myn zoomen,
 „ 't Wit myn heldere rivier,
 „ Juist wanneer 't haer, zonder zwier',
 „ Lust door 't jeugdig gras te stroomen.
 „ Dus verkreeg ik door myn Kroost
 „ Eer en aanzien, magt en luister,
 „ Ja, myn naem, eerst laeg en duister,
 „ Blonk, gelyk de dagstar bloost!”

Hoe! zy zwygt! wat stoort haer reden?

Welk een lieve minzaemheit

Siert haer edle majesteit!

Geeft haer nieuwe aenvalligheden!

'k Merk het: 'k zie ginds op haer' stroom,
 Die nu trotser schynt te vloeijen,
 Schielands Trekjagt herwaerds spoeijen
 Langs den groenbegraesden zoom
 Van haer glazen lustpriëelen.

'k Zie van ver den dartlen windt,
 Nu wat trager, dan gezwindt,
 Met de vlagge en wimpels spelen.
 Hoe verdwynt, hoe welig smelt
 De edle gloedt van hunne verven,
 't Roodt en blaeuw, verscheide werven,
 In het groen van dreef en veldt!
 De Adelaer, die, met zyn pennen,
 Hollands Leeuw voor 't water hoed,
 Schynt, met aengenoopten spoed',
 Over weide en beemdt te rennen.
 Hoort! hy klapwiekt in de lucht.
 Al de Waternimfen duiken,
 Met haer groenbekranste pruiken,
 Voor zyn wydöntzien gerucht.

Neen:

Neen: 't is voor den Waterwagen,
Die de ontzachbre Heemraên voert,
En 't rivierkristal beroert,

Dat hun eerbiedt schynt te dragen.

Zelfs de fiere ROTTE groet
Hen beleeft, met vriendlyke oogen,
Gansch verrukt door hun vermogen
In 't beheerschen van haer' vloedt.

Zoo beminnen de Oppergoden

De achtbre Watermogendheên,
Die hier trouw hun plaets bekleên
In het geven van geboden.

Welk een edle vrees, wat schroom
Voelt haer stoet in hart en aderen!
Voor 't gezag van Schielands Vaderen,
Dat hun weelde houd in toom;
Dat het landt met aerden wallen,
Dammen, kaên en zoden dekt,
Wen haer stroom, door storm gewekt,
Mensch en vee dreigt te overvallen,

Worfflen wil ter kaëbressé in,
 Tot de Windvorst, met zyn scharen,
 Langs heur opgeruide baren,

Voortholt, met een' dollen zinn';
 Zuivelryke klaverweijen

In een bare zee misvormt;

Huis en schuur en stal bestormt;

't Landt zyn woede doet beschreijen.

Schielandt doet nog meenig oordt

Tuigen van zyn sterk vermogen,

Na. . . Maer 't Jagt ontwykt myne oogen.

Hoor! de ROTTE voert weêr 't woordt:

„ 't Spoedend Jagt jaegt voort. Wy gunnen

„ 't Wel te varen, Stroomgezin:

„ Doch 's Lands Welvaert vaert 'er in;

„ Hoe zou 't kwalyk varen kunnen?

„ 't Land is vry van ondergang

„ Waer de Deugdt en Wysheit waken. . . .

„ Maer, ik zie elks aendagt haken

„ Naer 't vervolg van myn gezang.

„ Schoon

- „ Schoon myn Spruit, door 's Hemels zegen,
„ Door haer vlyt en dapperheit,
„ Onder 't Graaffelyk beleidt,
„ Tot die hoogheit was gestegen;
„ Echter was haer heilstandt niet
„ Veilig voor 't bereik der rampen;
„ Neen: 'k zag haer nog dikwerf kampen
„ Tot haer schade en myn verdriet.
„ Och! hoe ver was 't eindt van 't lyden
„ Myner nieuwbemuurde Stat,
„ Die gestaêg, hoe afgemat,
„ Nieuwe kwelling moest bestryden!
„ Van haer kling' en vuur en vlam
„ Kon het Landt van Arkel tuigen,
„ Toen zy Arkels trots deed buigen,
„ Ondersteunt door 't fier Schiedam.
„ In wat leet moest zy niet deelen,
„ Toen de Tuinmaegdt dag en nacht
„ 't Hoersch en Kabbeljaeuwsch geslacht
„ Zag een bloedig treurspel spelen?
„ 'k Zwyg

- „ 'k Zwyg hoe zy in lief noch leet
„ Wist van aerflen of bezwyken;
„ 'k Zwyg met welke trouwheits blyken
„ Zy Jakobaes haet bestreed.
„ 't Lust my niet in 't breed te melden
„ Hoe zy vaek werd aengetast,
„ Of door Jonker Frans verrast;
„ 'k Wil niet reppen van haer helden,
„ Hoe ze alom, met fiere schreên,
„ Edle wraek door Hollandt zochten,
„ Steden tegen steden vochten,
„ Burgers tegen burgers streên.
„ 't Heugt my, hoe zy, in haer wallen,
„ Door ondraegbren hongersnoodt,
„ Gansch van moedt en magt ontbloot,
„ Als in flaeuwte lag gevallen.
„ Dikwyls heb ik Duren Tydt,
„ Pest en Kryg, als uitgelaten,
„ Door gansch uitgestorven straten,
„ Zien rinkinken wydt en zydt.
„ 't Heugt

E E R S T E Z A N G.

41

- „ 't Heugt my, hoe zy, overrompelt
„ Door een' schier onleschbren brand,
„ In haer' kreits van allen kant?
„ Deerlyk zat in rouw gedompelt;
„ Hoe de vlam, na korten duur,
„ 't Ryke Klooster, koopgebouwen,
„ Schepen, kinders, mannen, vrouwen
„ Schond en smoorde in puin' en vuur.
„ Wat al nare en bange dagen
„ Sleet zy, toen de Spaensche Vorst
„ 't Wraekzwaerd zette op Hollands borst!
„ Wat verdroeg ze al harde slagen
„ Onder Alvaes tiranny!
„ Toen Bosfu haer kwam bespringen,
„ En, met scherpgewette klingen,
„ Woedde op hare Burgery,
„ Dat ik zwol van bloedt en tranen,
„ Wyl ze zich tot water kreet. . . .
„ Maer ik zwyg van al haer lect.
„ Zag zy dus haer heilzon tanen,

F

„ Die

- „ Die verscheen voor haer gezicht
„ Glansryk uit de oranje kimmén;
„ Die beschonk haer, onder 't klimmen,
„ Met het heuchlyk vredelicht.
„ Dus, van twist' en kryg' ontheven,
„ Door dien koeffterenden gloedt,
„ Smaekte ze, aen myn' blyden vloed',
„ Al het zoet van 't rustryk leven.
„ 'k Zag haer, op dat heil belust,
„ In 't gelaet van yver gloeijen,
„ Hare Koopzucht moedig groeijen,
„ In 't genot dier lieve rust'.
„ 'k Zag, in eenen kring' van stralen,
„ Toen den ryken Voorspoedt zelf,
„ Uit het hemelhofgewelf,
„ Op haer' schedel nederdalen.
„ Godvrucht, wetenschap en kunst,
„ Kloek beleid, oprechte wandel,
„ Bragten zegen by haer' handel,
„ Kroonden haer met yders gunst'.

„ De

- „ De Ysfel kwam, met zyn geburen,
„ Offren op haer koopältaer;
„ Merwe en Lek het gansche jaer
„ Trouw te markt in hare muren.
„ Iber, Seine, Po, Eufraet,
„ Teems en Weisfel, opgetogen
„ Door haer groeiend koopvermogen,
„ Voedden haer' verheven staet.
„ De Indus zelf kwam haer begroeten
„ Met de vrucht' van 't oostersch woudt;
„ Ja, de Ganges lei zyn goudt,
„ Zyn juweelen aen haer voeten.
„ Hare dienstmaegdt, Koopmanschap,
„ Vloog op 't wenken van hare oogen,
„ En beklom, door haer vermogen,
„ Dus allengs den hoogsten trap.
„ De altydmilde Welvaert kroonde
„ Staêg met winst' haer Zeevaerdy,
„ Zette aen yder voordeel by,
„ Die in hare vesten woonde,

- „ Waer 't Gewin, dat zelden fliep,
 „ Schuit en kog in zeekasteelen,
 „ Hut en huis in lustpriëelen,
 „ Arm in magtig ryk herschiep.
 „ Dus, o Zang- en Vlietgodinnen!
 „ Dus, o Dichter! rees myn prael,
 „ Werd myn Stat in Leeuwendael
 „ Een der schoonste Koopvorstinnen.
 „ ROTTERDAM voert nu myn' naem
 „ Verder dan de zeeliën varen.
 „ Boogt dan vry, o Waterscharen!
 „ Op myne oudheit, lof en faem. ”

Na 't volëinden dezer reden

Dryft de ROTTE langs haer' boordt
 Hare Wagentreksters voort;
 't Stroomvolk volgt, met vlotte schreden,
 Zwemt en zwiert, nu af, dan aen;
 Dobbert, duikelt, maekt geschater;
 Danst, nu op, dan in het water,
 Langs en om haer vlugge raën,

Die

E E R S T E Z A N G.

45

Die het stroomkristal beroeren,
Die haer welige rivier,
Met een' levendigen zwier',
Dus der enge kille ontvoeren,
Daer ze een ruimer wed verkiest,
En, met wentelen en keeren,
Zich, door Bleiswyks wyde meren,
In het Nieuwe Diep verliest.

VERKLARING

VAN DE

PRENT VOOR DEN *TWEEDEN ZANG.*

De ROTTE praelt hier aen de zyde
Van SCHIELANDS MAEGDT,
In 't *Stroompriëel*, waer op zy blyde
Haer glory draegt.

De *Heemraedlyke Wapens* fieren,
Als een festoen,

Doormengt met *Stroomblaën* en *Lauwrieren*,
Haer Paviljoen.

Vier NIMFEN toonen, vol genuchten,
Daer 't *Stroomnat* speelt,

Wat *Veen-* en *Veld-* en *Watervruchten*
Ons *Schielandt* teelt.

De vreugdt der jonge GOLVELINGEN
Kent maet noch toom.

Dus streelen de eëlste zegeningen
Den *Rottestroom*.

D E

ROTTESTROOM.

T W E E D E Z A N G.

Hoe! waer ben ik? in wat oorden,
 In wat stiller eenzaamheit
 Heeft de ROTTE my geleid?
 'k Zie haer koets noch groene boorden!
 Dwaelt myn brein, of doet men my
 Nereus pekelvloedt bevaren?
 Neen: ik dryf, op tammer baren,
 In de hulk der Poëzy;
 'k Zwerf op plasfen, braken, meren,
 Die myn ROTTE, reis op reis,
 In haer nederig paleis,
 Gul hun stroomkristal vereeren;

Die

Die, door schotdeur en verlaet,
 Staêg haer giften bly vergaêren,
 Als ze, met der steden waren,
     Dorp, gehucht en veldt verzaed.
 Blaest nu op, o Zomerluchtjes!
     Fladdert, dartelt herwaerds aen;
     Rolt langs dees kristallen baen;
 Vult myn zeiltje met uw zuchtjes;
     Geeft myn vaert' den losfen toom;
 Doet myn kiel door 't water bruischen,
 En dit dobbrend veldt doorkruisen,
     Nu eens voor, dan tegen stroom.
 'k Zie myn wapprend zeiltje zwellen.
     Los den schoot! de voordewindt
     Doet myn waterkoets gezwind
 Door de gladde golfjes snellen.
     't Vaste landt schynt my te ontvliên.
 Voor geboomte en grasryk weilandt
 Is 't slechts hier en ginds een eilandt,
     Voorts al water wat wy zien.

Zie,

Zie, de zon, reeds hoog gerezen,
Over dorp, gehucht en dal,
Spiegelt in dit stroomkristal
Haer verguld en stralend wezen:
Hoe bevallig weet haer licht
Hier, om 't kabblend nat te tooijen,
't Stofgoudt uit haer pruik te strooijen,
Dat ons blikkert in 't gezicht!
De overdartle golfjes spelen,
Welig hupplende op den duur,
Met haer eeuwigtintlend vuur,
En haer blinkende juweelen.
Maer wat spoeit zich herwaerds aen?
Zie ik, op de maet dier glansen,
Veen- en Meernajaden dansen,
Vry en bly ten reije gaen?
Ja, dit moet myn vaert weêrhouden.
't Zeil fluks in! het roer aen ly!
'k Moet dien stroomstoet van naby
In zyn vrolykheit beschouwen.

G

'k Hoor

'k Hoor reeds 't schaterend gelach.
Haer gestoei kan my behagen.
'k Wed, dat Thetis om haer' wagen
Nooit gezwinder Nimfen zag.
Yder heeft een' dans byzonder,
Nu eens los, dan handt aen hand',
Nu eens vlug, dan grootsch van trant;
Dees kooft boven, die duikt onder,
Ver van een, en zy aen zy'.
In dit wentelen en draeijen,
Ommezwieren, zweven, zwaeijen,
Kooft de rei my nader by.
Zie, elks golvend haer, bewogen
Door de dartle windjes, zwiert
Om den poeslen hals, gefiert
Met een' snoer' van vischenöogen.
De enge keursjes, die haer naeuw
Om de tengre leden kleven,
Zyn, met schubbetjes doorweven,
Watergroen en hemelblauw.

Zegt

Zegt my, Nimfen, vlugge reijen,

Vloednajaden, ryk van zwier',

Welk een hoogtydt doet u hier

Thans zoo vrolyk spelemeijen?

Zegt, wat geeft uw blydschap klem?

Huwen hier twee Watergrooten?...

Luister! een der dansgenooten

Zingt luidkeels; ik hoor haer stem:

„ 't Lust ons, dienstbre kamenieren

„ Van de ROTTE, 't jaerlyksch feest

„ Dier Godinn', met blyden geest',

„ Stroomgezag' en dansf' te vieren!

„ 't Lust ons, dezen dag', naer eisch

„ Haren zetel op te tooijen,

„ Stroomloof en gebloemt' te strooijen

„ In en om haer vloedpaleis;

„ Al haer wondere eigenschappen,

„ Parels aen haer waterkroon',

„ Op te zingen, bly van toon',

„ Onder 't vrolyk handenklappen;

„ Ja, terwijl we ons, vlug of traeg,
 „ Spoeijen door 't kristal der wateren,
 „ Haren lof zoo uit te schateren,
 „ Dat 'er Schielandt van gewaeg'.
 „ Zingt, haer Majesteit ter eere,
 „ Vlieten, Meren, groen van pruik'!
 „ Offert haer uw waterkruik!
 „ Dat uw vreugdt haer' roem vermeere!
 „ Viert dees' feestdag, ryk van glans',
 „ Veen- en Vischrei dezer vloedent!
 „ Eeuwig moet' zy ons behoeden!
 „ Volgt ons spoor, met zang' en dansf' . . . „
 Door haer duiklen, draeijen, zweven
 Mis ik 't eindt van hare reên.
 Zie, hoe yders dartle schreên
 't Stroomnat schuimen doen en leven.
 Onder 't ruischend golfgeluidt
 Straelt, met diep ontzag en minne,
 De achting voor de Stroomgodinne
 Elk ten vrolyke oogen uit.

'k Weet nu, uit de kenbre trekken
Van elks lodderig gelaet,
Leên en kleên en hoofdfieraedt,
Yders naem en aert te ontdekken.

Zy, die 't stroomvolk t'zamen riep,
En, op haer gezwinde schreden,
Tot den waterdans doet treden,
Is de vlugge Duikeldiep;
Zy, met hare tintlende oogen,
Grondelyn, de hartvriendin
Van haer' Veenlief, door wiens min
Zy gestaêg is opgetogen.

Brandelyntje en Zwaveläert,
Met hun gele stroomgewaden,
Zie ik ginds zich dartel baden
En onscheidbaer t'zaem gepaert.

Bruine Koolöog maekt schier 't water
Heet door haren fellen gloedt;
Fladdrig fladdert door den stoet,
Met haer levend stroomgeschater.

Zwaentje, met haer kroon' van gras,
Danst op Rietlings heldre galmen,
Die, op zyn trompet van halmen,
Triton nabootst op dees plas.
Zie, op zyne fikfche toonen,
Borrelt uit den blyden vloed'
Nog een andre waterstoet,
Net gehult met biezenkroonen.
Angellyntje en Zegenryk,
Vlug van ondren opgestoven,
Steken 't hoofdt blymoedig boven,
Op dit fchaetrend meermuzyk;
Na haer volgen Snoeketemster,
Fuikevulster, Baersjaegrin,
Schalkhoek, Loosäes, Vischwaerdin,
Kroosjegroen en Meerbezwemster.
Golfje, die van danslust' blaekt,
Koomt dees reijen staêg verrasfen,
't Geen in 't kristallyn der plasfen
Een bevallig schynfel maekt.

Dees weet de armen vlug te vlechten
Door haer Speelnoots armen heen;
Die een' liskrans om de leên
Van haer Stroomgespeel te hechten.
Dartle Biezeling gebruikt
Golfjes rug voor haren wagen,
Die haer nu een poos wil dragen,
Dan weêr spelende onderduikt.
Dus verrast vast de eene de ander,
Onder 't stoeijen, met een list';
In dees' vriendelyken twist'
Zweven ze alle door elkander.
Nooit kon Amfitrites stoet,
Doris kroost met Nereus reijen,
Liefvelyker spelemeijen
Op Neptuins ontzachbren vloedt.
Zingt, ei zingt my, Plasnajaden,
Zoo dees feest dit zingen lyd,
Hoe gy hier zoo wyd en zyd
In het hart van 't landt moogt baden.

Wiesch hier nimmer loof of gras?
 Of zyn in uw stroomspelonken
 Beemdt en boomgaerdt weggezonden?

Zingt my de oorzaak dezer plas;
 Zingt my, of uit deze meren

't Landt zyn wezen kreeg en standt,
 Dan of uwe weelde 't landt
 Hier in water deed verkeeren.

Zou... Maer 'k zie van lieverleê
 Duikeldiep, met vrolyk spartelen,
 Duikelende herwaerds dartelen;

Ja, zy neigt zich naer myn beê,
 Schud de blonde ontsnoerde haren

Van haer schoudren op den rug,
 Doet den ganschen rei, hoe vlug,
 Op haer' enklen wenk bedaren.

Zoo weet aen haer' watertroon
 Thetis haren stoet te kluiſteren.
 Hoort; zy zingen.!... laet ons luiſteren
 Naer haer' lieffelyken toon:

„ Toen

- „ Toen men dam noch kaëdyk kende,
 „ Toen Neptuin, der stranden schroom,
 „ Hier, met watervork' en toom',
 „ Zyn gezwinde rosen mende,
 „ Lag gansch Hollandt, dag aen dag,
 „ Onder 't zwalpend nat bedolven;
 „ Ja, zoo hoog bedekt met golven,
 „ Dat men naeuw een' heuvel zag.
 „ Al dit landt dook toen in 't water;
 „ Dan door slib, die 't naer zich toog,
 „ Hief 't allengs het hoofdt omhoog
 „ Uit het ruifchend golfgeklater.
 „ Bouwman zoomde 't met een' rand'
 „ Van dykaedje, om 't voor het woeden
 „ Van den Watervoogdt te hoeden;
 „ Dus werd hier het water landt,
 „ Landt, dat zich met fier boschaedje,
 „ Ooftgeboomte, blozend fruit,
 „ Lentgebloemte en riekend kruidt
 „ Hulde, als met een weitsch pluimaedje.

H

„ Dan

„ Dan de Winter, guur van aert,
„ Eische, met bevrozen handen,
„ Iet voor 't landvolk, om te branden
„ Op den koeſterenden haert.
„ Beuken, wilgen, ryzige eiken
„ Schoten hier te kort, om 't vuur,
„ Alvernielend van natuur',
„ Telkens brandſtof toe te reiken.
„ Mooglyk, dat men toen vernam,
„ Of door noodt heeft uitgevonden,
„ Dat in Hollands drasſe gronden
„ Nutte ſtof lag voor de vlam'.
„ Naeuwlyks had men dit vernomen,
„ Of de naerſtige arrebeidt
„ Deed, met onvermoeid beleid,
„ Straks die brandſtof opwaerds komen.
„ Veldt en beemdt, vol graen en gras,
„ Kwam men ſtaêg met ſpaên beſtormen,
„ Ganſche ſtreken lands hervormen
„ In een wyde waterplas,

„ Waer

- „ Waer wy thans, met bly geschater,
 „ Vrolyk in ten reije gaen,
 „ En verheugde toonen slaen;
 „ Dus, dus werd het landt weêr water,
 „ Water, dat hier bruischt en woelt,
 „ En, met kabbelen en stroomen,
 „ 't Groen der kronkelende zoomen
 „ Van de ROTTE alöm bespoelt,
 „ En, door 't zwindelen en malen
 „ Van de watermolenraên,
 „ Op de kristallynen paên
 „ Van de ROTTE ook aêm moet halen.”

Hoe! zy duikelt naer beneên.

Gulle Stroomnimf, duik niet onder;
 Toef; ei meld ons welk een wonder
 De oorspronk is der wondre veen.
 Is uit ruigte, uit riet en boomen,
 Die hier de overstrooming schond,
 En begroef in poel en grondt,
 Hier de veengrondt voortgekomen?

Of lei zelf Natuur welëer,
 Toen zy by het weereldworden
 Alles bragt in standt en orden,
 Hier die vreemde brandstof neêr?
 Of kost Proteus, onder 't weiden
 Van 't wanschapen waterveê,
 Met het slib en 't slyk der zee,
 Hier den grondt zoo toebereiden?
 Houd dit vragen ons ten goê.
 Zeg, wat zal men best gelooven?
 Stil; daer steekt zy 't hoofd weêr boven.

'k Hoor haer stem; zy zingt ons toe:
 „ Wy, die nimmer 't landt bewonen;
 „ Wy, in 't water voortgebracht,
 „ Kunnen u den aert, de kracht,
 „ Noch 't begin dier brandstof toonen;
 „ Of zulks was toen 't Algebiedt
 „ De elementen juist verdeelde,
 „ Dan of 't slyk der zee haer teelde,
 „ Weet de wysste stroomnimf niet.

„ Doch

„ Doch wy hoorden, hoe voordezen
 „ Hollandt, door orkaen en vloedt
 „ Gansch misvormt en omgewroet,
 „ Dus een bajert schein te wezen,
 „ Waer dees rei zich door verbeeld,
 „ Dat bedolven mos en biezen,
 „ Slyk en slib en wier en liezen,
 „ Door verrotting, zyn herteelt
 „ In een stof, die elk moet roemen,
 „ Brandstof, nut voor 't algemeen,
 „ Die de lieden van het veen
 „ Dary, veen of bommel noemen.
 „ Deze stof bezorgt al 't landt,
 „ Als zy 't water is onttoegen,
 „ Als de zon haer heeft doen droogen,
 „ Schuur by schuur vol nutten brandt.”
 Zwygt niet; glipt niet naer de gronden,
 Zanggodinnen dezer plas!
 Weet gy 't, zingt ons wie hy was,
 Die de veen 't eerst heeft gevonden;

'k Zal dien kloekäert een' altaer
 Van uw veengrondzoden ftichten,
 Hem, met dankbare offerplichten,
 Turven offren 't gansche jaer.
 Zingt ons op, met blyde klanken,
 Met wat arbeidt; wat beleidt,
 Ons die brandstof word bereid;
 'k Zal u in myn zangen danken.
 Grondelyn laet, op dit woordt,
 Al den dartlen stroomrei varen,
 Komt, door 't huppelen der baren,
 My op 't vriendelykste aen boordt,
 Veenlief volgt haer vlugge gangen,
 Wyl haer min zyn hart verwarmt;
 Zie, hoe teêr zy hem omärmt.

Stil... zy nood ons op haer zangen!

„ Hem [dus zingt zy] die de veen
 „ 't Eerst in kolen deed verkeeren,
 „ Wil de ROTTE dat we ook eeren,
 „ Als wy hier ten feestdans' treên.

„ Doch

- „ Doch zyn naem, haer lang onttoegen,
 „ Is, misſchien te kort van duur,
 „ Met den rook' van 't veengrondvuur,
 „ Lang verdwenen, vroeg vervlogen.
 „ Dan wy zingen, hoe zyn vondt
 „ Heden nog word gaêgeslagen;
 „ Hoe de veenſtof in dees dagen
 „ Word gebaggert uit den grond':
 „ Veneling valt eerst aen 't slooten,
 „ Met zyn hoofdgraef in de hand',
 „ Om de veenäerd' van het landt,
 „ 't Landt dat hy bedoelt, te mooten.
 „ Riem en ſtrook, door hem gefneên,
 „ Dobbelt hy, dees kleen, die grover,
 „ Op zyn riek of beugel over,
 „ Voert ze met zyn pramen heen.
 „ Als dan de eerſtherboren Lente
 „ De aerde, korts verkleumt, ontdooit,
 „ Klaver, gras en bloempjes ſtrooit,
 „ Als een jarelykſche rente,
 „ Dan

- „ Dan zal niets den dierbren tydt
„ Nyvren Baggerling ontrooven;
„ Dan aen 't zwoegen, dan aen 't flooven,
„ Met een rustelooze vlyt';
„ Juist of hy den God' van 't stryden,
„ Die in vuur en vlammen leeft,
„ 't Brandziek landt, dat Hollandt heeft,
„ Gansch en al dacht toe te wyden.
„ 'k Zwyg hoe hy, met vlugge vaert',
„ Zich, in 't vrolyk uchtendkrieken,
„ Spoeid, als gaf hem de yver wieken,
„ En zyn praem aen de akkers maert;
„ Hoe hy, onder 't vlytig flooven,
„ Vaek geleenigt door een liedt,
„ 't Baggerwerktuig grondwaerds schiet,
„ En vol veengronds trekt naer boven;
„ Hoe de veenklomp voorts de veen
„ Met al de opgehaelde flodder,
„ Dikke vocht en taeije modder,
„ Roert en mengelt onderëen.

„ Zien

- „ Zien wy Veenman landwaerds vletten,
„ De opgeboeide flodderschop
„ Lost de veen aen de akkers op,
„ Om ze hoog en droog te zetten.
„ Als ze door den zonneglans
„ Dus allengs is hart geworden,
„ Danst, met wilgen voeteborden,
„ 't Venemeisje een' turrefdans.
„ 't Riemen, 't stikken, 't overhoopen,
„ 't Zeventurven, en wat voort
„ Tot den noefsten turfbouw hoort,
„ Kan de vlyt van 't landvolk noopen,
„ Dat den turf op hoopen zet,
„ Dat die diepgehaelde schatten
„ Trouw beschanst, met ruigte en matten,
„ Dat hun zon noch regen lett'.
„ Hierop vlet men ze in de schuren,
„ Worden ze eindlyk, wydt en zydt,
„ Aen de haertsteên toegewydt
„ Van dit Landt en zyn geburen.”

Nieuw fluit Grondelyn haer' zangk,
 Op haer' Veenliefs teeder streeken,
 Of de Rei van stroomgespelen,

Die, op Rietlings halmgeklank,
 Flus den stroomdans by kwam wonen,
 Angelyntje en al haer stoet,
 Streelen straks den dartlen vloedt,

En myne ooren, met dees toonen:

- „ Hun tot glory, die het landt
- „ Hier in water deên verkeeren,
- „ Dansen wy, in deze meren,
- „ Wel cen' stroomdans, los van trant;
- „ Doch met edler dansen fieren
- „ Wy dees' hoogtydt, 't jaerlyksch feest,
- „ Dat wy, met verheugden geest',
- „ Thans tot lof der ROTTE vieren.
- „ Zingt, tot eer dier Stroomgodinn',
- „ Reijen harer heerschappye!
- „ 't Nut vermack der vischerye;
- „ Zet met ons de zangwys in;

„ Zingt

- „ Zingt ons na, op 't bly geschater
„ Van het zilvren visfchen heir,
„ Dat hier zweeft in kreek' en meer',
„ En ons nadanst op het water.
„ Waer de melkkoe klaver at,
„ Waer de landjeugd plag te dartelen,
„ Ziet men nu de plasbaers fpartelen,
„ Schiet de fnoek nu door het nat.
„ Voor der fteêliên grage difen
„ Mest men in dees waterwei
„ Brafem, karper, fpiering, blei,
„ Paling, post en andre visfchen.
„ Vischäert, die, by dag en nacht,
„ Zweeft en dobbert op dees vloeden,
„ Gaet, om zyn gezin te voeden,
„ Hier voor 't fteêvolk op de jagt:
„ 't Graege fteêvolk, welks verlangen
„ Hy met keur' van veenvifch boet,
„ Vaert meè uit, om op dees' vloedt
„ Zelf een verfche zô te vangen.

- „ 's Morgens vroeg, voor dag, voor daeuw,
 „ Komt de vischlust, op dees plasfen,
 „ Ons in onzen slaep' verrasfen,
 „ En is zelfs de zon te gaeuw:
 „ Snoek- en blei- en palingfuiken,
 „ Korf en aelreep, strik en net,
 „ Op de vischvangst uitgezet,
 „ Moeten dan den grondt ontduiken.
 „ Zegen, schrobnet, gebbe en haef,
 „ Werpnet, schakels, doggers, fleuren,
 „ Doen dan 't zilvren stroomfloers scheuren,
 „ Daer 't ons dekte gladt en gaef.
 „ Wy verzwiygen vele vonden,
 „ Die het kloek vernuft bedagt,
 „ Om het schubbig stroomgeslacht
 „ Loos te lokken van dees gronden;
 „ Hoe de snoekstrik hier met spoed'
 „ Vlugge snoeken weet te temmen,
 „ Wen ze zich, als moê van 't zwemmen,
 „ Baekren in den zonnegloed';

„ Hoe

- „ Hoe de snoekboog, styf gespannen,
„ Met zyn' puntigen harpoen',
„ Tusfen 't lis en biezegroen,
„ Hen kan treffen en vermennen.
„ Wie kan melden, met wat vlyt
„ Hengelaer, op deze vlocden,
„ Met zyn bogtige angelroeden,
„ Zyn geduldige uren slyt?
„ Hoe het simple vischje dartelt?
„ Hoe 't om 't aesje spelemeit,
„ Tot het, door 't bedrog verleit,
„ In zyn bun of korfje spartelt?
„ Dan hoe Vischliet, uur op uur,
„ Hier, om zyn gewin te zoeken,
„ 't Heir der vischen koom' verkloeken,
„ 't Heeft nogthans geen' vasten duur.
„ Als dit uitgeveende water,
„ In te naeuw een wed geprangt,
„ Naer een' ruimer schot verlangt
„ Voor zyn spelend golfgeklater,

„ Stygt het op de molenraên,
 „ Die de windt gezwindt doet spoeijen,
 „ Vliegt het, met gestadig vloeijen,
 „ Over dammen, dyken, kaên;
 „ Met dien vluggen omzwaaij', stygen,
 „ Klimmen we uit ons waterhuis,
 „ Tot wy, met ons stroomgeruisch,
 „ In den schoot der R O T T E zygen,
 „ Waer deze achtbre Vloedvorstin
 „ Ons haer stroomkoets doet geleijen,
 „ Bly vereenigt met haer reijen
 „ En luchthartig hofgezin;
 „ Dat "... Maer hoe! wat hoor ik ruisfchen?
 Waerom duikt de waterstoet?
 'k Zie, hoe, met gezwinden spoed',
 Ginds een veenschip aen komt bruisfchen,
 Diep en hoog met turf gelaên;
 Zou zyn boôm den grondt niet peilen?
 Zie, hoe zyn gezwollen zeilen
 Door den windt gespannen staen;

't Zwal-

T W E E D E Z A N G.

71

't Zwalpend nat bespoelt den steven,
Die gedurig onderduikt,
Staêg de magt der golven fnuikt,
Waer hy vlug word heen gedreven.
Vlotte turffschuur, spoei u voort;
'k Zie de ROTTE al vol verlangen,
Om u door 't verlaet te ontfangen
Binnen haren groenen boordt:
Spoei u verder langs haer zoomen,
Door de fiere Maesfat heen;
Voer uw lichtöntvonkbre veen
Over Schelde en Zeeuwsche stroomen.
Zeelands Leeuw, die uur op uur
Door de golven word bestreden,
Hunkert, om zyn natte leden
Op te droogen by uw vuur;
Vlaenderen en Brabant haken,
Om u van den zwaren last,
Die uw' vluggen romp vermast,
Aen hun kajen los te maken.

Maer,

Maer, wat ydel overleg
Heerscht, o Hollandt! in uw zinnen?
Yder Landt zoekt landt te winnen,
Gy, gy voert uw landen weg;
Uwe hoven, frische beemden,
Klaverweiden, grasryk landt
Geeft gy over aen den brandt,
Tot geryf van vriendt en vreemden.
Gy verwarmt, gy voedt uw leên,
By het smeulen, gloeijen, branden
Van uw eigen ingewanden,
Door 't verkwisten van uw veen.
Gy, al zyt ge uit zee geboren,
Waterächtig van natuur',
Word allengs verteert door 't vuur.
Wien klinkt dit niet vreemdt in de ooren?
'k Acht hem gansch niet dwaes van zinn',
Die durft stellen, dat uw venen
Hunnen naem alleen ontleenen
Van de Moeder van de Minn',

Die, zoo de Ouden ons verdichtten,
Schoon ze uit zee te voorschyn kwam,
Stadig leeft in vuur en vlam,
Overal weet brandt te stichten.

Maer waer heeft my 't schuimend zog
Van het turfschip heen gedreven?

'k Zie hier naeuw een golfje leven.

Toeft myn hulk, of vaer ik nog?

Neen, zy rust in ruigte en biezen.

't Windje slaept. 'k Zal 't vaste landt,

Aen den groenen Voorlaenkant,

Nu voor 't weeke water kiezen.

Hier mag 't oog zyn' lust voldoen,

Onbelemmert spelevaren

Langs een zee van korenären,

Of, in 't malsche klavergroen,

't Witgewolde vee zien dartelen,

Melkers koeijen loom zien treên.

Wie zou zeggen, dat voorheen

Hier de veenvisch plag te spartelen?

K

't Landt,

't Landt, gekwelt met waterzucht',
Kost hier naeuwlyks aêmtocht vinden,
Klaegde 't allen vier den Winden

Staêg met jammrend golfgerucht.

Eindlyk, met 's Lands rampgenooten

Teêr begaen, heeft de Oostewindt,

Op het noodgeschrei, gezwindt,

Molenwieken aengeschoten,

Kreken, meer en poel en plas

Tot een' frischn beemdt gemalen.

Toen kwam Levenwekker dalen,

Die 't met een tapyt van gras,

Graen en boterbloemen dekte,

't Geen den lodderigen Meij'

En zyn' trippelenden reij'

Straks een danstoonel verstrekte.

Dus bekoorlyk voor het oog

Wist de kunst dit landt te bergen,

Beuren ginds de Hondert Mergen

Hunne schedels naer omhoog.

Dit 's de Hildam, die van 't fryden,
 Van der Ouden heldendeugd,
 't Kaê- en dykdoordelven heugt,
 Toen men Leide zag in lyden;
 Toen myn Stroomvorstin, vol moeds,
 Batoos Kroost en dappre Gallen,
 Om de Spaenschen te overvallen,
 Voortvoerde op haer waterkoets:
 Deze Hildam floot voordezen
 Myn rivier... Maer welk een vloedt
 Vloeit ginds met zoo zachten spoed'?
 't Zal myn schoone ROTTE wezen.
 'k Nader haer met vlugge schreên.
 Stroomprinses, wil my verschoonen;
 'k Liet my van uw boorden troonen
 Door uw landbekoorlykheên.
 Gy, o ROTTE! kunt my boeijen..
 Stil!.. Wat roept ze uit haren vliet'?
 „ Dwaelt ge? 'k Ben de ROTTE niet.
 „ Ik, die hier gerust mag vloeijen,

„ Ben haer speelnoot, de Oude Leê;
 „ Schoon ze in roem my gaet te boven,
 „ Eenzaam, nedrig en verschoven,
 „ Leeft myn grysheit hier in vreê.
 „ 't Groen, my tot een kroon geschonken,
 „ Is myn allergrootste schat.
 „ 'k Belg my niet, dat ik geen stat
 „ Moedig met myn' naem zie pronken.
 „ Laet de ROTTE, wuft en vlug,
 „ Dag aen dag haer Dochter naderen,
 „ 'k Volg haer, doch met stramme raderen,
 „ Door de Hollevoeter brug.
 „ 'k Mag my nu iet verder spoeijen;
 „ Doch voordezen zag men my,
 „ Onbeteugelt, los en vry,
 „ Dicht langs Bleiswyks oever vloeijen”.
 Hoe! zy duikelt naer beneên!
 Gryze Stroom! ei doe my weten,
 Meld my, is 't u niet vergeten,
 Waer de ROTTE, als zy voorheen

T W E E D E Z A N G.

77

Hare stroomkruik uit ging gieten

In den overöuden Ryn,

Met haer golvend kristallyn,

Plag door 't akkerlandt te schieten.

Ze antwoord: „ Verg myn grysheit niet

„ U, naer waerheit, juist te melden,

„ In wat polders, akkers, velden,

„ Zy van ouds haer voetspoor liet.

„ Naer hier de oude veenliên meenen

„ Heeft ze Bleiswyks boordt geschuurt,

„ Toog ze, dwars door de Overbuurt,

„ En de langverveende venen,

„ Kronklende op den Horen aen,

„ Waer ze al dartlend' voorwaerds spoeide,

„ Tot ze in 't blank Noord-Anat vloeide,

„ Werwaerds nog haer stappen staen”.

Zwyg niet; laet me, o Nimf! niet dolen

Daer myn oog geen uitkomst vind.

Zeg, waer, in dees' Labyrinth,

Zich de ROTTE houd verscholen.

DE ROTTESTROOM.

'k Dwael in dit volfschoon verschiet;
'k Smaek wel zoete landgenuchten;
'k Zie veel dorpen, 'k zie gehuchten;
Maer myn ROTTE zie ik niet.
Gouda houd my opgetogen,
Daer zyn hooggewelfde kerk
Ginds haer' schedel heft naer 't zwerk,
Waerop Gouwe en Ysfel bogen;
Hier ligt Moordrecht; ginder veer
Ryst Benthuizen uit de boomen,
Die zich spieglen in de stroomen
Van het Hazerswoudsche meer;
Daer streelt Zoetermeer myn zinnen;
Hier lokt my de Moerkapel;
Zevenhuizen nood my wel
Onder zyn geruste tinnen;
Maer het voorwerp van myn dicht,
't Lieve leven van myn snaren,
Duikt in schaduw, loof en blaëren;
Houd zich schuil voor myn gezicht.

Gryze Stroomnimf, doe my hooren

Waer ik, in dit liefflyk dal,

Myne ROTTE vinden zal;

Zeg waer ik haer op kan sporen.

Goôn! ik hoor haer! Ze antwoord my:

„ Zoo ge u voortspoeit langs myn zoomen,

„ Zult ge by een Stroomnimf komen,

„ Die ik myn rivierkruik wy;

„ Zy, het Nieuwe Diep geheeten,

„ Spoeit zich langs de Klapkaê voort;

„ Eind haer' loop by Meeuwenoordt,

„ Daer haer stroomkoets word gesleten;

„ Daer haer naem tot water smelt,

„ Door het kabbelen en ruisfchen,

„ Woelen, wentelen en bruisfchen,

„ Van het Bleiswyksch meergeweldt.

„ Wilt gy uw verlangen boeten?

„ Streef daer voort van meer in meer,

„ Totdat ge uwe ROTTE weêr

„ Zult ontdekken, bly begroeten.”

Hier-

Hierop zwygt ze, zwemt weêr heen,
Kemt haer kronkelende haren,
Kuscht gebloemte, kruidt en blaêren;
Glipt allengskens naer beneên.
Dat nooit ramp uw rust bestryde!
Vloei in vrede, o Oude Leê!
Vloedörakel, dat myn beê
Gul verhoorde, my verblydde!
'k Zeil weêr voort, op uwen raedt,
Teêr belonkt van beemden, weijen,
Waer Natuur gaet spelemeijen,
In haer loddrig landgewaedt.
'k Hoor hier Levenwekker ruisfchen
Met een dartelend geschal;
'k Zie alöm, in dal by dal,
Zeên van korenären bruisfchen,
Onbelemmert door den vliet,
Die, fchier hooger dan de boomen,
Langs zyn welbezorgde zoomen
Met getoomde golfjes fchiet.

Huis en hof en stallen slapen

Hier, beveiligt en gerust;

Veeman hoed 'er, naer zyn lust,

Grage runders, vette schapen.

't Veldt schakeert een' klaverkrans

Om het hoofdt der schoone Dorpen,

Die, geen' vloeden onderworpen,

Hunne buurten noôn ten dansf'.

't Vogelchoor voed yders lusten

Staêg met zoet getierelier.

't Lukte laetst myn Dichtnimf hier

Ergens in het groen te rusten.

't Windje roerde loof noch kruidt;

't Pluimgediert' zweeg in de boomen;

Beek en vliet vergat te stroomen;

Veldt noch akker floeg geluidt.

In die stilte, als opgetogen,

't Zy de kunstbespiegeling,

't Zy de slaep haer zacht beving,

Look het Nimfje allengs hare oogen.

L

Straks

Straks verscheen haer, in een' droom',
 Al de schoonheit der landouwen,
 Die men wakend kan beschouwen
 Aen den oever van dees' stroom'.

Midden in die zaligheden

Zag ze een Maegdt, wiens aengezicht
 Glinsterde, als het morgenlicht,

't Bloem-en grasryk veldt betreden.

Een verheven stedekroon,
 Juist doormengt met klaverblaëren,
 Sierde haer ontsnoerde haren,

Die als van haer schoudren vloôn.

't Kleedt, dat hare leden dekte,

Was fluweel of groen sâtyl,
 Met een' zilvren wederschy'n',

Die de zon tot spiegel strekte.

Juist gelyk de ROTTESTROOM
 Kronklend vloeit langs kromme paden,
 Golfdén ook haer praelgewaden,
 In wier eêlgeweven zoom

GOUDSWAERDT, SCHEPERS en de Namen

STARRENBURG, VAN BOETSELAER,

VANDER DOES en WASSENAER,

Schielands Heemraên, zich verzamelen.

's Dykgraefs naem, haer glorytrap,

Straelde uit haer ontzaglyk wezen;

Op haer' gordel stond te lezen:

SCHIELANDS HOOGHE HEEMRAEDSCHAP.

Dus werd ze ook van elk geheten.

Haer geöogde septerstaf,

Die alöm bevelen gaf,

Deed al 't Land haer wetten weten.

Aen haer zyde trad een Maegdt,

Haer en all' den veldreij' dierbaer;

Schielands Hof en hooge Vierschaer,

Die en zwaerdt en schalen draegt.

Waer dit edel Paer de zolen

Drukte op klavergroen en gras,

Bloosde kruidt en veldgewas,

Bloeiden rozen en violen.

ROTTE, Schie en al de floet
Poldernimfen, kreken, meren,
Kwamen 't gift by gift vereeren,
Lachten 't toe, met groet' op groet.
Werwaerds de een haer' septer zwaeide
Rezen dyk en kaê omhoog,
Werden veldt en akker droog;
Werwaerds de andre de oogen draeide,
Werd de moedwil straks vervaert,
Had men roof noch moordt te duchten,
Zag men de ondeugdt heimlyk vluchten,
Vliên met ingetrokken staert'.
Toen myn Nimf de twee gespelen
Meê naer eisch wou hulde doen,
Daelde een Arendt, die in 't groen
't Achtbaer Paer bestond te streelen,
't Moedig op de wieken nam,
En hare oogen deed ontwyken,
Daer zy hem zag nederstryken
In het magtig ROTTERDAM.

Hoe!

Hoe! . . . Wat wonderbaer vermogen
Hield my daer myn Zangster fliep?
'k Ben alreê het Nieuwe Diep
In herdenking' door getogen.
'k Streef met myne hulk' alreê
Recht door Bleiswyks meren henen.
Beemdt en weide zyn verdwenen
In dees binnenlandſche zee;
Echter mag 't my hier gebeuren
Meenig ryzig torenſpits,
Als zoo meenig trouwe gids,
Door de lommer op te ſpeuren.
Hier ligt Nieuwerkerk, daer ryst
Yſelmonde uit loof en blaêren,
Daer de Maes, met zilvren baren,
't Minzaem kuscht en eer bewyſt.
Ginder duiken ſlot en toren
Van Kapelle in 't hoog geboomt',
Langs wier wortels de Yſel ſtroomt.
Daer kan Bleiswyk my bekoren,

Dat zyn eigen vierſchaer ſpant,
 Dat dees baek, ten ſchrikk' der boozen,
 Die 's Lands wet verroekeloozen,
 Hier ontzachlyk houd in ſtand.
 Maer wat galm van zilvren baren
 Ruischt my hier zoo zacht in 't oor?
 Welk een ſpeelziek Waterchoor
 Roert hier keel en veël en ſnaren?
 Welk een blydſchap! 't is de ſtoet,
 't Zyn de vlugge Waterreijen,
 Die myn ROTTE alöm geleijen!
 'k Dobber weder op haer' vloedt!
 'k Hoor haer, met haer golvelingen,
 Met een' losfen zwier' en vall',
 Onder 't kabblend ſtroomgeſchal,
 My, haer' Dichter, welkoom zingen.
 Hoe ryst hier de vreugdt in top!
 Zie hoe bly haer zwanen ſpelen!
 In en om haer ſtroompriëelen
 Luiken kruidt en bloemen op.

'k Zie

'k Zie haer' boezem vrolyk ryzen.

Tweemaal zestien Stroomnajaên

Schieten molenwieken aen,

Komen hare reijen spyzen.

Op dit vrolyk vloedgeluidt

Stort zy haer verkregen gaven,

Om 't omliggend landt te laven,

Door een reeks verlaten uit.

Maer haer vreugdt heeft my blymoedig

Reeds door 't Schreirak heen geleidt;

Dus maekt gulle vrolykheit

Onze levensreis voorspoedig

Door het treurigft' weereldoordt.

Schreirak, wie gy hier moogt binden,

Kluisteren door tegenwinden,

Sefier blaest myn dichthulk voort.

'k Groet hier meenig stille woning,

Waer de Deugdt meer vreugdestof,

Meer vermaeks vind, dan in 't hof

Van den allertrotsten koning.

'k Zie

'k Zie den schoonen Bergschenhoek,
'k Zie het frische Berkel pryken.
Waer de Kunst Natuur doe wyken,
Hier 's Natuur de Kunst te kloek
In het schildren van gezichten,
Dorpen, hoven, meer en plas,
Velden, ryk van graen en gras,
Die voor geen uitheemsche zwichten.
Maer, wat vloeit de ROTTE stil!
Welk een kalmte streelt de baren?
Zie, de wufte Waterscharen
Wringen zich door enger kil.
Zie haer, met gekromden rugge,
Als vertragen in haer' spoed',
Daer Terbrugge haren vloedt
Overschaduwet, met zyn brugge.
'k Ruilde graeg het straetgerucht,
't Statgewoel, vol zorg' en kommer,
Voor de frische lucht en lommer
Van dit stil riviergehucht,

Daer

Daer de ROTTE, in 't nederdalen,
Ruimer stroombedt word bereid.

'k Zie haer, in dees vrolykheit,
Bly en welig adem halen,

Daer zy 't luchtig Rigaes Rust,
Door welks paên vol liefflykheden
Rust en Lust en Vrede treden,
Met haer Stroomnajaden kuscht.

'k Voel haer mynen zanglust wekken.
Hier doet ze ons, in 't eêl verschie, t,
Dat ons keur van schoonheit bied,

't Plasryk Kralingen ontdekken.

Daer verthoont ze ons 't Prinslyk Delf,
Dat zyn torens, op de gaven
Zyner wakkre Letterbraven
Moedig, beurt naer 't stargewelf.

Ginds doet ze ons Schiedam beschouwen;
Hier 't bekoorlyk Overschie.

'k Dwael, waer ik in 't ronde zie,
In het schoon van haer landouwen.

M.

Zacht!

DE ROTTESTROOM.

Zacht!... Hier groet zy Hilgondsberg,
 Daer 't, op 't kabbelen der baren,
 Haer belonkt uit loof en blaëren.

Wat uw standt myn çyter verg',
 'k Moet, o Dorp! den lofgalm smoren,
 Die uw buurt ten stroomdans' nood;
 'k Mogt' myn kroost, dat in uw' schoot'
 Sluimert, in zyn grafrust' storen.

Boeit ge my? Ja, 'k word gespoort,
 Om Kornelisje en zyn Zusje
 Nog te omärmen, en een kusje....

Maer de ROTTE trekt my voort.
 Ei, bewaer myn huwlykspannen!
 Hoe? met welk een' losfen zwier'
 Kromt en draeit de stroom zich hier
 Door de klaverryke landen!

Spoei u, vloeï, o ROTTESTROOM!
 Boei myn çyter aen uw raderen.
 Maer wat Landhuis zie ik naderen?

't Is de schoone Oranjeboom,

't Lustpriëel der koopgespelen
Myner moederlyke Stat,
Die, met liefflyk druivennat,
In zyn schaëuw' hun zinnen streelen.
Schoone Boom, vol blozend fruit,
Wat al kortswyl, lachjes, kluchtjes,
Zweven, onder uw genuchtjes,
Uwe lommer in en uit!
Dan, wat vreugdt gy hem moogt kweeken
Die in uwe schaduw' duikt;
Wie uw zoete vrucht misbruikt,
Proeft hoe zuur zy op kan breken.
Maer de dartle Waterstoet
Troont my voort langs 't grasryk weilandt,
Daer het zwaenryk Zwanenëilandt
Aen de ROTTE hulde doet;
Daer haer zwanen vrolyk woelen,
Nu in 't stroomnat, dan in 't groen,
Haren minnelust' voldoen,
Hals en borst en pluimen spoelen,

DE ROTTESTROOM.

Vrolyk met de wieken slaen.
 Zie ze elkaër ten zwemstryd' dagen,
 Door het zwalpend stroomnat jagen,
 Duiklend', bly ten reije gaen.
 'k Wed men aen Meanders zoomen,
 Op den schoonsten lentedag,
 Nimmer schooner zwanen zag!.....
 Maer wat zwaeit de ROTTE in 't stroomen!
 Zy, die op haer zwanen roemt,
 Heeft haer' boordt hier, door 't vermogen.
 Van haer' loop', dus krom gebogen,
 Waerom elk dien 't Zwaenshals noemt.
 Krooswyk haelt met zyn priëelen
 Hier de ROTTE vrolyk in,
 Daer ze blaekt van oude minn';
 Daer ze, met haer Vloedgespelen,
 Langs het gryze Duifhuis zwiert,
 't Welk haer, daer de nachtegalen
 Met muzyk' haer blyde onthalen,
 Met zyn boompluimaedje fiert.

Hier

Hier ziet ze, in zyn bouwfieraden,
Nieuwe pracht, die haer bekoort,
Voor zyn' lagen rieten boordt
Groene heggen, dreven, paden.
Zy herdenkt, hoe 't stroomklinket
Dikwerf hier haer min bepaelde,
Hoe zy hier de Maes onthaelde,
Kuschte op 't groene bruiloftbedt.
Haer kan nog dit oordt bekoren,
Daer haer spruit te voorschyn kwam,
Daer het ryke ROTTERDAM
Zoo armoedig is geboren.
Dit gedenken aen haer jeugdt,
By al 't heil van later dagen,
Streelt haer, op den waterwagen;
Baert haer telkens nieuwe vreugdt.
Dus begroet zy, met haer reijen,
Hier, in schaêuw' van 't lindelof,
Moes- en ooft- en rozenhof,
Bloemwaranden en valeijen.

Haer vermaek, dat elk bekoort,
 Teelt en voed hier reine lusten.
 Rust van Onrust doet haer rusten
     Aen zyn' schaduwryken boordt.
 Steil geboomte en hooge hagen
     Maken hier de golfjes koel.
     Woelwyk temt haer froomgewoel.
 'k Zie Rubroek haer' loop vertragen,
     Door zyn oude gevelpracht.
 'k Zwyg, hoe bly zy ondertusfen
 Ginds in 't groen de Boot gaet kusfchen,
     Wiens vermaek de zorg verzacht;
 Hoe zy daer, met rozenboeijen,
     Word beknelt door 't Paradys,
     Ryk van ooft en oogenspys,
 Wier sieraedt haer stuit in 't vloeijen.
     o Bekorelyke Stroom!
 Wat al zaligheden zweven
 Hier, in hoven, lanen, dreven,
     Op en langs uw' groenen zoom!

't Lust my hier wat aêm te halen,
Veilig voor den zonnegloedt.
Staek het ruisfchen van uw' vloedt!

'k Hoor gepluimde zangkorale
Zingen, met een' edlen zwier',
Die my boeit met lieve kluisteren.
Gun my hier een poos te luisteren.
Dit muzyk verftomt myn lier.

VERKLARING

VAN DE

PRENT VOOR DEN DERDEN ZANG.

„ Geliefde Dochter! uw gelaet,
„ Uw luister, uw vermogen,
„ Uw wakkre vlyt, uw achtbre staet,
„ Verheugt myn hart en oogen.
„ 'k Zie hoe ge, in uw geëert bewindt,
„ Tot deugd en kunst genegen,
„ De *Koopzorg* en *Geleertheit* mint.
„ Derf nimmer 's Hemels zegen!
Dus groet de ROTTE, uit haren vloed',
Hier, met haer STROOMGESPELEN,
De ROTTERDAMSCH E MAEGDT, begroet
Van *Twæ Paer* WEERELDDEELEN,
Die haer ontelbre *Waren* biên
En *hoofd- en balsieraden*.
't Verfchiet doet ons de *Stroombaen* zien,
Waerlangs, met haer *Najaden*,
De ROTTE door haer *Koopstat* vloeit
En ruischend naer den *Maesstroom* spoeit.

D E

ROTTESTROOM.

D E R D E Z A N G.

De eêlste dronk uit nektarstroompjes,
 Ambrozyn of honigzoet,
 't Molligst' muskadellenbloedt,
 't Zacht gevele der zoetste droompjes
 Heeft nooit malscher vreugdt geteelt,
 Dan daer 't orgeltje uwer keeltjes,
 Uit uw koele loofpriëeltjes,
 My, o Zangertjes, meê streelt!
 Blyft me op uw muzyk onthalen;
 Leert myn blyde Poëzy'
 't Vloeijen uwer melody',
 't Welig ryzen, 't dartel dalen!

N

Speelt

D E R O T T E S T R O O M.

Speelt voor Echoos; volgt haer' toon;
 Plukt gebloemt'; zy zal 't schakeren,
 Daer zy, onder 't kwinkeleren,

't Hoofdt der achtbre ROTTE kroon'.
 Zie, de Stroomprinfes word moedig;
 Op het hooren van dit woordt,
 Ryd de Schoone vrolyk voort,
 Volgen haer Najaden spoedig.

Neen: haer yver spoort dien zwier,
 Geeft haer' Stroomreij' vlugger voeten,
 Om de Maesstat bly te groeten

Aen het eindt van haer rivier'.
 Hoe verrukt die kroon der steden,
 Hollands tweede Koopvorstin,
 ROTTERDAM, myn hart en zin
 Door haer pracht en schoone leden.

Boomryk Krooswyk, bloei met lust'!
 'k Zal uw lommer eeuwig loven.
 Groeit, o schaduwryke Hoven!

Bloei, o luchtig Harterust!

'k Volg

'k Volg de dartle golvelingen . . . . .
Stroomgodin! hier vind ik stof,
Om, tot uwen roem, den lof
Uwer schoone Spruit te zingen.
'k Zie haer, als een berg of duin,
Ryk beplant met ryzige eiken,
Schier het starrendak bereiken,
Met haer schitterende kruin'.
Schiellands Zeedyk, die 't vermetel,
't Onbezonnen zeegeweldt,
Trots weêrstaet en wetten stelt,
Strekt haer tot een' vasten zetel.
Wat hier oog en hart verblyd',
't Groen der gras- en klaverlanden,
't Spiklig dons der bloemwaranden,
Dient haer tot een voettapyt.
Dus geviert en aengebden,
Spiegelt ze in het Maeskristal,
Onder 't kabblend vloetgeschal.
Haer gelaet en juiste leden,

De achtbre Maesftroom, door haer prael,
Pracht en rykdom opgetogen,
Staröogt op haer koopvermogen,
Uit zyn glazen waterzael.

Daer hy eerst met dartle ftroompjes
Spartelde, in haer' boord' van riet
Praelt de ryke Haringvliet,
Groet hy thans haer trotsche Boompjes.

Daer hy flib en flyk welëer
Uit zyn kill' plagt op te losfen,
Ziet hy nu de speelkarrosfen
Daeglyks ryden ginds en weêr.

Hier vergapen zyn Najaden,
Op 't kristal van zyn rivier',
Zich aen de edle pracht' en zwier'
Van de weitsche bouwstieraden:

't Zy 't hem lust' zyn' watergroet
Aen 't Oostindisch Huis te wyen,
Dat den geur der speseryen
Ademt over zynen vloedt:

't Zy

't Zy de prachtige gebouwen,
Kooppaleizen trotsch van kruin',
Aen hun gevels van arduin
Zyne koets gekluifert houwên:
't Zy hem, in flats poort by poort,
Ryk van pylers, nissen, plinten,
De edle bouwkunst van Korinthen,
Of de Dorische bekoort.
'k Rep niet hoe 't gedruis der scharen
Van het praetziek Oude Hoofdt
Vaek zyn golfgeruisch verdooft,
Door 't verhael van nieuwe maren.
'k Zwyg hoe hem flats Timmerhuis
En de Werf des Zeeraeds kluisteren,
Wen ze hem verbaest doen luisteren
Naer hun klaetrend bouwgedruis.
'k Zwyg wat reeks van zwangre kielen
Hy, ten dienst' van 't koopgewin,
Hier, de havens uit en in,
Op zyn' zilvren vloedt ziet krielen;

Hoe Garonne en Loire hier
 Jaer op jaer zyn' stoet vermoeijen,
 Stroomen wyns ons toe doen vloeijen,
     Langs den rug van zyn rivier';
 Hoe de vlotte korenschuren
     Van Brittanje, op zyne raên,
     Opwaerds streven, en haer graen
 Storten in des steêlings muren;
     Hoe zich Schotlandt herwaerds spoeit;
 Hoe 't zyn koolmyn hier doet branden;
 Hoe, uit Ierlands vruchtbre landen,
     Hier een stroom van boter vloeit.
 'k Zwyg hoe Zeelandt, noest en wakker,
     Hier het graenryk Polen tart,
     Week aen week hier komt te mart,
 Met de vruchten van zyn' akker.
     Was myn zang en zangstof niet
 In uw enge kill' besloten,
 'k Zong', o ROTTE! wat al vloten
     Hier de Maesstat landen ziet.

'k Zong'

'k Zong' de kielen, 'k zong' de fchepen,
Zwanger van uitheemsche waer,
Die de koopvlyt, 't gansche jaer,
Voor haer pakhuis weet te flepen;
'k Zou het nieuwe Beursgesticht
En zyn handelsmagt verhoogen,
Dat de hooggewelfde bogen
Wedergalmden van myn dicht;
'k Zou des Zeeraeds roem trompetten
In de schaêuw' van 't Prinsenhof. . . .
Maer gy noopt my om uw' lof
Thans op myne lier te zetten.
't Lust my des, van uwen boord',
't Magtig ROTTERDAM te aenschouwen,
Al het trotsch verschiet te ontvouwen
Waer uw schoonte ons door bekoort.
Dat 's uw Maesstat, die haer wezen,
Die haer' naem u danken moet,
Wyl haer kindsheit uit uw' vloed'
Oudtyds, nedrig, is verrezen.

Lact

Laet ik aen haer Ooster zy
Ginds myn gretige oogen spelen,
'k Zie de trotsche zeekasteelen
Harer Oostermaetschappy'
Uit een bosch van eiken groeijen;
'k Zie 'er, in volwasfen stand',
Vaerdig om naer 't morgenlandt,
Met gezwinde vaert', te spoeijen.
Aen haer andre zyde, in 't lof
Van geboomte en groene hagen,
Praelt het Tempe dezer dagen,
Edens Eden, Vyverhof;
Zwindelt, dreunt de buskruitmolen
Die den Lande in oorlog baet,
Ligt die trouwe toeverlaet
Als een slang in 't groen verscholen.
Zie, o ROTTE! hoe uw Spruit
Hier, tot blydschap aller oogen,
Met haer magtig koopvermogen,
Pracht' en prael', uw loopbaen fluit.

Laet

Laet ons uit de ontzagbre trekken
Van het luifterryk gelaet,
Leên en kleên en hoofsfieraedt,
Hare alöude deugdt ontdekken.
Uit hoe meenig Godsgefticht,
Paerlen aen haer ftaetfykleeden,
Schittren haer lofwaerde zeden
U ter eere, ons in 't gezicht!
Met wat koefterende ftralen
Flonkert haer liefddaedigheid,
Van wiens Godgezind beleit
Wy alöm een blyk zien pralen!
'k Zie haer Weeshuis, in wiens fchoot
Zy, met teêrbefchermente armen,
De arme Weesjes troost, in 't kermen,
Om hunn' fchuldelloozen noodt;
Met der milde Burgren gaven,
Zien wy haer 't verlaten kroost
Hier, 't godvruchtig hart ten troost,
Teeder hoeden, voeden, laven.

O

Hier

Hier word de ouderlooze Jeugd,
Door haer wysheit en vermogen,
Armoê, ramp en leet ontogen,
Opgekweekt in kunste en deugd'.
'k Zie het Oudemanhuis pralen,
In welks bouwbekoorlykheit
Zy den ouderdom verbeid,
Leid door galeryen, zalen,
Daer de werkman alle leet,
Last en zorg der wrange jaren,
Zeeman storm en zeegevaren,
Door 't gestreel der rust', vergeet.
Ginds doet ons uw Stat beschouwen
't Oud en uitgebreid gesticht,
Daer haer teedre liefdeplicht
Waekt voor 't nut der Oude Vrouwen,
Die hier, buiten zorg en noodt,
In haer levensävondstonden,
Welbezorgt van disch' en sponden,
Vrolyk wachten naer den doodt.

Daer

Daer is 't Gasthuis, waer de kranken,
Wie een zwarm van kwalen let,
Op het zachtgeschudde bedt,
Stenend zich dier zorg' bedanken;
't Heft, op 't kermen en gezucht,
Juist of 't, door dit zichtbaer teeken,
's Hemels hulp wou derwaerds smeeken,
Zynen toren naer de lucht:
't Overschaëwt, ter flinke zye,
't Dulhuis, waer men niet alleen,
Met een' toom' van stael en steen,
't Hollen stuit der Razernye;
Maer dien, die de deugdt weêrstreeft,
En, met onbezonnen schreden,
Dwaelt van 't spoor der reên en zeden,
Tydt tot stille boete geeft.
'k Zwyg wat edle liefdedaden,
In 't Diaconyehuis,
De Armoê staêg behoên voor kruis',
Jeugdt en Ouderdom verzaden.

Uwe Dochter doet ons oog
Haer godsdienstigheid bemerken,
Daer ze, in haer verheven Kerken,
Hart en oogen heft omhoog.
Zie hoe fier de grove toren
Van fant Lauwrens hooge kerk
Ginds zyn' schedel door het zwerk
Schynt in 't starrendak te boren.
't Oosterbedehuis verstrekt
Hier, met zyn verheven tinnen,
't Heilig voorwerp dat elks zinnen
En godvruchtige aendacht trekt.
'k Rep niet van haer' Zuidertempel,
Wyl ons oog dien niet beschouwt,
Noch den Prinsen, korts herbouwt
Op zyn' uitgesleten drempel.
Om het uitgebreid getal
Van de Tempelen te malen,
Die in hare vesten pralen,
Valt myn dichtpaneel te smal.

Luther,

Luther, de eerste kerkhervormer,
Leeft 'er in zyn kerkgebaer;
Mennoos werelooze schaer
Ducht 'er geen' geloofsbestormer;
Geen vervolgend zielfenyn
Drukt 'er hen, die hun vertrouwen
Op de hoogste Liefde bouwen,
Naer den grondslag van Armyn.
Gauler Drukgenooten, Britten,
Schotten, yder in hun tael'
Kloppende aen de hemelzael,
Zien we 'er kerk by kerk bezitten.
Onbeducht voor boei' of prang
Mag elkeen den Ongezienen
In uw Stat, o ROTTE! dienen,
Veilig voor gewetensdwang.
'k Zie die Schoone 't woeden wraken
Dier afschuwelyke pest';
'k Zie haer voor 't gemeene best
Staêg met duizend oogen waken.

Dit getuigt het oud Stathuis,
 Dat, tot eer van Themis Hoven,
 Ginds zyn tinnen heft naer boven
 Uit het woelend straetgedruis.
 De achtbre stoet van Palinuren
 Slaet hier trouw, zoo vroeg als spaê,
 't Heilig Recht, hun noordstar, gaê,
 Daer ze 't stederouer besturen;
 Uit dees' hoogverheven transf'
 Straelt de zon der statvoogdye
 Op de bloem der Burgerye,
 Veilig bloeiende in dien glansf'
 Dit 's de stoel der Burgervaderen,
 Die de Burgery', hun kroost,
 Dag aen dag', om heul of troost,
 Gunt hun onbeschroomt te naderen.
 Schepensbank beslecht 'er 't pleit
 Naer het ryzen, naer het dalen
 Van de nimmerfaelbre schalen
 Der Godin Gerechtigheit.

Roede, frop en flagzwaerdt voeren,
Naer 't gewezen vonnis luidt,
Hier 't geftrengte fcherprecht uit,
Om de zonde in 't hart te ontroeren:
De achtbre Weesheer flaet hier 't goedt
Van 't onnoozel weesje gade,
Zorgt, opdat het, zonder fchade,
Hun ten nutte word' behoed:
Hier doorkruist de wacht der oogen
Van den Wykheer graft en ftraet;
't Opzicht van den Bouwheer baet
't Stats en 's burgers bouwvermogen:
't Woelend Stats Geheimkantoor
Weet de burgers te gerieven,
Schryft de gift- en kustingbrieven,
Leest verkoop- en koopwet voor.
In de wifelbank' bevatten
Kisten, kelders, hol van buik',
In- en uitheemsch ten gebruik',
Zilvermynen, Krezus fchatten.

't Drok kantoor des Thesauriers
Blyft Stats fchatkist aenbevolen.
Sterke kerkers, diepe holen,
Vloeken 't fluiten des Cipers.
Zooveel kamers en vertrekken,
Moeite, zorg en ongemak
Weet het hooggewelfde dak
Van 't alöud Stathuis te dekken:
Dan naerdien Stats zware last
't Zwak Steêhuis, zoo oud van dagen,
Onbekwaem om 't al te dragen,
In zyn eng begrip vermast,
Baet de Waeg, die 's koopmans waren
Met onbuigbare armen wikt,
Weegt en yder 't zyn beschikt,
Zyne zwakte en hooge jaren:
Deze torst op haren nek,
Als tot zooveel last bekwamer,
De overzware Rekenkamer,
Met haer bezig fchryfvertrek.

Ook 't vertrek der Kleene Zaken,
Daer het Recht den Burgertwist
Hooft en wederhooft, beflist,
Toelegt om den vree te maken.
Schielandt doet zyn Edel Hof,
Schepens en Gezworen Mannen,
Naest dit oordt de vierschaer spannen,
U, o Stroom, ten nutte en lof.
'k Rep niet, wyl we 't niet beschouwen,
Hoe Stats Tuchthuis, daer uw trein
Oudtyds staerde op Bulgerstein,
De ondeugdt weet in toom te houwen;
Daer de rasp de weelde temt,
Daer de booswicht alle dagen
't Hard Brazylsche hout moet zagen
En in 't zweet zyns aenschyns zwemt;
Daer de spinrok 't eerloos minnen,
Dronkenschap en dievery,
Tot hun straf, naer schultwaerdy,
Lange jammerdraen doet spinnen.

Mogt ons oog hier zuidwaerds aen
 Onbelemmert spelemeijen,
 Langs de praelgebouwen weijen,
 Die 'er trotsch getimmert staen,
 'k Zou 't Gemeenlandshuis ontmoeten,
 'k Zou dien troon der Heemraedschapp',
 Op des Stroomstoets handgeklap,
 In myn stroomgezing begroeten:
 'k Zou het bouwvernuft van Loois,
 In dat meesterstuk, ontvouwen,
 Daer die parel der gebouwen
 Blinkt, als jaspis en turkoois,
 Aen de kroon' van 't puik der steden;
 'k Noodde 't keurigste gezicht
 Naer dat heerlyk bouwgesticht,
 Net gevormt naer kunst en reden.
 't Wonderkunftig voorportael
 Met zyn nissen, pylers, bogen,
 Uit een' cirkel juist getogen,
 Lyst- en loofwerk, gevelprael,

Licht

Licht en luister der vertrekken,
Ryk van pracht' en bouwfieraedt;
Alles wat 'er 't oog verzaed
Zou myn kunst' tot zangstof strekken.
Dit, o ROTTERDAM! zou my,
Als van nieuwen lust' gedreven,
Alle uw wyken door doen streven,
Om, met verf der Poëzy',
Alle uw schoonheên af te malen.
Midden in uw straatgewoel
Zou men uw sânt Joris Doel
Met zyn gryze kruin' zien pralen:
Niet met schutterlyk geweer,
Maer met harpen, luiten, lieren,
Zoude ik weêr de wanden fieren,
't Heilig Negental ter eer';
'k Zou 'er weêr, voor Pindus Grooten,
Door Natuur en Kunst gevoedt,
Zingen om den lauwerhoedt,
Met myn schrandre Kunstgenooten.

Uwe Lombaerdt, die het pandt
Ter beleening' word bevolen;
Uw Latynsche en wyze Scholen,
Kweeksters van het jong verstandt;
Uw Westindisch Huis, uw straeten,
Ruime Markten, 't frisch geboomt',
Dat uw Havens ryk bezoomt,
Alles zou myn' zanglust' baten.

'k Zou....Maer wat geruisch! wie stoort,
Wie verhindert my in 't zingen?
Woelen uwe golvelingen

Dus, o ROTTE! langs uw' boordt?
Neen: 't zyn molens, die waranden,
Eikenbosch en dennenwoudt
Vormen tot gebruikbaer hout,
Door haer zagen, scherp van tanden;
't Speelziek windje doet haer vlug
De onvermoeide wieken roeren,
Zie, de Stroomnajaên vervoeren
Gansche bosfchen op haer' rug.

Welk

Welk een zwerm van zwangre kielen
 Zien wy hier, met snellen spoed',
 Luchtig dobbren op den vloedt,
 Driftig door elkander krielen!
 Door dit zegenryk gevaer
 Zyt ge, o ROTTE! alöm milddadig;
 Schenkt gy ROTTERDAM gestadig
 Overvloedt van levenswaer.
 't Heil der zuivelryke koeijen,
 Versche boter, zoeten room,
 Doet ge langs uw' groenen zoom
 Naer uw' schoone Maesstat vlocijen.
 Wat de moes- en fruithof teelt,
 't Voedsaem gras der vette landen,
 Word door u, met milde handen,
 Aen die Schoone meêgedeelt.
 Alle vier de Jaergetyden
 Komen haer, in feestgewaën,
 Tripplende op dees waterbaen,
 Keur van landgeschenken wyden.

De edle Mei leid, in den glansf'
 Van de lentezonnestralen,
 Dikwyls langs haer waterzalen
 Hier de zoete Min ten dansf'.
 Dikwerf laet haer koets zich kluifsteren,
 Dikwerf word haer stoet gespoort,
 Om, aen haer' begraesden boord',
 Twee gelieven te beluifsteren,
 Die hier wandlen, handt aen hand',
 Rusten op het jeugdig kruidje,
 Of, in 't luchtigdobbrend schuitje,
 Dryven langs den groenen kant.
 Prille Lente en Zomer telen
 Hier om strydt de zoetste vreugdt,
 Voeren ouderdom en jeugdt,
 Moê van 't statgewoel, uit spelen.
 Dan verspreit de Blydschap hier
 Haer gejuich uit Krooswyks jachtjes,
 't Zy ze zeilen, 't zy ze zachtjes
 Spoên door 't kabblen der rivier',

Die ze, door een' galm van stemmen,
Fluit, schalmei en snaergeluidt,
Hier, door dak noch wandt gestuit,
Vrolyk streelen, effen kemmen.
Hoe gevreest de Winter zy,
Om zyn guure en zuure vlagen;
De allerkoudste en droeffte dagen
Maekt zyn kracht hier warm en bly;
Wen hy 't weeke vlak der stroomen
Stremt, en met een korst' bevloert,
Oudt en jong der Stat ontvoert,
Vry en bly ten ys doet komen;
Dan, dan ziet men groot en kleen
Hier op yzren vleugels zwieren,
Als een' dikken drom van mieren,
Woelend wemelen door een;
Op het rinkelen der bellen,
Fiere rosfen, streng gespoort,
Moedig rennen langs dees' boordt,
Om elkaër verby te snellen,

Met

Met de bloem' der Jufferschapp',
Die, gedost in bonten kleeden,
Schemeröogende, in de sleden,
Juicht op 't klaetrend zweepgeklap.
Vlugge handsleên, lange ryen
Snelle ryders, hier en daer,
Noopen staêg den wandelaer
Hun gezwinde vaert te myen.
Doch hoe 't ysvermaek, vol vreugd',
Elk tot blydschap op moog' wekken,
Oudt en jong den haert' onttrekken,
't Baert den landmann' ongeneugt,
Wyl het styfgestolde water
Hem 't riviergebruik belet,
Zyne steêvaert palen zet . . . .
Maer wat wekt dit stroomgeschater?
't Is de marktdag, 't rechte doel
Waer de huisliên staêg op staren.
Zie de Polders herwaerds varen,
Al den stroom hier vol gewoel.

Praem en schouw en dorpschuit spoeijen
Zich, vol yvers, steêwaerds aen,
Deze ledig, die gelaên;
Dees kooft zeilen, die kooft roeijen.
Buurt, gehucht en dorp loopt uit,
Juist of 't volk, met gansche hoopen,
Alle winkels leeg zou koopen.
Wat kriëelt hier schuit by schuit!
't Gansche Schielandt schynt vergadert! . . . .
Hoe! ik mis de ruime lucht.
Hier ontmoet my 't straetgerucht.
'k Ben de voorstat reeds genadert.
Zie de ROTTE! hoe vol moeds
Ryd ze, met haer stroomjonkvrouwen,
Door een dubble ry gebouwen,
Op haer trotsche waterkoets!
'k Zie, op 't vloeijen van haer stroomen,
Pakhuis, winkel, hof en huis,
Onder 't koop- en straetgedruis,
Haer met vreugd verwellekômen.

't Zilvren nat, dat ze uit haer kruik',
Onder 't welig Maeswaerds spoeijen,
Langs haer zoomen mild doet vloeijen,
Strekt hier elk tot nut gebruik.
Laet de Fabeldichtkunst bogen
Op één gulden schapevacht,
Die Prins Jazon, door zyn magt,
Fafis oever heeft onttogen;
Myn rivier weet ryker fchat,
Dierbre wol, die onze fchepen
Van den Iber herwaerds fleepen,
Rein te wasfchen in haer nat,
't Zwanendons te doen braveren,
Met een wit, dat proef behoud;
Dus kan ze elke vacht in goudt
Of in zilver doen verkeeren.
Zoo goedgunftig laeft zy hier
Van haer koets', ter wederzyen,
Magtige edikmakeryen,
Met haer' dartlen waterzwier':

Telen Ryn en Loire ons wynen,
In de fchaêuw' der wyngaerdblaên;
Zy verwekt, zy teelt, uit graen,
Eenen oogst van frisfche azynen,
Om hunn' dienst alöm geëert;
't Zy, om zuivring toe te brengen,
De artfen hen in zalven mengen;
't Zy hun geur het pestvuur weert;
't Zy de Scheikunst, door hun krachten,
't Allerhartst metael beftomt,
Koper, tin en loot hervormt,
Weet te harden of verzachten;
't Zy hun zuur de duurzaemheit
Geeft aen de allerteêrste spyzen,
Of den disch' op vele wyzen
Keur van faufen toebereid.
Hier verkoelt, in fchaêuw der boomen,
Myne ROTTE 't Zwavelhuis,
Waer de zwavel, waer 't harpuis
Vloeit, als flikkrende Etnaftroomen.

't Luchtig Stolköort fiert haer' boordt
Met zyn liefflyk boompluimaedje,
Met zyn breede timmeraedje,
Dat haer' waterstoet' bekoort.
Welk een edle stroomvertooning
Geeft die blyde kronkling hier
Aen dees welige rivier!
Dan hier duikt myn lage woning,
Waer de Scheikunst 't blaeuwe loot
Dekt en broeit, op wondre wyzen
't Zuiverst' wit daer uit doet ryzen,
Juist of 't licht uit duister sproot.
Laet my los, o Golvelingen!
Vaer nu wel, o Stroomgodin!
Hier verbeid my myn gezin,
Hier belet de zorg my 't zingen.
Myn bekoorlyk Vyfgetal
Boeit myn veêr aen zyn belangen.
Wacht niet dat ik met myn zangen
Voorts uw koets verzellen zal.

Hoe!

Hoe! ik zie den stroom vertragen;
'k Hoor de ROTTE, als hier gestuit,
Met een kwynend golfgeluidt,
Dus zich over my beklagen:
„ Heerscht dan ook de ondankbaerheit
„ In den boezem der poëten?
„ Zyt gy al 't vermaek vergeten,
„ Dikwerf u door my bereid?
„ Weigert gy myn' vloedt te streelen
„ Met de klanken uwer lier'?
„ Daer ik staêg, vol blyden zwier,
„ U begroet met myn gespelen;
„ Daer ik, met myn golfgedruis,
„ Dikwerf kome uw woonsteê kuschchen,
„ Blyde uw zorgen weet te fussen
„ Door myn lieflyk stroomgeruisch;
„ Daer ik myne Vloednajaden
„ Luchtig voor u lei ten dansf',
„ Als ge u spiegelt in den glansf'
„ Myner vloeiende gewaden;

„ Daer myn blanke zwanen staêg
 „ Dartelend rondöm u zweven.
 „ Ach! hoe kunt ge my begeven?
 „ Zeg, wat maekt uw' zanglust traeg?
 Spoei dan voort met dartle baren,
 ROTTESTROOM, myn Hengstebron!
 'k Volg, zoo 'k u ooit volgen kon,
 'k Volg uw' loop op myne snaren.
 Zoo! 't gaet wel; wy vloeijen voort
 Door den rook der Verweryen,
 Wier gedruis ter wederzyen
 't Zacht geruisch der golfjes stoort.
 't Gretig oog kan hier aenschouwen
 Hoe men 't perkament bereid,
 Daer de Scheepswerf met beleid
 Trekschuit, kraek en praem zien bouwen.
 'k Zie Katshoek, dat, zonder faem',
 Ryk van volk, doch schaers van schatten,
 Juist niet voor den hoek der Katten
 Is te houden om zyn' naem.

Hoo-

Hooge linden, groen van kruinen,
Houden hier den hofdyk koel.
Daer bekoort my 't straetgewoel,
Hier een reeks van stille tuinen.
't Hof van Wena, thans verdeelt
In gebouwen, ramen, hoven,
Hief hier 't gryze hoofdt naer boven,
Heeft welëer hier 't oog gestreelt.
'k Zie de poort, stats poort, nog pronken,
De oude Hofpoort, waer alleen
Wenaes hofstoet door mogt treên,
Als een recht, dat flor geschonken.
Maer myn blyde ROTTTE kuscht,
Na een' loop van twee paer uuren,
In de buitenvest' statsmuren,
In wier schaëuw' zy zich verlust.
Wees gegroet, o Kroon der steden!
Schepenreedster, Koopvorstin,
Handeldryffter, Kunstvriendin,
Voedster van Godvruchte zeden,

Gaêrfter van ontelbren fchat,
Deugdbeloonfter, Ondeugdtraffter,
Graenbezorgfter, Wynverfchaffter,
ROTTERDAM, myn bakermat,
Wees gegroet! ik kusch de zoomen
Van uw luifterryk gewaedt;
'k Eer 't beftuur welks raedt en daedt
U tot dezen ftandt deed komen;
'k Eer hen, die, recht eêl geächt,
U befchermen en regeren;
'k Blyf in u de Braven eeren,
Die gy ooit hebt voortgebragt.
Moeder veler Lettergrooten!
De achtbre Wysheit zelf knielt neêr
Voor uw' grooten Defideer,
Uit uw' vruchtbren fchoot gefproten.
De edle Schilderkunft vind ftof
In Perfëllis ftroomtafreelen,
In uw Vander Werfs panneelen,
Om te weiden in uw' lof.

Op wat hoogverheven maten
Roemt de Dichtkunst, schel van keel',
Uwen Dullaert, uw' van Geel,
Uw de Hazen, uw' Hoogstraten.
'k Roem slechts, tot uw glory, hier
Deze uw schrandre Voedsterlingen:
Kost ik ze allen lof toe zingen,
Hoog verheffen op myn lier;
'k Zou uw Godgeleerden roemen,
'k Zou uw wyze Kunstenaers,
Winkeliers en Handelaers
Sieren met myn letterbloemen.
Leef by 't groenen van hunn' lof!
Dat uw welvaart duurzaam bloeije!
Dat de voorspoedt op u vloeije
Uit het hooge hemelhof!
Groei in rykdom en vermogen!...
Zacht!.. daer glipt myn Stroomvorstin,
Met haer' Vlietrei, steêwaerds in,
Door vyf hooggewelfde bogen.

R

'k Zie

'k Zie haer Stat, zoo ryk van prael',
Op den galm van myn gezangen
Haer omärmen, gul ontfangen,
Met een minnelyk onthael.

't Word verhaelt, met wisse woorden,
Dat de schoone ROTTE, hier
Opgetogen, door den zwier,
Prael en bouwpracht harer boorden,
Meenigwerf, als zacht geboeit,
Standt houd, met verwonderde oogen,
Of met dartlend froomvermogen

Zich, dus zingend', fluiswaerds spoeit:
„ Moet ik nu myzelf gelooven?
„ Zwom ik hier door flyk en riet?
„ Neen: al wat myn oog thans ziet
„ Gaet myn denkbeeldt ver te boven!
„ Zweemt dit naer die woefte plas,
„ Door geen kaê of dyk te schutten?
„ Naer myn buurt van vischers hutten,
„ Diep gezonken in 't moeras?

„ 'k Zeeg

- „ 'k Zeeg hier immers vry voorhenen
 „ In den schoot des Maesstrooms neêr.
 „ Waer was toen dees waterkeer,
 „ Dees geschikte berg van steenen?
 „ Sproot hy uit de diepste klei?
 „ Daelde hier dees Kroon der steden,
 „ Met haer bouwbekoorlykheden,
 „ Uit den hoogen starrenreij?
 „ Neen: ik dwael! ze is, aen myn plasfen,
 „ Immers uit myn' schoot geteelt.
 „ 'k Heb haer zelf gevoed, gestreelt;
 „ 'k Zag haer tot dees grootheit wasfen.
 „ Ruischt en bruischt, terwyl ik zing,
 „ Myn gezwinde Waterreijen!
 „ Laet uwe oogen welig weijen
 „ Door dees vormverwisseling!
 „ Ziet hoe de Oppert hier myn zoomen
 „ Optooit, met zyn bouwfieraedt;
 „ Ziet hoe bly de Lombardstraet
 „ Met haer brug' praelt langs myn stroomen.

- „ Daer ik, arm en laeg van staet,
„ Eertyds glee langs lage kluizen,
„ Ry ik nu langs trotsche huizen,
„ Dekt my kostbaer praelgewaedt.
„ Daer de vischer eertyds wroette
„ Om wat weiffend stroomgeluk,
„ Of, belaèn met zorg' en drukk',
„ Armelyk zyn netten boette,
„ Ziet de nyvre winkelier
„ Zynen handel thans beklyven,
„ Zit de koopman drok te schryven,
„ Rust de stille rentenier,
„ Bloeijen de eêlste wetenschappen,
„ Leeft de wysheit ongestoort.
„ Laet ons langs dees' ryken boordt
„ Vrolyk in de handen klappen,
„ Luchtig dobbren op het nat!
„ Laet ons dartelen en spelen,
„ Al de bezige oogen streelen
„ Myner handelryke Stat!”

Met

Met dees heuchelyke toonen
 Weet haer dansend Waterchoor
 Dikwerf 't luisterziek gehoor
 Naer dees' frisfchen boordt te troonen.
 Maer wat stoort, wat stuit haer' spoedt?
 Heeft zy hier haer' loop vergeten?
 Zie haer' Stroomstoet zwoegen, zweeten,
 Laên en losfen op den vloedt.
 'k Zie hier 't vruchtbaer Westlandt naderen,
 Met een schier ontelbre vloot';
 'k Zie 't de vruchten uit zyn' schoot
 In haer' ryken schoot vergaderen.
 Ginder schenkt de Leidfche Ryn
 Haer zyn fyne draperyen.
 'k Zie haer Leiden weêr verblyen,
 Met haer granen, met haer' wyn.
 Hier bezorgt myn ROTTE 't Sparen
 Koopmanschap in overvloedt;
 't Sparen, dat die gunst vergoed,
 Offert haer zyn edle waren.

'k Zie den Gouwe- en Amstelftroom,
 Dag aen dag', hun zwangre kielen,
 Die hier ginds en weder krielen,
 Mild ontlasten aen haer' zoom';
 'k Zie haer Gouwe en Y gerieven
 Met haer schuiten, zwaer gelaên;
 't Postpaerdt daeglyks af en aen
 Draven, met het mael vol brieven.
 Al dit veer- en kaeigedruis,
 't Laden, losfen, varen, ryden,
 't Straetgewoel van alle zyden,
 Stoort de ROTTE in haer geruisch.
 't Lust my dit gedrang te ontwyken,
 't Kerkgevaerte, in vroeger tyd'
 Aen fant Lauwrens toegewyd,
 Bly te zien met oudheên pryken.
 Welk een stille eerbiedigheid
 Houd myn' geest hier opgetogen!
 'k Sta verbaest van 't bouwvermogen
 Waer myn oog in 't ronde weid!

D E R D E Z A N G .

135

De oude giften van de Gilden
Tooijen pyler, wandt en trans.
'k Zie alöm de pracht en glans
Van ontelbre wapenschilden.
't Kunstryk Orgel, dat hier pronkt,
Van gewyde klanken zwanger,
Volgt de harp van Isrels Zanger,
Als 't het zangziek hart ontvonkt.
Als de Speelkunst haer gedachten
Door de pypen leid te feest,
Voert de reine galm den geest
Opwaerds, als op vlugge schachten;
Luiftren, om den hoogsten troon,
De eeuwizingende Koralen
Naer het ryzen, naer het dalen
Van den godgewyden toon;
Juicht de ROTTE, als opgetogen,
Daer haer die verheven klank,
Onder 't heilig harpgezangk,
Toerolt uit de tempelbogen.

Dan

Dan bedekt elk, in haer' kill',
Hoofdt en leên met stroomgewaden,
't Choor der zingende Najaden
Zwygt dan straks uit eerbiedt stil.
Maer wat schittert my in de oogen?
't Is het Koor welks poort en hek
Bogen, in hun trotsch bestek,
Op van Douwens kunstvermogen:
Zie, hoe schoon die Fidias
Beî de marmren pylers tooide,
Ryk stoffeerde, mild bestrooide
Met nooitdorrend bloemgewas.
De achtbre wapens, trotsche vazen,
't Loofwerk waer de windt door speelt,
Alles wat hier de oogen streelt
Kan de oplettendheit verbazen.
't Kopren hek, vol kunst en glans,
Draegt de ware Orakelbladen,
Tart het goudt met zyn sieraden,
Spreit zyn licht door koor en trans.

't Lust

't Lust my op der Helden graven,
Marmren tomben, 't oog te slaen;
'k Zie trofeen en vaen by vaen
Elks verkregen glory staven.
De onverschrokken Kortenaer,
De edle schrik der strydbre Zweden,
Die zich kloek heeft doodgestreden
In het Britsche zeegevaer,
Rust hier roemryk onder de aerde;
Heldenbeeldt, helmet, rondas,
Standaerdt, vlag en harrenas
Houden zynen naem in waerde.
Dees kapel, dees stille wyk,
't Graf daer Kralingen zyn' Heeren
Rust noch bouwprael deed ontberen,
Huist nu Ridder Schepers lyk.
Ginds ligt heldt de Wit gezonken,
Die op zee in 't harnas stond,
Tot de Sond hem herwaerds zond,
Waer zyn daën in toetssteen pronken.

Heldt de Liefde, die op zee,
In acht bloedige oorlogstogten,
Nydt en twist heeft moê gevochten,
    Sluimert hier gerust in vree.
Dit 's de grafzerk der van Nesfen,
    Stryderen voor 't Vaderlandt,
    Dat hun krygsdeugdt houd in stand',
Kroont met lauwren en cipresfen.

Hier ligt Brakel, die, vol moed,
Chattams keeten heeft verbroken,
En, van heldenvuur ontfoken,
    Lauwers won, bespat met bloedt.
Edle roem van Hollands kerken!
    Magazyn des Doods! wat deugdt,
    Dierbre wysheit, nutte jeugdt
Smoort ge al onder uwe zerken!
    Dan wie hier ligg' uitgestrekt,
'k Bloos van dichterlyke schaemte,
Daer de zark 't verteert geraemte
    Van Antonides bedekt.

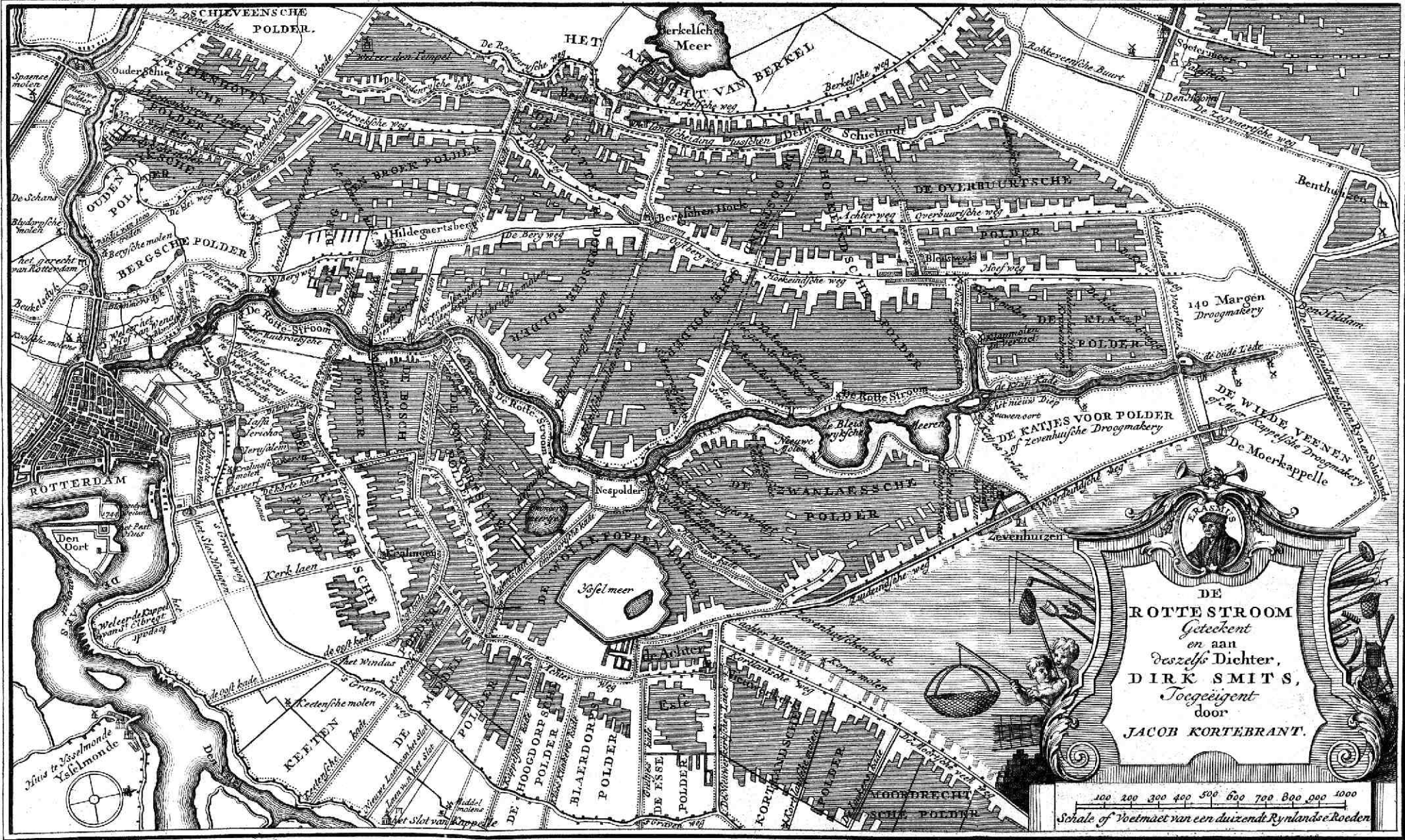
Welk

Welk een zangdrift my moog' blaken,
'k Zwyg.... Myn lier, bedwing u ras!...
Zou ik dees geheiligde asch
Met myn' schorren zang' genaken?
Feniksgeest! hier schuil gegaen,
Ryst ge? o ja; 'k zie u nog leven,
Zingend' om uw' grafkuil zweven,
Als een witgepluimde Zwaen.
o Verheven Geest! wy stryken
Voor u neêr uit edlen schroom',
Juist gelyk 't myn' ROTTESTROOM'
Lust uw Y in roem' te wyken:
Schoon zy voor uw' Koopstroom zwicht',
't Maekt nogthans die smert haer lichter,
Dat uw lyk, o Yfroomdichter!
Aen haer' boordt begraven ligt.
Zweef met uitgespreide wicken
Langs myn' stroom, hier laeg geroemt;
't Zal myn kruipend kunstgebloemt'
Naer uw stroomfestoen doen rieken.

't Zal de ROTTE, met haer' floet,
Door een drift nooit uit te blusfchen,
Dag aen dag' uw asch doen kufchen
Eer zy de achtbre Maes begroet.
Stil!.. 'k Hoor reeds haer golfjes leven!
Haer vervrolykt froomgeluidt
Noodigt my ten koortransf' uit.
'k Zie hoe, door die vreugdt gedreven,
Haer Gefpelen, overlaên,
Opgeborrelt uit het water,
Met riviervifch, 't marktgefchater
Daeglyks drok ten dienfte ftaen.
'k Zie de plasbaers, vette voren,
Braefem, karper, post en fnoek,
Zeelt en paling, malsch en kloek,
't Oog des wandelaers bekoren:
Elk word op 't gefpartel graeg,
Valt aen 't kiezen, dingen, koopen;
Voelt, by 't wegen, fchrappen, ftroopen,
Reeds een kittling in zyni maeg.

Als ons pink en schuit verblyen,
Met haer vangst' uit Nereus kolk',
Nood de Zeevischmarkt het volk
Dus op waterlekkernyen.
Krimpzalm, tarbot, schellevisch,
Heilbot, kabbeljaeuw en tongen,
Schol en 't geen ooit vischers vongen
Tot gerechten voor den disch';
Dit geschenk der milde vloeden
Gunt de flagtbyl dikwyls rust,
Daer de Vleeschhal yders lust
Weet te boeten, elk te voeden.
Zoo veel heils en overvloeds
Vloeit gestaeg hier naer beneden
Op uw Stat, de Kroon der steden,
Uit de Bronn' van alles goeds.
Dat haer heilstar eeuwig ryze!
Dat ze, o edle Stroomvorstin!
Uwe zorg en moedermin
Eindloos dank en eer bewyze!

't Lust' haer vaek, met eigen hand',
 Met myn stroomloof u te omhangen!
 Blyf dus 't wit der lofgezangen,
 't Oogelyn van Nederlandt;
 Zoo... Maer 'k hoor de ROTTE ruisfchen!
 'k Hoor met klaterend geschal,
 Als een' snellen waterval,
 Haer door de open sluizen bruisfchen,
 Om, op 't kabblend golfgeraes,
 Met haer dartle waterreijen,
 Vry en bly te spelemeijen
 In het ruime bedt der Maes'.
 Hoor! de Maes, die haer verbeidde,
 Zingt en kuscht haer wellekom.
 'k Wy u, Zanggodinnendom,
 Des myn' dank voor uw geleide;
 Wilt nu door uw' cyterzwier
 Pindus bloemhof doen ontluiken;
 't Lust my stil in 't groen te duiken
 Aen den boordt van myn Rivier'.

 DE
 ROTTESTROOM
 Geteekent
 en aan
 deszelfs Dichter,
 DIRK SMITS,
 Toegeigent
 door
 JACOB KORTEBRANT.

100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000
 Schale of Voetmaat van een duizend Rylandsche Roeden

AANTEEKENINGEN

OVER EENIGE

WOORDEN EN ZAKEN,

IN DEN ROTTESTROOM VOORKOMENDE.

In den EERSTEN ZANG.

Bladzyde 3, Regel 4.

BLOEMERSDYK, BLOMMERSDYK, of, volgens den Heer *G. van Loon*, in zyne *Aloude Hollandsche History*, *Bl.* 180, BLOEMHELSDYK; is een vermakelyke Landstreek of Polder, aen de Westzyde van den ROTTESTROOM, niet verre buiten Rotterdam, zynde een gedeelte der Ambachtsheerlykheit van Kool.

Bladzyde 3, Regel 7.

SCHIELANDS. SCHIELANDT grenst ten Noorden aen Rynlandt; ten Oosten gedeeltelyk aen het landt van Gouda; voor het ander gedeelte, ten Noorden, aen den Ysfel; ten Zuiden, aen de Maes, tegenöver 't landt van Roon en Ysfelmonde; en ten Westen word het door Delflandt bepaelt. 't Ontleent, naer allen schyn, zynen naem van de Rivier de *Schie*, die van Delf door Schiedam in de Maes vloeit.

Bladzyde 11, Regel 8.

'T KLOEK GESLACHT DER CIMBREN. De CIMBREN waren oude Volken, ten aenzien van hunnen oorspronk niet aleens beschreven; eenigen houden hen voor Scyten, anderen voor Denen of Saxen; dan men vind, by den Heer *Van Loon*, in zyne *Aloude Hollandfche History*, 1 *Deel*, *Bladz. 5*, dat de CIMBERS alleen, toen zy wegens den verschrikkelyken watervloedt, nevens de voorige inwooners, de Theutonen en Tigurinen, Hollandt verlieten, behalven hunne vrouwen en kinderen, over de vyfmael honderdt duizendt ftrydbare mannen fterk waren. Zie ook *Van Heusfens Zuidbollandsche Oudbeden*, *Bl. 6 en 7.*

Bladzyde 12, Regel 3.

WREEDE SERBSTEN, HERMONDUREN. De Batavieren, eenigen tydt die gewesten, welke thans Hefenlandt genaemt zyn, bewoont hebbende, verlieten hunne woonfteden, en zetteden zich langs de Noordzee, en tusfen de uitwateringen des Ryns ter neder, beducht voor de overmagt hunner Vyanden, waermede zy in gevaerlyken tweedragt leefden; te weten de SERBSTEN en HERMONDUREN, zynde oude volken in Duitschland, wier woonplaetsen alles begrepen wat tusfen de Sale en Elbe lag. Men leest, dat hunne Veldheeren, wanneer zy in 't naeuw gebragt werden, het vyandelyk leger aen Mars en Mercurius gewoon waren
te

Bladzyde 7, Regel II.

KRUIKEBLAËN worden ook KAESJES- WATER- OF MEERBLADEN genoemd. Zie *S.v. Leeuwens Bat. II. Bl. 1295.*

Bladzyde II, Regel 3.

DAT VAN UW' GEBOORTESTOND'. Te weten, van den waren oorspronk der rivier de ROTTE, is geen echt bericht te vinden; schoon wy, by *Van Heusfen*, in de *Schielandsche Oudbeden*, Bl. 376, zien dat de landen, aen den vloedt van de ROTTE gelegen, by oude Schryvers vermeld worden. 't Is geheel waerfchynlyk, dat de ROTTE geen gegraven rivier is; dewyl alle kromme rivieren of door de natuur gemaakt, of krom zyn geworden door het afloopen, of sterk heen en weder stroomen des waters. Dat de ROTTE geen afloopende rivier is geweest, schoon eenige oude Kaerten dit schynen te willen aentoonen, is by ons zeker; voor eerst, omdat zy dan niet van 't Zuiden naer 't Noorden zoude strekken, maer opwaerds, naer de hoogte, die by ons niet dan in 't Oosten of Zuidöosten te vinden is; ten tweede, omdat haer eindt schynt geweest te zyn by het Zuidelykste Bleiswyksche meer, of ten uiterste by Meeuwenoordt, vanwaer ze, met een sprank of tak, naer de Bleiswyksche overbuurtsche molen loopt, en van welk Meeuwenoordt de rivier, Noordwaerds op, den naem draegt van het Nieuwe Diep, en Oude Lee.

T

Blad-

Bladzyde 11, Regel 8.

'T KLOEK GESLACHT DER CIMBREN. De CIMBREN waren oude Volken, ten aenzien van hunnen oorspronk niet aleens beschreven; eenigen houden hen voor Scyten, anderen voor Denen of Saxen; dan men vind, by den Heer *Van Loon*, in zyne *Alöude Hollandsche History*, 1 *Deel*, *Bladz. 5*, dat de CIMBERS alleen, toen zy wegens den verschrikkelyken watervloedt, nevens de voorige inwooners, de Theutonen en Tigurinen, Hollandt verlieten, behalven hunne vrouwen en kinderen, over de vyfmael honderdt duizendt strydbare mannen sterk waren. Zie ook *Van Heusfens Zuidbollandsche Oudbeden*, *Bl. 6 en 7.*

Bladzyde 12, Regel 3.

WREEDE SERBSTEN, HERMONDUREN. De Batavieren, eenigen tydt die gewesten, welke thans Hessenlandt genaemt zyn, bewoont hebbende, verlieten hunne woonsteden, en zetteden zich langs de Noordzee, en tusfen de uitwateringen des Ryns ter neder, beducht voor de overmagt hunner Vyanden, waermede zy in gevaerlyken tweedragt leefden; te weten de SERBSTEN en HERMONDUREN, zynde oude volken in Duitschland, wier woonplaetsen alles begrepen wat tusfen de Sale en Elbe lag. Men leest, dat hunne Veldheeren, wanneer zy in 't naeuw gebragt werden, het vyandelyk leger aen Mars en Mercurius gewoon waren
te

te wyden; wanneer 't nu gebeurde, dat zy hierop de overwinning behaelden, werd alles, menschen, dieren, wapens en andere buit, van hun terneër gehakt en vernielt. Zie *G. Van Loons Alöude Hollandfche History*, 1 D. Bl. 4 en 5. *Luiscius Woordenboek*, Letter H. Bladz. 409.

Bladzyde 12, Regel. 7.

DRUSUS GRAGT. CLAUDIUS DRUSUS, Stiefzoon van Keizer Augustus, liet, volgens de getuigenis van *Suetonius*, *Tacitus* en andere Schryveren, zyne foldaten eene graft graven, dewelke haren aenvang nam boven het tegenwoordige Zutphen, en zich vereende met de kromme bogt des Ysfels, daer nu de flat Doesburg gebouwt is.

Bladzyde 12, Regel 9.

KORBULOOS GEGRAVEN VLIET. Volgens de gedachten van den Heer *G. van Loon*, in zyne *Alöude Hollandfche History*, 1 D. Bl. 78 en 79; nam de gedolven Graft van DOMITIUS KORBULO, haer begin van de Maes, by het thansgenaemde Krimpen, en strekte zich dus, omtrent een- of drie en twintig duizendt schreeden Noordöostwaerds op, tot omtrent het dorp Leksmont. Doch *Kluverius* meent, dat de Vliet, van Leiden door Delf naer Maeslandt loopende, voor de Graft van KORBULO moet gehouden worden.

Bladzyde 14, Regel 10.

UIT VOGESUS SCHOOT GEBOREN. VOGESUS is een gebergte in 't Zuidöoste van Champagne, by 't dorp Meuze; en scheid Lottharingen, Burgundiën en Alfatiën van elkanderen. *S. Van Leeuwens Batavia Ill. Bl. 116.*

Bladzyde 14, Regel 13.

DE OUDE RYNSTROOM, EN ZYN BROEDER. De groote *Vondel* zingt 'er dus van, in zyne Poëzyë, 1 *Dl. Bl. 338.*

- „ Doorluchte Ryn — — — —
 „ Gy komt uit Zwitfchersche Alpes springen,
 „ Als hooftäer der begaefde Euroop.
 „ De Donau, uw afkeerig broeder,
 „ Nam oostwaert op zyn' snellen loop,
 „ Gy noortwaert; toen een zelve moeder,
 „ Begort van regen, ys en sneeuw,
 „ U baerde voor zoo menige eeuw.

Bladzyde 15, Regel 13.

TOEN CIVILIS. Te weten, Vitellius, ter versterking zyner legers, eene volklighting in Batavië bevolen hebbende, bediende CLAUDIUS CIVILIS zich van die gelegenheit, om de Batavieren van 't Romeinsche juk te ontslaen; en verzamelde, in den schyn van een door hem aengelegt gastmael, de eerstelingen des volks, en de hoofden der
 ge-

gemeente, in zeker Heilig Bosch, byeen; 't geen eenigen willen of het Haegsche, of het Schakersbosch, 't welk in 't midden der zestiende eeuw door den Prins van Ligne, als Heer van Voorfchoten, eerst is uitgeroeit; en anderen weder, een ander, omtrent Batenburg, geweest te zyn: voorts hebbende de Friesen, over den door Leiden loopenden Ryn, ten zynen onderstand ontboden, heeft Brino, een jongeling van hooge afkomst en overdadige stoutheit, met hunne hulp, te sloop, langs de Noordzee, in de Katwyker waerd, twee naestgelegen winterlegeringen der Romeinen, welke (volgens 't gevoelen van den oudsten Rymkronykfchryver onzes Lands,) Brit- en Roomburg zouden zyn geweest, geheel onvoorziens aengetast, en de eene na de andere overweldigt. *G. Van Loon, Alöude Hollandfche History, 1 Deel, Bladzyde 100 en 101.*

Bladzyde 17, Regel 5.

ROMENS SCHRIK, KALIGULA. Dat de overzeefche Koophandel, al van de tyden der eerste Romeinsche Keizeren, in het thans zoo veel beschaeftgeworden eilandt der Batavieren, gedreven is, schynt men uit de aldaergehouden verkooping van Keizer KALIGULA te moeten besluiten: dewyl die, als ons de oudste schriften getuigen, de overprachtige kleederen, flaven, ja vrye bedienden en verderen vorftelyken huisraedt zyner door hem veroordeelde

zusteren, en dat wel voor eenen vry hoogerem prys, dan hy van dezelve te Rome zoude 'gemaekt hebben, in Batavië niet alleen verkocht, maer, uit begeerte van winst, ziende de groote geldsommen, die hy voor dezelve aldaer gemaakt had, ook andere oude hoffieraden der vorige Keizeren, van Rome, om die insgelyks aldaer te verkoopen, derwaerds ontboodt. *G. Van Loon, Alöude Hollandsche History, 1 Deel, Bladz. 165. 166.*

Bladzyde 17, Regel 13.

ROMENS KEIZER HADRIAEN. Van deze Koopmarkt der Romeinen, tusfen Voorburg en de Geestbrug, gewagen, behalven *Oudaen*, in zyn *Roomfsche Mog. Bl. 30*; en *Van Loon, Alöude Hollandsche History, Bladz. 167*, verscheiden andere Schryvers.

Bladzyde 17, Regel 1 van onderen.

EEN' BREEDEN WEG. De Heer *van Loon* geeft ons in 't *Eerste Deel* zyner *Alöude Hollandsche History, Bl. 170.* enz. van deze Romeinsche Heirbaen, en derzelve loop en gesteltheit, eene uitvoerige beschryving en afbeelding.

Bladzyde 18, Regel 4.

OVERSCHREED MYN WATERZAEL. *G. Van Spaen* zegt, in zyn *Beschryving van Rotterdam, Bl. 193*, dat ze, na haren loop door verscheide landen genomen te hebben,
zich

zich strekte van de Maes naer Jaffa, en vandaer, door het landt, op het oude Duifhuis aen. „ Alhier [vervolgt hy,] „ liep de ROTTE met sluizen onder den Dyk door: de „ dorpels van deze sluizen hebben, niet lang geleden nog, „ tusfen Krooswyk, en 't Zwaenshals, in de ROTTE ge- „ legen: maer Verdoes heeft ze 'er vandaen gehaelt, en „ daarvan de dorpels van zyn huis gemaekt.” En de Heer *van Loon* zegt: „ welke weg, mits hy achtien duizend schre- „ den lang was, zich tot aen de ROTTE uitstreckte. *Al- „ oude Hollandfche History, Bladz. 180.*

Bladzyde 18, Regel 5.

DAER MY 'T DUIFHUIS. „ Tot bewaring der boven- „ gemelde sluizen, heeft eertyds een ronde steenen toren „ gelegen; anderen zeggen, een vierkant oud gebouw, met „ twee torens verzien: alhier ontfong men de Graeflykheits „ tollén. Dit gebouw wil men, dat van de Romeinen ge- „ slicht is, omdat men, in 't graven, aldaer eenige penningen „ gevonden heeft, pronkende met de beeldtenis van den „ Roomschen Keizer Hadrianus. Voorts zeggen de Liefheb- „ bers, dat dit tegenwoordig HUIS te KROES- of KROOS- „ WYK, op de fundamenten van het oude DUIFHUIS „ gebouwt is. *G. Van Spaens beschryving van Rotterdam, Bladz. 193.* Ook getuigt de Heer *van Loon*, in zyne *Alou- de Hollandfche History, Eerste Deel, Bladz. 180*, dat aen de

de ROTTE een zware wachttoren, of liever een vierkant Romeinsch gebouw, met twee torens van Duifsteen, geweest is, 't gene toen den naem van FLENIUM voerde; doch welke standplaets, hoewel het gebouw zelf niet meer in wezen is, thans echter, naer de aldaer geweest zynde Duifsteenen, het DUIVENHUIS genoemd word, en zekerlyk van de Romeinen herkomstig is, even gelyk zulks de aldaer gevonden penningen van Hadrianus, en van andere Romeinsche Keizers, onwedersprekelyk bevestigen.

Bladzyde 18, Regel 8.

HILGONDSBERG, HILLEGERSBERG, HILGERSBERG, of HILDEGAERDSBERG, thans een vermakelyk Dorp, een klein uur gaens van *Rotterdam*, aen de Noordzyde van de ROTTE. *Tegenwoordige Staet van Holland, 7 Deels Eerste Stuk, Bladzyde 32.*

Bladzyde 18, Regel 12.

OVER 'T RUIM VAN 'T HELLEMEER. Wy volgen hier de gedachten van den Heer *G. Van Loon*, daer hy in zyne *Alöude Hollandsche History, 1 Deel, Bladz. 180*, zegt, dat de heuvel van welzandt, waarop het Dorp, of liever de Kerk van Hillegonsberg gesticht is, door de Romeinen is opgeworpen, om van den zelve een ruimer uitzicht over den wyden mondt, van het naest gelegen HELIUM, of HEL, te hebben, 't gene zich tot hier toe, en dus ver
be-

beneden Rotterdam uitstrekke. Zie verder op dezelve *Bl.* zyne Aenteekeningen over deze plaets, en ook *G. Van Spaens Beschryving van Rotterdam, Bladz.* 197, 198, 199.

Bladzyde 18, Regel 14.

HOE DIE BERG ZYN' NAEM VERKREEG. Sommigen zyn van gedachten, dat hy genoemd is naer zekere Reuzin, HILLEGONDT genaemt, die hier haer' schoot, met zand geladen, zoude leeg gestort hebben. *H. Junius* haelt den naem van eene Waerzegster, HILDEGARDIS, wiens kasteel op den gemelden zandheuvel, in het midden van een' moerigen grondt, gestaen heeft. Anderen leiden den naem af van HILLEGARDIS, die by de Roomschegezinden als Martelares geëert word, en aen wie de Kerk van dit Ambacht gewyd was. Zie *S. Van Leeuwens Batavia Illustr. Bladz.* 1279; *Van Heusfens Schielandsche Oudbeden, Bl.* 539; *G. Van Spaens Beschryving van Rotterdam, Bladzyde* 197; *Tegenwoordigen Staet van Holland, 7^{den} Deels Eerste stuk, Bladzyde* 33.

Bladzyde 18, Regel 3 van ond.

OP ZYN KRUIN EEN SLOT ZIEN STICHTEN. Het Kasteel van Hillegondsberg, gemeenelyk het *Reuzenbuis* geheeten, en 't geen men wil dat door de Reuzen zoude gebouwt zyn, stondt ten Zuiden van de Kerk, en even

buiten den Kerkhofsmuur. 't Was afkomstig van de oude Heeren van Mathenes, en werd, in den jare 1426, door de Kennemers, onder *Willem Nagel*, Veldheer van Vrouwe Jakoba van Beijeren, verbrand. Men ziet 'er nu nog eenig overschot van, waarop de ojevaers nestelen. Zie *G. Van Spaens Beschryving van Rotterdam, en den Tegenw. Staet van Holland, zevenden Deels Eerste stuk, Bladz. 35.*

Bladzyde 19, Regel 3 van ond.

KRANENBURG. Onder Bleiswyk lag oudtyds, aen de **ROTTE**, of liever aen de *Oude Lede*, een der oudste Riddermatige Huizen, **KRANENBURG** genaemt; het werd, in den jare 1106, gesticht door Halewyn, Burggraef of tweeden Kastelein van Leide; het geraekte vervolgens in den Huize van Wasfenaer, uit welken stam een tak den naem van **KRANENBURG** aennam. Dit Huis, 't welk nog op de kaerten word aengetoont, is niet meer in wezen. *S. Van Leeuwens Batavia Illustrata, Bladz. 1294. Tegenwoord. Staet van Holland, 7^{den} Deels Eerste stuk, Bladz. 38.*

Bladzyde 20, Regel 1.

DAER MYN STROOMREI BLEISWYK GROET. Het Dorp **BLEISWYK** ligt twee uren van *Rotterdam*; het is aenzienlyk, net en wel betimmert. De stat *Rotterdam* kocht de Heerlykheit van den Heere Joost van Bronkhorst, van wien in den jare 1535 gewag gemaekt word. *Tegenwoord. Staet van Holland, 7^{den} Deels Eerste stuk, Bladz. 37.*

Blad-

Bladzyde 20, Regel 13.

ZEVENHUIZENS LUSTBOSSCHAEDJE. ZEVENHUIZEN is een groot Dorp; 't ligt drie kleene uren gaens van *Rotterdam*, aen de Oostzyde van de ROTTE. Het Adelyk geslacht der Heeren *Vander Duin* had hier weleer een Riddermatig Stamhuis, naer hen het *Huis ter Duin* genoemd. Voorheen was het een leen, den Huize van Brederode toebehoorende. Het huis, by de ingezetenen doorgaens het Hof geheten, staet 'er nog, doch word thans tot een boeren woning gebruikt. Hier by was ook een Bosch, met graften omringt, dat, voor het einde der voorgaende eeuw, is weggeraekt. Sedert is de grondt genoegzaam geheel en al weggeveent. De Heer Adam Vander Duin verkreeg, in den jare 1608, een Ordonnantie van den Stathouder, den Prefident en Rade van Hollandt, verbiedende eenig leet te doen aen het Gevogelte in dit Bosch, als Reigers, Kwakken, Lepelaers, Schollewaers en anderen, of die op eeniger wyze, buiten toestemminge van den Heer, te vangen. *Groot Plakkaetboek, Eerste Deel, Bladz 1410. Tegenwoord. Staet van Holland, Zevenden Deels Eerste stuk, Bladzyde 30, 31.*

Bladzyde 22, Regel 8.

OP 'T ALÖUDE DUIFHUIS. Zie onze *Aenteekeningen*, *Bladz. 151, 152.*

V 2

Blad-

Bladzyde 23, Regel 16.

MY DAER 'T EERSTE HEEFT BEKOORT. Men gelooft met reden, dat de Maes oudtyds tot aen het Duifhuis gevloeit heeft; vermits aldaer, gelyk men zegt, ten tyde van Vrouw Geertrui, in den jare 1065, een fluis, of vloeddam was. Zie *Alkemades Jonker Franssen Oorlog*, *Bladz 57*; en ook onze *Aenteekeningen*, *Bladz. 150, 151.*

Bladzyde 24, Regel 9.

DIT VERDROOT DEN FIEREN RYN. Men leest by *S. Van Leeuwen, Batavia Illustr. Bladz. 196*: „ *Het* „ is waerfchynlyk, dat *Rotterdam* zynen naem heeft van „ de Rivier de ROTTE, daer dezelve over heengebouwt „ is, dewelke plag te loopen uit de *Maes* tot in den *Ryn*; „ en nu aen den *Hildam*, van achteren, is afgedamt, en te „ Rotterdam, van voren, met verscheide fluizen gekeert „ word, en nu dient tot uitwatering der binnenpolders”. Zie verder, over de uitwatering van de ROTTE in den Ryn, onze *Aenteek. op des Tweeden Zangs Bladz. 77, Reg. 2.*

Bladzyde 25, Regel 1.

DE OUDE LEE. Het eindt der Rivier de ROTTE, of liever de Rivier, die zy aen haer bovenëinde heeft, word de OUDE LEDE genoemd. Zie de *KAERT van den ROTTESTROOM*, en andere; ook onze *Aenteekeningen*, *Bladzyde 145.*

Blad-

Bladzide 25, Regel 2.

NOORD A, is een Rivier in Rynlandt, die niet verre van Benthuizen haer' aenvang neemt, en in den Ryn uitwatert.

Bladzide 25, Regel 4.

NAER ZYN PRACHTIG STROOMHOF NOODEN. Welken loop de ROTTE oudtyds naer den Ryn genomen heeft, blykt nader uit de *Aenteekening op den Tweeden Zang*, *Bladzide 77, Regel 2.*

Bladzide 26, Regel 12.

VAN MYN' NEDERIGEN NAEM'. Wat eigentlyk de oorspronk van den naem' onzer Rivier zy, is gansch onzeker, en by geen Schryvers te ontdekken.

Bladzide 26, Regel 16.

ROOTTE, OF LIEFST ROODE A GEHEETEN. ROTTE, of ROOTTE, noemt men een staend water, waerin de boeren de hennip te rotten leggen. *Schouwtoonnel der Natuur, IIde Deel, Bladz. 278.* Doch of de ROTTE haren naem dus verkregen heeft, durven wy niet bepalen. *J. Bapt. Wellekens* laet, in zyn *Gezang ter Zilveren-Bruilofte van den Edelen Achtb. Heere A. Van den Berg*, den Maesstroom dus spreken:

- „ Denk zelf niet om uw vrolyk lantvermaak,
 „ 't Cieraadt der R O T T E , een vliet, in d'oude spraak
 „ De R O T H E of R O O T E , naar een Nimf geheeten,
 „ Wier rode mond ik nimmer zal vergeten.
 „ Zy was my lief, en 'k schein haar aangenaam:
 „ 'k Vergoldt haar min met onvergangbre faam,
 „ Toen ik myn Stadt heb haaren naem geschonken,
 „ Daar zy nu noch, en eeuwig, meê zal pronken.

Dan 't komt ons en anderen niet onwaerfchynlyk voor, dat de R O T T E , gelyk de *Goude A*, en *Noord A*, oudtyds de *Roode A* zoude geheeten zyn geworden; naer dien voorhenen verscheide Rivieren den naem *A* gevoert hebben, en slechts door eenen bynaem onderscheiden zyn; dus is de *Breedde A*, waervan Breda zynen naem ontleent, ons bekend.

Bladzyde 27, Regel 7.

M E T E E N S C H O T D E U R . Zie onze *Aenteekeningen*, *Bladzyde 151*. Doch men dient te weten, dat het slechts een vlocideur is geweest, die het binnenwater uitliet, en het Maeswater tegenhield.

Bladzyde 27, Regel 15.

D R E E F V E E L T Y D S D E D E U R E N O P E N . Wy hebben te spade ontdekt dat men hier, by misvatting, D E U R E N in het meervoudig heeft gestelt; weshalven ik dezen regel
 dus

dus wensch verbeterd te hebben, DREEF DE DEUR GE-
DURIG OPEN.

Bladzyde 28, Regel 7.

EENE DOCHTER UIT MYN' SCHOOT'. Wy noemen de stat ROTTERDAM eene DOCHTER des MAESSTROOMS en der ROTTE, naerdien de vereeniging van MAES en ROTTE zekerlyk aenleiding tot het stichten van ROTTERDAM zal gegeven hebben; als ook tot het bouwen van 't kasteel Bulgerstein, waer aen (volgens de gedachten van *K. Van Alkemade, Jonker Franses Oorlog, Bl. 62,*) de stat ROTTERDAM hare geboorte verschuldigt is. Dat ook die stat haer' eersten grondslag en aenvang by het oude Duifhuis gekregen heeft, getuigt *G. Van Spaen, Beschryving van Rotterdam, Bladzyde 191, 192.* „ Daer „ zyn'er (zegt hy,) die willen, dat de stat in Krooswyk haer „ begin (kort na het leggen van den Ouden Dyk,) alzoude „ genomen hebben; want het oude Duifhuis werd, met „ het leggen van den ouden Dyk, ingedykt. Rondom dit „ Huis begonnen toen eenigen te bouwen, zoodat het tot „ een *Vlek* of *Gebucht* kwam aen te groeijen, en werd dit „ *Vlek* toen ROTTERDAM genaemt. — Dus zoude „ ROTTERDAM in Krooswyk (dat ik niet ongefondeert „ acht,) begonnen zyn.” Voorts werd 'ernog gezegt, „ dat „ ter plaetze daer de Heer *Arkenbouts* woning nu staet, „ een

„ een geheele ſtraet met huizen geſtaen heeft: dit geven,
 „ volgens 't zeggen van *Aert Keppel*, en *Jan Vander Sloot*,
 „ de fundamenten nog huidendaegs te kennen, die men
 „ in 't graven aldaer vind.

Bladzyde 29, Regel 7.

WIERP HET SLIB VAN ZYNE GRONDEN. Naermate dat de *Maesſtroom* zyn ſlib meer en meer opwierp, en de landen deed aenwasfen, is de ROTTESTROOM langer geworden.

Bladzyde 30, Regel 2.

LIET MYN SPRUIT HET DUIFHUIS VAREN. Het aenſlibben der landen, en 't verlengen der ROTTE, deed de viſchers, en andre bewooners des oevers, hunne eerſte woningen verlaten, en zich, tot beter oeffening en gelegenheit der viſcherye, nederſlaen aen den uiterſten boordt der Maze, onder de beſcherming van 't kasteel *Bulgerſtein*, 't geen, zoo ſommigen willen, veertig jaren na 's Heilands geboorte geſticht, en vele veranderingen onderworpen is geweest; 't heeft naderhandt binnen de muren van *Rotterdam* geſtaen, daer nu het Tuchthuis te zien is. In 't jaer 1573 kon men daervan nog eenige overblyffels beſchouwen. Zie *G. Van Spaens Beſchryving van Rotterdam*, *Bladz. 225*; en *S. Van Leeuwens Batavia Illustrata*, *Bladz. 1293*.

Blad.

Bladzyde 31, Regel 3 van ond.

'T ALÖUDE WENA. 't *Huis*, of *Hof* van WENA, was eertyds een Slot, waervan de Edelen van WENA, namaels Heeren van Gysenburg, hunnen naem voeren, zynde gesproten uit een' jonger Broeder des Heeren van Wasfenaer, Burggraef van Leiden. 't *Hofpoortje*, thans een poort van Rotterdam, en de tegenwoordige *Hofdyk*, dragen 'er nog den naem van; naerdien 't pas buiten de stat, daer nu de droogfcheerders ramen zyn, gelegen was.

Bladzyde 32, Regel 9.

BLOEMERSDYK. Zie onze *Aentcek*: *Bladzyde 143.*

Bladzyde 33, Regel 9.

HIEROM SCHOOT ZY HOUTEN WALLEN. De stat heeft, in den jare 1270, anderen willen 1272, hare Voorrechten verkregen, en is toen met eenige wallen, of liever houten ftaketfels, omringt en verzien. Zie *G. Van Spaens Beschryving van Rotterdam*, *Bladz. 226.* *Em: Van Welfenes Geampl: Opstell: Bladz. 4.*

Bladzyde 34, Regel 5.

DAT MOEST VLAENDEREN BEZUUREN. In den jare 1304, wierden de Vlamingen, die, onder 't beleid van *Jan van Renesfe*, Hollandt als overfroomt, en, tot Haerlem

toe, ingenomen hadden, by Ysfelmonde, door de Hollanders geslagen, en, ten getale van twee duizend, gedoodt; in welke overwinning, onder andere stedelingen, de Rotterdammers een voornaem deel hadden. Zie *G. Van Spaens Beschryving van Rotterdam, Bladzyde 86.*

Bladzyde 34, Regel 15.

'K ZAG DEN VIERDEN WILLEM, te weten, Willem de IV van dien naem, Graef van Henegouwe, Hollandt, Zeelandt, Heer van Vrieslandt, gehuldigt in den jare 1338.

Bladzyde 36, Regel 13.

DE ADELAER, DIE, MET ZYN PENNEN. Een Arendt, dewelke met de wicken uitgespreit, het wapen van Hollandt overfchaduwet en vast houdt, is 't kenmerk of wapen van Schielands Hoogheemraedfchap.

Bladzyde 39, Regel 14.

KON HET LANDT VAN ARKEL TUIGEN. Toen de Rotterdammers vernamen, dat *Jan van Arkel* eenig volk had famengeraept en in Hollandt verscheide Dorpen verbrandde, en veel vee roofde, vielen zy met de Schiedammenaren in 't landt van *Arkel*, en verwoestten alles te vuur en te zwaerdt. *G. Van Spaens Beschryving van Rotterdam, Bladzyde 102.*

Blad-

Bladzide 39, Regel 2 van ond.

'T HOEKSCH EN KABELJAEUWSCH GESLACHT. Wat *Rotterdam*, nevens andere steden, in de Hoeksche en Kabbeljaeuwsche tyden, by de wisselvallige regering van *Jakoba Van Beijeren*, en door de krygzucht van Jonker *Frans Van Brederode* geleden heeft, getuigen zoo vele Historyschryvers, dat wy noodeloos achten dezelve hier aen te wyzen. Men zie hier over, onder anderen, *K. Van Alkemade's Jonker Franssen Oorlog*.

Bladzide 41, Regel 2.

ONLESCHBREN BRANDT. In den jare 1563, den tien- den van July, na den middag, ontstond te *Rotterdam*, in de Westmolestract, door de onachtzaamheit van eenen kuisper, een groote brandt: deze nam het Westnieuwlandt weg, als mede den Rystuin, de Hoofdsfeeg, den Houttuin, de Valkesfeeg, het Oostëinde en het Klooster, voorts de Oostpoort, de Hoofdpoort, de Draeibrug, de Goudsche Wage- fract en het Klooster der Zusteren. Twee hondert en vyf- tig huizen werden door de vlam verslonden, en zeven hon- dert zeer beschadigt; ook verbrandden 'er zestig schepen, waarvan 'er sommigen geladen waren. Zie *G. Van Spaens Beschryving van Rotterdam*, Bladz. 290. *Van Heusfens Oudbeden van Schieland*, Bladzide 452.

Bladzyde 41, Regel 14.

TOEN BOSSU HAER KWAM BESPRINGEN. De Ridder *P. C. Hooft* verhaelt dit voorval in zyne *Nederlandsche History*, *Bladzyde 220, 221, in den druk van den jare 1642*, aldus; „ Maximiliaen Hennin, Graef van Bosſu, overviel „ de ſtat, in den jare 1572, den 9^{den} dag van April. „ De eerſte zyner Krygsluiden, door de poort zynde, drin- „ gen 'er de andere op aan, en overweldigden de wacht: „ een der welke, een ſmit zyns ambachts, en in 't voorst „ om den inbrek te keeren, met 's Graaven eigen handt, „ zoo men zeit, gedaght werd. Toen vallen voort ook „ zyn Jonkers en de andere toe, slaan de waakers ten deel „ doodt, dryvenze ten deel ter ſtadt uit. Dewelke alzoo ver- „ meeftert, en de wegh ter moordt gebaant zynde; moeſten „ 't meer dan drie honderd burghers met den lyve bekoo- „ pen, dat zy ten eerſten aankomen in waapen gevonden „ werden. D'andere, tot vrouwen en maagden toe, ſton- „ den allerley mishandeling van ſmaadt en moedwil uit. „ En duurde dit bezwaar van den neeghenden in Gras- „ maand, tot den dertienden van Oestmaandt.

Bladzyde 42, Regel 2.

GLANSRYK UIT DE ORANJE KIMMEN. Nadat, in den jare 1572, de Stat van het geweldt der Spanjaerden bevryd,

bevryd, en voor den PRINSE van ORANJE verzekert was, nam dezelve, onder zyn wys beleid, gedurig aen in koophandel, magt en rykdom.

Bladzyde 45, Regel 8.

IN HET NIEUWE DIEP. Indien men den tegenwoordigen toestandt der ROTTE gadeslaet, bevind men, dat derzelve bovenëinde, of ten minste haer naem, zich verliest in de Bleiswyksche meren, of, door de zelve, in het *Nieuwe Diep*, 't welk, wat hooger op, de *Oude Lee* genoemd word. Zie de hierachtergevoegde KAERT van den ROTTESTROOM, en de *Aenteekening*, *Bladzyde 145.*

A E N T E E K E N I N G E N

O P D E N

T W E E D E N Z A N G.

Bladzyde 53, Regel 4.

YDERS NAEM EN AERT. 't Heeft ons goedge-
dacht de namen dezer Stroomnimfen te fcheppen uit de
fpreekwyzen, eigenschappen en benamingen, het venen
en turfmaaken eigen.

Bladzyde 54, Regel 7.

NOG EEN ANDRE WATERSTOET. Deze voeren
hunne namen naer de benamingen der vischtuigen, kunst-
woorden en eigenschappen der visfcherye.

Bladzyde 61, Regel 6, 7.

MOS EN BIEZEN, SLYK EN SLIB. „ Men is 't onder
„ de Natuurkenners gansch niet eens over den oorspronk
„ der veengronden. Sommigen oordeelen, dat de Neder-
„ landfche grondt, al van de Schepping af, bekwaem ge-
„ maekt is, om deze brandstof voort te brengen. Ande-
„ ren zyn van gedachten, dat de Veenstoffe voortkomt uit
„ de meenigvuldige Boomen, die men, hier te Lande, on-
„ der de aerde vindt. Wederom anderen willen, dat
„ de Veenstof het overblyfel zy van eene geweldige
„ mee-

„ meenigte van flyk of fibber, die de zee, na eene alge-
 „ meene overstroming, op den Nederlandschen grondt gela-
 „ ten heeft. Ook zyn 'er die oordeelen, dat de zee de Veen-
 „ stoffe, juist niet door overstroming, maer door op-of
 „ aenwerping, hier en daer, na zich laet. Eindelyk komt
 „ het sommigen niet onwaerschyglyk voor, dat de Veen
 „ eene soort van Mos is, in ons Land, toen 't nog onbe-
 „ dykt was, en 's winters onder water stondt, terwyl het
 „ zomers weder droog liep, door den tydt, tot eene mer-
 „ kelyke dikte aengegroeid. *Tegenwoordige staet van*
 „ *Holland, XIV^{de} Deel, Bladz. 25, 26.*

Bladzyde 64, Regel 15.

'T BAGGERWERKTUIG, *Trekbeugel* by de Veenlieden
 genaemt.

Bladzyde 64, Regel 4 van ond.

VEENKLOMP. Dewyl de zetter hier KLOMP, in plaetse
 van KLOUW, heeft laten insluipen; zoo heeft men daer-
 voor te lezen VEENKLOUW, 't welk een yzeren werktuig
 is, met vier kromme tanden, die omtrent zes duimen lang
 zyn, en vier duimen van elkanderen staen; aen 't boven-
 einde is een korte steel, waarmede het aen een' langen
 stok word vastgehecht, en dus den veenman tot gebruik
 dient.

Blad-

Bladzyde 65, Regel 9.

'T RIEMEN, 'T STIKKEN, 'T OVERHOOPEN, 'T ZE-
VENTURVEN. 't *Riemen* is 't overlans doorfnyden der
op 't landt gedroogde veen; 't *stikken* het overdwers door-
fteken, tot de grootte van turven; het *overhoopen* 't opne-
men der turven, en 't om- en opzetten, om ze te droogen:
ook noemt men zulks *zeventurven, doorflaen, rompen*, enz.

Bladzyde 37, Regel 11.

VOORLAENKANT. De *Voorlaen* strekt zich van den
kruisweg tot aen de Holvoeterbrug. Zie de KAERT *van*
den ROTTSTROOM.

Bladzyde 74, Regel 2 van ond.

BEUREN GINDS DE HONDERDT MERGEN. Dus
noemt men zekere drooggemackte Polder, niet verre van
de ROTTE: dezelve was weleer geheel uitgeveent, waerna
het water uitgemaal, en die grondt weder tot wei-en zai-
landt bekwaem gemaekt is, schoon die tien of twaelf voeten
lager is dan de vorige grondt. Zulke polders worden
Droogmakeryen genaemt.

Bladzyde 75, Regel 1.

DIT 'S DE HILDAM, DIE VAN 'T STRYDEN. „ Om
„ het ontzet van Leiden te bevorderen, had men te Delf,
„ Rot-

„ Rotterdam, en elders, tweehondert platboodems veirdigh;
 „ yder der zelve met een' oft twee metaale busfen voor
 „ op, zes basfen ter zyde, voorts knodzen en halve spiet-
 „ fen, en van tien tot achten roeyers. Dies werd het op-
 „ delven der binnedyken door de vrybuiters van der Gou-
 „ de, aan den *Hildam*, tot zeeven plaatfen, begonnen. —
 „ Hier en tusfen hadden d' Ooverften der vloote, neevens
 „ zekere gemaghtigden der Ammiraliteyt, kennis van de
 „ verheffing des waaters genoomen; en bevonden, dat
 „ het, op anderhalven voet naa, aan de kruin der land-
 „ fcheyding stond. Waar oover zy, om dezelve door te
 „ steeken, tusfen den tienden en elfden van Herfstmaandt,
 „ de Rot uitvoeren, met etlyke Hollandfche hopluiden,
 „ ontrent dertigh galeyen, verscheide zoo lyftogtscheepen
 „ als andere, twee vendelen graavers, en allerley noodigh
 „ gereedschap. De soldaaten waaren Franfoizen, onder
 „ La Garde Durant, en Catteville. *P. C. Hooft, Nederl.*
 „ *Hist. Bl. 384 en 385, in den druk van den jare 1677.*

Blydzyde 75, Regel 9.

DEZE HILDAM SLOOT VOORDEZEN. Volgens som-
 mige kaerten, zien wy, dat de ROTTE, of liever de Oude
 Lede, door dezen *Hildam* gestuit is geworden, en dus haer
 loop van daer begon; doch het uitmalen der plasfen, en de
 hervorming der landgesteltenis heeft haren aenvang, sedert,
 eenige honderdt roeden lager bepaelt.

Y

Blad-

Bladzyde 76, Regel 1.

DE OUDE LEË. Zie onze *Aenteekeningen*, op *Bladzyden* 145 en 156.

Bladzyde 76, Regel 12.

HOLLEVOETER BRUG. De *Hollevoeter-* of *Holvoeterbrug*, strekt zich, tusfen de Voorlaen en het Dorp Moerkapel, over de *Oude Lede*.

Bladzyde 77, Regel 2.

IN DEN OVERÖUDEN RYN. Behalven onze *Aenteekening* uit *S. Van Leeuwen*, op onze *Bladz.* 156, wegens den ouden loop der ROTTE; hebben wy deswegen nog aen te merken, dat die Rivier oudtyds, volgens veel waerschynlykheit, zich zoo wel in den *Ryn* als in de *Maes* ontlast heeft. In welk gevoelen men te meer versterkt word, omdat de ROTTE, tot het Zuidelykste Bleiswykfsche Meer toe, daer het oude Hoekëindsche Verlaet geweest is, maer krom is; en dat van 't gemelde Verlaet, binnen de polder, door 't veenlandt een kwade streek loopt, boven meest omtrent veertien, en, onder op de klei, omtrent vier of vyf roeden breed, te Bleiswyk *de Gael* genoemd, die men ziet dat gedaemt is, op fommige plaetsen met klei, op andere met veen, fomtyds ook met takken, bladen, enz. Deze kwade streek, onbekwaem om geveent te worden, loopt, van het oude
Hoek-

Hoekëindsche Verlaet, de polder omtrent Noordwest in, schuin door al de landen, en komt, pas benoorden Bleiswyk en bewesten de Hoekëindsche Vaert, op de daer op staende koornmolen aen; vandaer, door de Overbuurtsche polder tot de Vlaskeet, zynde een huis, zoo genaemt, staende tusfen de twee bruggen in den Overbuurt. Of ze nu vandaer, Noordwest aen, door de landscheiding en binnewegsche polder geloopt heeft, tot omtrent den Hoorn toe, is onbekent. Hoe 't zy, van den Hoorn, zynde een gehucht beoosten Zegwaert, loopt mede een kwade streek (aldaer de Stink genaemt, waerdoor 't veenlandt, daer ze doorloopt, te minder waardig is;) door den Walle-en Broekweg, tot aen de Nelleboogfche molen; welke Stink, naer mate dat zy de Nelleboogfche molen nadert, erger word, zoodat de turf, daarvan gemaekt, onverkoopbaer was. Waer uit schynt te blyken, dat die kwade streek of Stink, aen de Nelleboogfche molen, of de Noord A, die daer begint, grooter, wyder en dieper is geworden, en de Rivier daer waerschyntlyk heeft uitgewatert. Zoo men nu ondersfelt, dat de Bleiswykfche Gael, en de Zegwaertfche of Zoetermeerfche Stink, tusfen de Overbuurt en den Zegwaertfchen weg, in elkanderen hebben geloopt, 't welk zeer waerschyntlyk is, zou door deze kwade streek, die een gedamt Beekje of Rivier is geweest, de ROTTE met den Ryn gemeenschap kunnen gehad hebben.

Bladzyde 78, Regel 1.

HIER LIGT MOORDRECHT. Zie, wegens dit Dorp, en alle de Dorpen die in 't vervolg genoemt worden, den *Tegenwoordigen Staet van Holland*, in de *Beschryving van de gelegenheit, enz. van Rynlandt en Schielandt*.

Bladzyde 79, Regel 9.

ZY, HET NIEUWE DIEP GEHEETEN. Zie dit *Nieuwe Diep*, de *Klapkade* en *Meeuwenoordt*, in de *Kaert van den Rottestroom*, aen de Oostzyde van *Bleiswyk*.

Bladzyde 84, Regel 1 van onderen.

IN HET MAGTIG ROTTERDAM, alwaer het Gemeenlands huis van Schielandt, de zetel der Hoogheemraden, gesticht is.

Bladzyde 86, Regel 2.

DAT DEES BAEK, TEN SCHRIKK' DER BOOZEN. Ten teeken van 't Hoogrechtsgebiedt, of de Halsheerlykheit van Bleiswyk, ziet men de Gerechtsplaets of houten Galg, aen den boordt der ROTTE, by het eerste Bleiswyksche Meer, opgericht.

Blad-

Bladzyde 87, Regel 2.

TWEE MAEL ZESTIEN STROOMNAJAËN. Twee en dertig molens malen het water uit de omliggende polders in de ROTTE.

Bladzyde 87, Regel 10.

REEDS DOOR 'T SCHREIRAK HEEN GELEIDT. Het *Schreirak* is een kronkelende bogt in den ROTTESTROOM, die aen de schippers veeltyds eene verdrietige belemmering veroorzaekt.

Bladzyde 88, Regel 15.

DAER TERBRUGGE HAREN VLOEDT. Onder Hillegonsberg ligt een brug over de ROTTE, omtrent een uur gaens van *Rotterdam*, die den naem van *Terbrugge*, of *Terbregge*, volgens de Landtael, gegeven heeft aen zekere Buurt, die in aenzienlykheit en fraeiheit voor meenig Dorp niet behoef te wyken. Zie den *Tegenwoordigen Staet van Holland, Zevenden Deels 1sten stuk.*

Bladzyde 89, Regel 5.

RIGAES RUST, de Lustplaets van den Heer *Kornelis Verdoes.*

Bladzyde 90, Regel 10.

KORNELISJE EN ZYN ZUSJE. Zie myne *Gedichten*,
Bladzyde 221, 222.

Bladzyde 90, Regel 1 van ond.

'T IS DE SCHOONE ORANJEBOOM, een vermakelyke Herberg, aen den zoom der ROTTE.

Bladzyde 91, Regel 15.

DAER HET ZWAENRYK ZWANENËILANDT.
'T ZWAEN-OF ZWANENËILANDT is een klein stukje Lands, midden in den ROTTESTROOM; ligt zoo genoemd om de meenigte Stats Zwanen, die zich daer veeltyds onthouden.

Bladzyde 92, Regel 12.

WAEROM ELK DIEN 'T ZWAENSHALS NOEMT. Een kromme bogt der ROTTE, wiens boordt hier, aen de overzyde van Krooswyk, met verscheide huizen en scheepmakeryen bebouwt is, word het *Zwaensbals* genoemd.

Bladzyde 94, Regel 3, 7, 8.

RUST VAN ONRUST, WOELWYK, EN RUBROEK, zyn vermakelyke Tuinen en fraeije Lusthoven, dus genaemt.

Blad-

Bladzyde 94, Regel 11.

GINDS IN 'T GROEN DE BOOT GAET KUSSCHEN.
In Krooswyk, aen eenen inham der ROTTE, ligt *de Boot*,
de Lustplaets van den Wel Edelen Gestrengen Heer
Walter Senserf, Ridder Baronnet, Raedt in de Vroed-
schap, en Bewindhebber der Oostindische Maetschappye
te *Rotterdam*, enz. enz.

Bladzyde 94, Regel 14.

'T PARADYS, aen den zelfden inham gelegen, is de
Lustplaets van den Wel Edelen Gestrengen Heer *Korne-
lis van Arkenbout*, Raedt en Burgermeester der stat
Gouda, enz. enz.

A E N-

A E N T E E K E N I N G E N

O P D E N

D E R D E N Z A N G.

Bladzyde 98, Regel 14.

HOLLANDS TWEEDE KOOPVORSTIN. Schoon de stat *Rotterdam* de zevende der stemmende Steden is, mag zy echter, onzes bedunkens, wegens haren Koophandel en Zeevaart, de tweede, gelyk *Amsterdam* de eerste Koopstat genoemd worden.

Bladzyde 98, Regel 1 v. o.

HARTERUST is een Burgerlusttuin.

Bladzyde 101, Regel 10.

'T PRAETZIEK OUDE HOOFDT. Het *Oude Hoofd* is de plaets daer de meeste zeeschepen, markt- en veerschuiten de Stat in en uit varen, en vele nieuwe tydingen verhandelt worden.

Bladzyde 112, Regel 17.

DEZE TORST OP HAREN NEK. Om de engheit van het *Stadbuis*, zyn, boven de *Waeg*, de *Rekenkamer* en derzelve *Kantoor*, de *Kamer der Kommissarisfen* van de *Kleene Zaken*, of *Vredemakers*, de *Kamer van Bailluw*,
Sche-

Schepenen en Welgeboren Mannen van Schielandt, en andere Vertrekken gesticht.

Bladzyde 113, Regel 11.

BULGERSTEIN. Zie onze *Aenteekening*, *Bladzyde 160, Regel 10.*

Bladzyde 114, Regel 5.

'T GEMEENLANDSHUIS van Schielandt. Men vind in de oorsprongkelyke teekeningen, dat op den 31sten dag van Oktober des jaers 1662, van dit Gebouw de eerste steen is gelegd, en dat het volbouwt werd in den jare 1663.

Bladzyde 114, Regel 9.

HET BOUWVERNUFT VAN LOOIS. *Jakob Loois* is de Afteekenaer en Bouwmeester van het gemelde kunstryk en prachtig Gebouw geweest.

Bladzyde 114, Regel 2 van ond.

UIT EEN' CIRKEL JUUST GETOGEN. De gemelde Bouwkundige *Jakob Loois* heeft de Voorgevel van dit uitmuntend Gebouw, uit eenen cirkel van veertig voeten midlyns ontworpen; zoo als beter uit eene meetkundige teekening bewezen, dan hier beschreven kan worden.

Bladzyde, 115, Regel 3 van ond.

DOOR NATUUR EN KUNST GEVOEDT. Het Kunstgenootschap *Natura & Arte* heeft vele jaren in de Stats Doele zyne vergaderplaats gehad.

Bladzyde 122, Regel 9.

MYN RIVIER WEET RYKER SCHAT. Dichtspeling op de Wolwasfery van den Wel Ed. Geftr. Heer *Arnout Leers*, Heer van Ameide, enz. enz. gelegen in de voorstat aen de ROTTE.

Bladzyde 123, Regel 3 van ond.

'T ZWAVELHUIS, de Zwavelraffineerdery van den Wel Ed. Geftr. Heer *Joban Versloek*, Oudschepen der Stat *Rotterdam*.

Bladzyde 124, Regel 1.

STOLKÖORT, de Lustplaats van den gemelden Heer *Versloek*.

Bladzyde 126, Regel 17.

KATSHOEK is een volkryke buurt, pas buiten de Stat. De Heer *Van Loon* zegt, in zyne *Alöude Hollandsche History, 1 Deel, Bl: 7*, Dat men niet buiten reden meent dat het zynen naem ontleent van de Oude *Katten*, welke
zich

zich, op hunne komst hier te Lande, ook aldaer zouden neêrgeflagen of onthouden hebben. Doch behalven dattoen ter tydt hier alles water of moeras is geweest, zoo schryven anderen deszelfs naem een' veel later en lager oorsprongk toe.

Bladzyde 127, Regel 5.

'T HOF VAN WENA. Zie de *Aenteekening*, *Bladzyde 161.*

Bladzyde 138, Regel 1 van ond.

VAN ANTONIDES BEDEKT. De Dichter *Johannes Antonides vander Goes* is, in zyn eigen Graf, in de groote Kerk, te *Rotterdam*, begraven, den twee en twintigsten der Herfstmaend', des jaers 1684.

MDCCXLIX.

BYVOEGZELS

E N

VERBETERINGEN.

Bladz. 20, Regel 3, staet zyn — lees zyn'
— —, — 7, — een — — een'
— 22, — 3, — Nauwlyks — Naeuwlyks
— 27, — 15, — Dreef veeltys de deuren open
Lees Dreef de deur gedurig open
— 64, *Regel 17, staet* veenklomp *lees* veenklouw
— 75, — 4, — Leide — Leiden
— 99, — 19, — vloetgeschal. — vloetgeschal,
— —, — 20, — leden, — leden.
— 112, — 20, — schryfvertrek. — schryfvertrek,
— 123, — 10, — bestomt, — bestormt,
— 145, *Achter het Aengeteekende op Bladzyde 11,*
heeft men dit volgende, na den ondersten Regel, nog
by te voegen:

Dat het Nieuwe Diep en de Oude Leê gegraven Rivieren zyn, schynt uit derzelve rechttheit te blyken, dewyl men in 't graven van kanalen of vaerten nooit omwegen zoekt, ten ware men, door eenen harden of steenachtigen grondt, daar toe genootzaekt wierd', 't welk in 't

veen

B Y V O E G Z E L S, ENZ.

veen niet te wachten is. Dus komt het ons, volgens onze onderstelling, in onze *Aanteekening*, *Bladz.* 170, dat de ROTTE zich oudtyds zoo wel in den Ryn als in de Maes ontlast heeft, ook waerschynlyk voor, dat dezelve geen afloopende Rivier geweest, noch derzelver kromte veroorzaekt is door het gedurig afloopen, maer door het heen en weder stroomen des waters, toen de Ryn nog by Katwyk in zee vloeide; want het is zeker dat de Ryn en Maes, hebbende hunnen oorsprongk van een gansch byzonder oordt van Europa, niet altydt te gelyk hoog of laeg zullen zyn geweest, maer wanneer de eene hoog was de andere wel eens laeg zal geweest zyn, waerdoor dan zekelyk eene schuring, van de hoogste naer de laegste plaets is ontstaen, dewelke de kromte der Rivier kan veroorzaekt hebben. Dus zyn 'er, volgens *Oudenbovens Beschryving van Zuidbollandt*, voor het jaer 1300, in Schielandt, Delflandt en Rynlandt, eer dezelve door de landscheiding van elkander verdeelt waren, verscheide riviertjes, beekjes of kreekjes geweest, waervan men 'er, omtrent het jaer 1400, sommigen heeft gedamt, en anderen, die best bekwaem geoordeelt werden, heeft beginnen te gebruiken tot boezems voor de watermolens, om 'er het polderwater in op te malen, gelyk de Rivier de ROTTE daertoe is uitgekozen en nog gebruikt word.

B Y V O E G Z E L S, ENZ.

Bladzyde 146. By de *Aenteekening* op *Bladzyde 11,*
Regel 8, te voegen:

Anderen willen dat de *Tigurinen* een volk waren dat
niet in *Hollandt*, of daer omtrent, maer in *Zwitserlandt*
gewoont heeft, en door de *CIMBERS*, in hunnen togt
naer *Italië*, is medegesleept.

Bladz. 154, Regel 13, staet Leide; lees Leiden;
— 168, — 8, — *Bladzyde 37, — Bladzyde 73,*

M D C C L.